

bONUM PUBLICUM

06

PROF. DR. KISS GYÖRGGYEL
BESZÉLGETTÜNK
Markánsabb profilt
szeretne a KTK új dékánja

16

PROF. DR. PATYI ANDRÁS
„A tudományos diákköri tevé-
kenységnek az egyetemi képzés-
ben meghatározó szerepe van”

22

LUDOVIKA
SZABADEGYETEM
A földönkívüli magyaroktól
Afrika szarváig

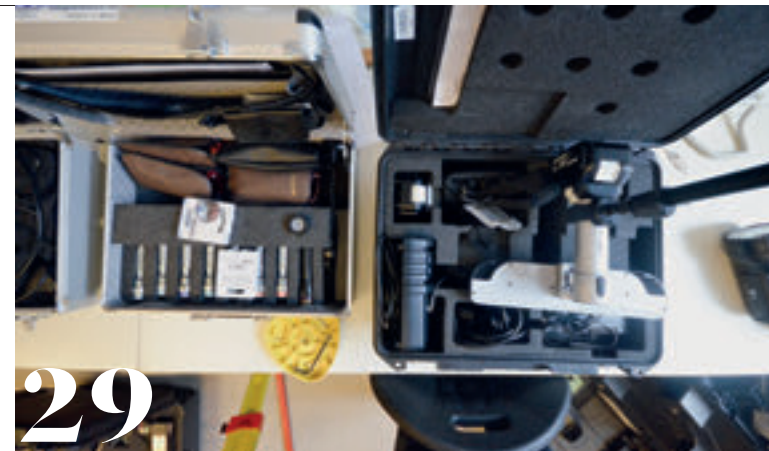
NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM ALUMNI KÖZÖSSÉG

Jelentkezz Alumni Közösségünkbe!

Egyetemünkön és jogelődeinél végzett hallgatóink mellett közösségünk tagja lehet egyetemünk és jogelődeinek korábbi és jelenlegi oktatója, kutatója, alkalmazottja, továbbá jelenlegi, legalább négy lezárt félévvel rendelkező hallgatója.

A tagság ingyenes, a részletekért látogass el a <http://uni-nke.hu/szolgáltatások/alumni> oldalra, vagy keresd alumnikoordinátorunkat az alumni@uni-nke.hu címen.

NKE Alumni Közösség

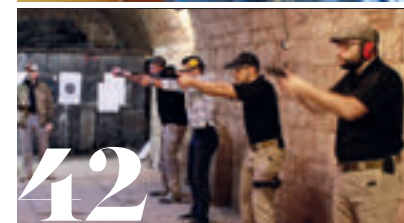
29

Az elmúlt időszakban a rendőrség központi bűnügyi helyszínelő egységét 120 millió forintból a legkorszerűbb eszközökkel szerelték fel: talajradar, háromdimenziós lézerszkennő, speciális helyszínelő buszok és optikai nyomkutató eszközök segítik a bűnügyi helyszínelők munkáját. A magyar rendőrök szakértelmére külföldön is számítanak: nemrég egy 2001-es gyilkossági ügy megoldásában kérték a hazai helyszínelők segítségét.

04

Markánsabb kari profilt szeretne Prof. Dr. Kiss György, a KTK új dékánja

42

Dinamikus sportlövészet: A lövészet király kategóriája

TARTALOM 2015. MÁRCIUS

02 MOZAIK	31 TUDOMÁNY A BŰNÜLDÖZÉS SZOLGÁLATÁBAN
06 MARKÁNSABB PROFILT SZERETNE A KTK ÚJ DÉKÁNJA - BESZÉLGETÉS PROF. DR. KISS GYÖRGGYEL	35 ANTIKORRUPCIÓ FELSŐFOKON
10 30 ÉV UTÁN ÚJRA OTDK A KÖZIGAZGATÁS-TUDOMÁNYI KARON	37 „AZ INTEGRÁCIÓ JÖVŐJE EGYMÁS KULTÚRÁJÁNAK MEGISMERÉSÉN MÚLHAT” - INTERJÚ NAVRACSICS TIBORRAL
15 A PRO SCIENTIA ARANYÉREM	39 IN MEMORIAM MAGYARY ZOLTÁN
16 PROF. DR. PATYI ANDRÁS: A TUDOMÁNYOS DIÁKKÖRI TEVÉKENYSÉGNEK AZ EGYETEMI KÉPZÉSBEN MEGHATÁROZÓ SZEREPE VAN	41 EGYETEMI EREDMÉNYEK A NEMZETKÖZI PORONDON
19 GAZSÓ L. FERENC: A HÍREK KÖZVETÍTÉSÉNEK SZERELMESE	44 A LÖVÉSZEZET KIRÁLY KATEGÓRIÁJA: DINAMIKUS SPORTLÖVÉSZEZET
22 A FÖLDÖNKÍVÜLI MAGYAROKTÓL AFRIKA SZARVÁIG	47 A DEVIZAHITELEZÉS NAGY KÉZIRÓNYVE, 2015
25 DOKTORI ISKOLÁK A HHK-N	49 AZ EGYENRUHA MINT TRADÍCIÓ
28 A TŰLÉLÉSÉRT FOLYIK A HARC KÁRPÁTALJÁN	52 KIVÍVNI A SIKERT
	54 A GÖRGEI ÉS KOSSUTH KÖZÖTTI ELLENTÉT MARGÓJÁRA
	56 AJÁNLO

A hónap gondolata

„Ha csekélységekben nem vagyunk szigorúak önmagunk iránt, nagy dolgokban, ha akarunk, sem lehetünk.”

Gróf Széchenyi István

Kedves Olvasók!

Március 15-én emlékezünk az 1848–49-es forradalom és szabadságharc évfordulójára. Gróf Széchenyi István, a „legnagyobb magyar”, politikai rátermettsége bizonyítékaként az első felelős magyar kormány közlekedési minisztere volt, ezenkívül kiemelkedő írói tehetséggel rendelkezett, a közgazdaságtan kiváló ismerője, polihisztor volt. Ezek azok a tények, amelyeket mindannyian megismerünk róla tanulmányaink folyamán. Azonban kevésbé köztudott, hogy közéleti karrierje előtt jelentős eredményeket ért el katonaként (főhadnagyi tisztséggel kezdte szolgálatát 1808-ban). A tettek mezeje tehát ugyanúgy nem volt ismeretlen számára, mint a pennák világa – minden egyes átgondolt, jövőbe mutató cselekedetével és tollvonásával a hazagyarártásának szolgálatára kötelezte el magát, a polgári reformok szükségességét hirdette. „Ha egy pár évet veszünk össze, akkor jobb, ha minden mozdulatlanul áll meg, ha egy fertály vagy fél évszázadra tekintünk, akkor változás kell. A kérdés csak az: mi kívánatosb, rövid vagy hosszú időre való ész 's abból származó pillantati vagy tartós jólét?” Idézhetjük fel Hitel című munkájának gondolatát, látva a Lánchidat vagy figyelembe véve a Magyar Tudományos Akadémia égisze alatt folytatott kutatásokat. Az 1848–49-es ütközetekben nem vett részt – a békés megállapodás mellett tette le voksát. A márciusi vívmányok Bécs általi eltörlésekor azonban ő is a Habsburg-ház ellen fordult, mint más nagy magyar gondolkodó kortársai, akikkel együtt áll szobra a Kossuth téren.

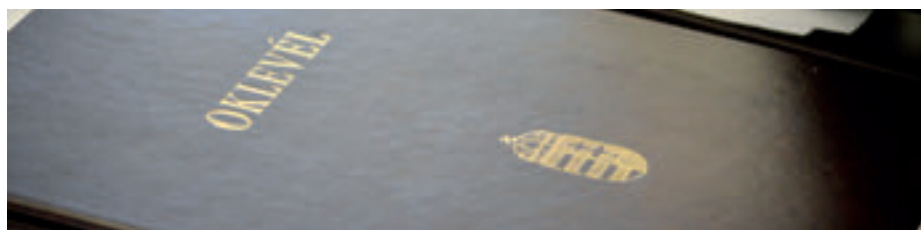
Prof. Dr. Patyi András
rektor

Március 15. A feltétlen szabadságszeretet ünnepe

„Petőfi által van egy eszménk, a feltétel nélküli szabadságszeretet. A mai napon ezt ünnepeljük.” – hangsúlyozta beszédében Prof. Dr. Patyi András, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem rektora az 1848-49-es forradalom és szabadságharc ünnepi megemlékezésén a Ludovika Főépület kápolnájában, március 13-án. Március 15-e sokkal több, mint amit egyetlen szóval ki tudunk fejezni. A márciusi ifjak, a Batthyányi-kormány tagjai, Kossuth és Görgey hadserege, valamint az aradi vértanúk mellett, a névtelen hősökre

is emlékezni kell március 15-én – tette hozzá. Az eseményen ünnepi beszédet mondott dr. Koller Boglárka, a Nemzetközi és Európai Tanulmányok Karának dékánhelyettese, aki szerint 1848. március 15. a magyar nemzet szabadságvágyának beteljesülését hozta el. Ugyanakkor a szabadságharc leverése azt is üzeni, hogy a kivívott szabadságot megőrizni legalább annyira erőt próbáló feladat, mint megszerezni azt.

Oklevélátadók a Corvin Filmpalotában

A fenntartható önkormányzati fejlődést segítik az NKE most zárult képzései. Az egyetem négy szakirányú továbbképzési szakán végzett több mint 300 hallgató február 27-én vette át oklevelét, a Corvin Filmpalotában rendezett ünnepségen. Az újdonsült szakemberek önkormányzati szaktanácsadóként, elektronikus információbiztonsági vezetőként, esélyegyenlőségi és kisebbségvédelmi szakértőként, valamint közbeszerzési tanácsadóként dolgozhatnak a jövőben. Az oklevél-kiadás ünnepségen Dr. Princzinger Péter, az NKE Vezető- és Továbbképzési

Intézet igazgatója, Pogácsás Tibor, a Belügyminisztérium önkormányzati államtitkára, Langerné Victor Katalin, az Emberi Erőforrások Minisztériumának társadalmi felzárkózásért felelős helyettes államtitkára, valamint Császár Dániel Gergely, a Miniszterelnökség közbeszerzési felügyeletéért felelős helyettes államtitkára mondott köszöntőt. A képzések az ÁROP 2.2.22-2013-2013-0001 „Képzés a konvergencia régiókban lévő önkormányzatoknak” című uniós projekt keretében valósulhattak meg. A továbbképzések várhatóan 2015 szeptemberétől folytatódnak.

Lengyel–magyar együttműködési lehetőségekről tárgyalt az NKE rektora

A Lengyel Nagykövetséggel és a Lengyel Intézettel való együttműködési lehetőségekről, lengyelországi oktatási intézményekkel való tudományos-kutatói kapcsolatok kiszélesítéséről és további kapcsolatépítésről tárgyalt Prof. Dr. Patyi András rektor Roman Kowalski, Budapestre akkreditált lengyel nagykövettel a Ludovikán. Az NKE hagyományosan jó kapcsolatot ápol lengyel, elsősorban közigazgatási, katonai és biztonságpolitikai profillal rendelkező felsőoktatási intézményekkel. Az Erasmus programok részeként 2014/2015-ös tanévben összesen 11 hallgató, illetve 6 oktató vett részt lengyel intézmények felé irányuló hallgatói, illetve oktatói mobilitásban, míg az egyetem ebben a tanévben eddig összesen 13 lengyel diákot láthatott vendégül. A mobilitási tevékenységeken túl az egyetem a tudományos-kutatói együttműködések kiszélesítésére is nagy hangsúlyt fektet. A lengyel–magyar közigazgatás-tudományi komparatív kutatások hozzájárulnak az egyetem közép-európai tudásbázisának fejlesztéséhez, illetve lehetőséget teremtenek az állami modernizációval kapcsolatos jó gyakorlatok megosztására. Az egyeztetésen szó esett a lengyel–magyar kulturális együttműködési lehetőségekről is.

Sportsikereink

Az NKE RTK hallgatóinak a BM Országos Judo Bajnokságon egy arany- és öt bronzérmét, valamint öt ötödik és három hetedik helyezést elérve sikerült megszerezni az összesített pontok alapján csapatban az ezüstérmét. 52 kg-ban aranyérmes Balogh Szilvia, eredményével kvalifikálta magát a tavasszal megrendezendő Rendőr Európa-bajnokságra. Eredményesen szerepeltek az NKE honvédtisztjelöltjei a III. Kinizsi Közelharc Kupán, Szentendrén, a MH Altiszi Akadémián. Az egyetem és a Ludovika zászlóalj képviselőiben és színeiben versenyző hallgatók három-három első, négy második és három harmadik helyezést hoztak el. Az NKE két funkcionális edzéssel foglalkozó csapata, az RTK GYM és az S.A.P. Cross Gym közös csapattal képviselte az intézményt a Spárta 300 versenyen. A legjobb eredményt Németh Judit érte el, harmadik helyezett

lett. Aranyérmét nyert az NKE csapata az olaszországi Udinében megrendezett junior női párbajtőr világkupán. Az NKE Rendészettudományi Kar hallgatói Kecskeméten küzdöttek a BM Országos Úszó Bajnokságon. A 30 év alattiak versenyében az alábbi eredményeket érték el: 100 m gyors nők: I. hely: Arany Viktória, II. hely: Fenyvesi Réka, 100 m hát nők: I. hely: Bene Krisztina, II. hely: Tóth Krisztina. 100 m hát férfiak: I. hely: Vizi Krisztián, VII. hely: Bálint Richárd, 100 m mell nők: I. hely: Bencsik Fanni, II. hely: Bari Andrea. 100 m mell férfiak: I. hely: Vizi Krisztián. A női gyors váltó az összetett kategóriában I. helyet szerzett, a férfi gyors váltó az összesített kategóriában a II. lett. A mix 4x50 m-es váltó I. helyet ért el. A győri Audi Arénában rendezték meg a 25. Nyílt Magyar Concept2 Ergométeres Országos Bajnokságot, amelyen az NKE hallgatói csapata a dobogó harmadik fokára állhatott.

„Az Én Hősöm!” – Példaképválasztást segítő kampány

Kik ma a fiatalok példaképei és miért válnak azzá? Az Új Nemzedék Központ többek között erre keresi a választ és nyújt segítséget szemléletformáló kezdeményezésével, amelyet az Új Nemzedék Jövőjéért Program 2014-es példaképválasztási és -követési modellekkel kapcsolatos kutatása inspirált. Az Új Nemzedék Plusz projekt a kutatás eredményeire alapozva, arra reagálva hívta most életre „Az Én Hősöm!” elnevezésű szemléletformáló kampányt, amelynek keretében egy Facebook-alkal-

mazást is fejlesztett. „Az Én Hősöm!” applikáció lényege, hogy a felhasználó megjelölheti az általa példaképnek tartott személyt, azokkal a tulajdonságokkal együtt, amelyek miatt felnéz rá, amelyeket becsül benne. A kampány végeztével a leggyakrabban választott tulajdonságokat összesítve arra is választ kaphatunk, hogy a facebookozók körében melyek ma a leginspirálóbb jellemvonások, amik alapján hétköznapi hősöket választunk magunknak.

Terv szerint halad az egyetem új kollégiumának kivitelezése

Megkezdődtek a belső munkálatok az NKE új egyetemi kollégiumának szerkezetkész épületén, amely 2015 szeptemberétől a Közigazgatás-tudományi Kar hallgatóinak lesz az otthona. A Ludovika Campus beruházás részeként megvalósuló létesítmény 13 ezer négyzetméteren hatszáz hallgatónak biztosít majd elhelyezést kétágyas szobákban. Két speciális szobát a mozgáskorlátozott hallgatók számára alakítanak ki. Minden emeleten tévével és nappali bútorral felszerelt közösségi helyiség segíti a tanulók kikapcsolódását, de helyet biztosítanak majd hallgatói szervezeteknek és szakkollégiumoknak is, lesz büfé és a földszinten mosókonyha is.

Benyújtották a rendvédelmi dolgozók életpályamodelljéről szóló törvényjavaslatot

Már az Országgyűlés előtt van a rendvédelmi dolgozók életpályamodelljéről szóló törvényjavaslat. A tervezet elfogadásával létrejöhet az új illetmény- és előmeneteli rendszer. A tervek szerint július 1-jén hatályba lépő új törvény a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvényt váltaná fel. A javaslat szerint a törvény hatálya kiterjed a rendőrség, a hivatásos katasztrófavédelmi szerv, a büntetés-végrehajtási szervezet, a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok, az Országgyűlési Őrség, valamint a Nemzeti Adó- és Vámhivatal hivatásos állományú tagjainak szolgálati jogviszonyára és egyes társadalombiztosítási ellátására. A belügyminiszter által benyújtott, a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló törvényjavaslat az Országgyűlés honlapján elérhető.

Szélessávú internethez juthat minden felsőoktatási épület

Deutsch Tamás miniszterelnöki biztos szerint el kell érni, és el is lehet érni, hogy 2018 végére szélessávú internet-eléréshez jusson minden magyarországi egyetemi, főiskolai oktatási épület, kollégium. Az internetről szóló nemzeti konzultáció előkészítéséért és lebonyolításáért felelős politikus a Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciája

(HÖÖK) választmányával folytatott egyeztetést. A politikus kiemelte: arra kaptak ígéretet, hogy a HÖÖK az internetes konzultáció során megfogalmazza ezt a felvetést. Szólt arról is: a találkozó során felmerült, hogy a közpénzből készült tankönyvek, jegyzetek automatikusan digitális formában, szabadon hozzáférhetővé váljanak.

Iszlám Állam elleni nyugati koalíció – április közepén dönthet a parlament

Szijjártó Péter külgazdasági és külügyminiszter szerint április közepére kerülhet döntési helyzetbe az Országgyűlés: hozzájárul-e ahhoz, hogy magyar katonák vegyenek részt az Iszlám Állam elleni nyugati koalícióban. Ez azt jelenti, hogy május közepén, végén indulhat az a száz magyar katonára Észak-Irak kurdisztáni régiójába, akik őrzés-védelmi feladatokat látnak el; egy további, ötven fős egység idehaza készenlétben áll.

A miniszter szerint az Iszlám Állam valós fenyegetést jelent Európa és a nyugati értékű közösség számára, ezért Magyarországnak kötelessége részt venni abban a harcban, amely ezt az értékrendet megtámadó terrrorszervezet ellen zajlik.

Újabb kötetekkel bővült a Nemzeti Könyvtár sorozat

Madách Imre, Németh László és Móra Ferenc művei is szerepelnek a Nemzeti Könyvtár új kötetében. A sorozat Magyar írók rovatában Madách Imre Az ember tragédiája, Németh László Égető Esztere, Móra Ferenc három műve és Szerb Antal írásai jelentek meg egy-egy kötetben. A Magyar hősök rovatban Cziffra György Ágyúk és virágok, a Magyar ünnepek rovatban pedig Március 15. címmel jelent meg könyv. A Madách-művet tartalmazó kötet különlegessége, hogy a bal oldalon az eredeti kézirat olvasható, így összevethető a már nyomtatásban megjelent szöveggel. Németh László művei közül az Égető Eszterre esett a választás, továbbá Szerb Antal Utas és holdvilág, valamint a Pendragon legenda című regényei és a Vörösmarty-tanulmányok kerülnek az olvasók elé. Móra Ferenc Kincskereső kisködmön, A magyar paraszt és az Ének a búzamezőkről című műveit, míg Cziffra György Ágyúk és virágok című önéletrajzi alkotását vehetik kézbe az érdeklődők.

Magyarország a Nemzetközi Holokauszt-emlékezési Szövetség soros elnöke

Magyarország a soros elnöki tisztséget az IHRA 31 tagállamának konszenzusos döntésével nyerte el. Az elnökség munkáját a Miniszterelnökség miniszteri biztosaként Takács Szabolcs Ferenc irányítja. A magyar elnökségi program középpontjában az antiszemitizmus elleni küzdelem,

a holokauszttal kapcsolatos oktatás előmozdítása és a romák elleni népi üggyel, illetve az európai roma közösségek helyzete áll. Az IHRA fő céljait – a holokausztra emlékezést és az oktatás előmozdítását, támogatását – szolgáló munka mellett arra is törekednek, hogy minél szélesebb körben megismertessék a magyar zsidóság vészidőszak előtti történetét, és bemutassák jelenét.

Az IHRA magyar delegációjának munkájában a kormány képviselői mellett részt vesz számos tudományos szervezet, köztük a Budapesti Levéltár, a Tom Lantos Intézet, a Jezsuita Roma Szakkollégium és az Antall József Tudásközpont szakértői is.

Idén is elindul a Design Terminál nyári egyeteme

Idén is elindítja a Design Terminál Holis nyári egyetemét, amelyre felsőfokú tanulmányaikat végző diákok és frissdiplomások jelentkezését várják május 1-jéig. A Holis idén külföldi szakértők és csapatvezetők bevonásával az idős korról járó nehézségeket, illetve az abban rejlő lehetőségeket tárja fel. A nemzetközi tábor célja, hogy a dizájn segítségével megoldási javaslatokat adjon a nyugdíj közeli

korosztály gazdasági és társadalmi aktivitásának hosszú távú fenntartására. A július 4. és 12. között megrendezendő tábor vizsgálati ceterülete Ajka és Herend

térsége lesz, ahol településvezetők és civil szerveződések bevonásával, valamint a kreatíviparhoz kapcsolódó cégekkel, a Herendi Porcelánmanufaktúra és az Ajka Kristály együttműködésével tárják fel a résztvevők a téma helyspecifikus és általános problémáit.

Markánsabb profilt szeretne a KTK új dékánja

Beszélgetés Prof. Dr. Kiss Györggyel

SZÖVEG: SZŐÖR ADÁM
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

A nemzetközi jelenlét erősítését, valamint az eddiginél markánsabb profilú képzést és tudományos munkát szeretne kialakítani az intézményben a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Közigazgatás-tudományi Karának megbízott dékánja. Prof. Dr. Kiss György szerint mindezt a törekvést olyan rendezvények is erősítik, mint a kar által szervezett március végi OTDK, amelyre mintegy 300 pályamunka érkezett.

○ Március végéig megbízott dékánként vezeti a Közigazgatás-tudományi Kar (KTK) munkáját. Hivatalba lépésekor a többi között arról nyilatkozott, hogy legfőbb célja a KTK nemzetközi jelenlétének erősítése. Mit sikerült eddig elérni, milyen folyamatok indultak el ezen a területen?

Kiss György: Nemzetközi téren az év első két hónapjában már sikerült bizonyos folyamatokat elindítani: jelentősebb konferenciákat szervezünk idén és az Erasmusszal kapcsolatos tevékenységünk is bővülni fog. Több egyetemmel sikerült új kapcsolatokat kialakítanunk, amelyek reményeink szerint tartósabb együttműködésekkel jelentenek majd. Dolgozunk egy európai közszolgálati hálózat megszervezésén, amelynek során már több kutatóintézet és szervezet is jelezte, hogy szívesen csatlakozna ehhez. Legutóbb a foglal-

koztatáspolitikában nemzetközileg is elismert Hugo Sinzheimer Intézettől kaptunk pozitív visszajelzést. Emellett szeretnénk bekapcsolódni néhány olyan nagy nemzetközi konferencia szervezésébe is, amelyet a következő években várhatóan Budapesten tartanak majd.

○ Arról is beszélt év elején, hogy át kell tekintenie a kar struktúráját, majd meg kell határozni és markánsabbá tenni a KTK profilját. Mik az eddigi eredmények, tapasztalatok?

K. Gy. 2016-ban megtörténik majd az egyetem akkreditációja és előtte egy úgynevezett elő-akkreditációt kell elvégeznünk. Ehhez végig kell tekinteni a karon folyó összes alap- és mesterképzést, és ennek megfelelően szükséges egy új oktatási és kutatási profilt kialakítani. Itt azt is figyelembe kell venni, hogy az államtudományok meghatározása a

jövőben nagyobb hangsúlyt kap majd a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen. Fontos kiemelni azt is, hogy a KTK Doktori Iskolája az utóbbi időben új alapokra helyeződött, hiszen magas tudományos fokozattal rendelkező törzstagokkal bővült a szervezet. Ennek megfelelően új témakiírások lesznek, és bevonjuk a munkába azokat a kollégákat is, akik nemrég szereztek doktori fokozatot. Minden eddigi eredményei ellenére úgy látom, hogy egy vérfrissítés ráfér erre a doktori iskolára.

○ Az Államtudományi Intézet elindítása hogyan érinti a KTK-n zajló munkát? K. Gy. Közvetlenül nem befolyásolja a kar munkáját, de több oktatónk is tagja az intézet tudományos tanácsának. Meg kell határozni az államtudomány alapjait, amelynek eredményeképpen később alap- és mesterképzést tudunk indítani ezen a területen is. Rendkívül fontos és »

Kiss György

Kedvenc könyv • elsősorban versek

Kedvenc film • Krisztus megállt Eholinál

és valamennyi Ingmar Bergman-film

Kedvenc zene • középkori zene, különösen John Dowland

Hobby • zeneballgató, gasztronómia,

Árpád-kori templomok felkeresése

intenzív munkáról van szó, de mindezek kialakításához idő szükséges.

○ **Március végén, április elején kerül sor a XXXII. OTDK Állam- és Jogtudományi Szekciójának konferenciájára. Mit jelent ez az egyetem és a kar számára?**

K. Gy. 30 év után először rendezheti meg az OTDK ezen szekcióját egy olyan kar, amely nem folytat jogászképzést. Ez nagy munkát és kihívást jelent, de semmiképpen sem hátrány számunkra. Szeretnénk egy jól szervezett, gördülékeny rendezvényt megtartani, ahol a hallgatóknak, a felkészítőknak és zsűritagoknak is csak a saját feladataikra kell majd koncentrálniuk. A rendezvény szervezésében a kar részéről közreműködő kolléganők – Bana Katalin, Fejes Zsuzsanna, Peres Zsuzsanna, Király Andrea – hozzám hasonlóan új szereplői a kar vezetésének.

○ **A rendezvény népszerűségét jól jelzi, hogy mintegy 300 pályamunka érkezett a szervezőkhöz. Mik a legnépszerűbb jogterületek és témák?**

K. Gy. Pontosan 295 pályamunkáról van szó, amelyeket 30 különböző tagozatba soroltuk be. A dolgozatok egyharmadát nehéz volt besorolni, mert a hallgatók olyan témákat dolgoztak fel, amelyek átfogóak és a tudomány több határterületét érintik, így például bekerülhettek volna akár a magánjog, akár a közjog valamely tagozatába is. Olyan aktuális témákról van szó, mint például a génkezelt élelmiszerek problémája vagy az állatok jogai, és sok a környezetvédelemmel, valamint a fenntartható fejlődéssel kapcsolatos tanulmány is.

○ **Ezeknek a dolgozatoknak és szerzőjüknek általában mi a sorsa a versenyek után. Milyen arányban tudnak bekapcsolódni a tudományos vérkeringésbe? Hogyan tudnak profitálni az itt megszerzett tudásból?**

K. Gy. Az eddigi tapasztalataim szerint a résztvevők 5-10 százaléka tud közvetlenül is profitálni a részvételből, ők

felsőoktatási intézményben helyezkednek el vagy doktorandusz-képzésben vesznek részt. Azt látom, hogy egyre több olyan ügyvéd szerez PhD-fokozatot, akik korábban részt vettek OTDK konferenciákon. Egyébként minden résztvevő számára hasznos versenyről van szó, hiszen aki idáig eljut, az megtanulja, hogyan kell egy tanulmányt megírni, szerkeszteni, lábjegyzetet készíteni és hivatkozni. Szerencsére az Erasmus program segítségével ma már egyre többen jutnak el külföldi egyetemekre és szereznek ott további tapasztalatot.

○ **Jelenleg is tart egy jelentős infrastrukturális fejlesztés az egyetemen, amelynek eredményeképpen már szeptembertől új kollégiumba költözhetnek a KTK hallgatói. Ezzel párhuzamosan költöznek az oktatók és dolgozók is?**

K. Gy. A Ludovika Campus fejlesztési elemeit nagyon össze kell hangolni, az egyetem és a kar vezetése, a Fenntartói Testület és a minisztériumok is azon dolgoznak, hogy kellően megalapozott és időben meghozott döntéssel minden megvalósuljon.

○ **Őn korábban 15 éven keresztül a Pécsi Tudományegyetemen volt tanszékvezető. Miért döntött a váltás és az NKE mellett?**

K. Gy. A tanszékvezetésről mondtam le, de nem szakadtam el teljesen a pécsi egyetemtől. Ha valaki hosszú időt tölt el egy intézményben és egy bizonyos munkával foglalkozik, akkor eljön az életében az a pillanat, amikor szeretne valami mást is csinálni. Én az NKE-n erre kaptam új lehetőséget, amikor egyetemi tanárnak neveztek ki és megkaptam a Magyary Chair címet is.

○ **Szűkebb szakterülete a munkajog, amelynek elismert szakértője. Az elmúlt 25 évre visszatekintve, hogyan változott ez a jogterület?**

K. Gy. Fájdalmas a kép, hiszen a világban ma már teljesen más a trend a foglalkoztatáspolitikában és a munkajog területén, mint nálunk. A 2012-ben

hatályba lépett munka törvénykönyve is egy kompromisszum eredménye, és ezért nagyrészt jogosak a vele kapcsolatos szakmai kritikák. Úgy érzem, hogy valahol félúton megálltunk az elvekben és szabályozásban is. A gazdasági világválság még erősebben kiemelte a szabályozás egyes hiányosságait. Magyarországon, ha a munkáltató nem tudja foglalkoztatni a munkavállalót, akkor nem tehet mást, mint hogy megszünteti a munkaviszonyt. Nálunk szóba sem jöhet az, hogy a munkavállalás feltételeit menet közben alakítsuk, pedig a világ ebbe az irányba halad.

○ **Ma Magyarországon egy munkavállaló rendelkezik-e azokkal a jogokkal – és olyan mértékben-e –, mint az Európai Unió más országiban élő társai?**

K. Gy. Rendelkezik, adott esetben többel is, ennek viszont az az ára, hogy ha nem akarják foglalkoztatni, akkor az utcára kerül. Egy német vagy egy angol munkavállalónak lehet, hogy formálisan kevesebb joga van, de a munkaszerződés menet közbeni alakításának lehetősége az ő védelmét szolgálja. Külföldön jogállás védelem van, ami azt a cél szolgálja, hogy ha nem is olyan kedvező feltételekkel, mint korábban, de maradjon meg a munkavállaló az állásában.

○ **Tudományos vonalon mekkora a mozgástér a munkajog területén?**

K. Gy. Nagyon sok irányba lehet fejlődni, mert a világ fő sodrának csekély százaléka jut be a magyar foglalkoztatáspolitikai gondolkodásba. Engem elsősorban a magánjogi elemek munkajogra gyakorolt hatásai érdekelnek: hogyan lehet rugalmasan alakítani egy szerződést, hogyan lehet megtartani az állásukban az embereket. Ma olyan társadalomban élünk, ahol az emberek többségének a béren kívül nincs lehetősége másfajta jövedelemhez jutni, így ha elveszti az állását, meglehetősen nehéz helyzetbe kerülhet. Ezért is lenne szükség egy rugalmasabb munkajogi szabályozásra. ●

Állam- és Jogtudományi Szekció

Prof. Dr. Trócsányi László
igazságügyi miniszter

Örömmel tettem eleget Patyi András rektor úr felkérésének, és vállaltam el az Országos Tudományos Diákköri Konferencia, ismert rövidítésén az OTDK védnökségét. Igazságügyi miniszterként – és egykor volt gyakorló ügyvédként is – elköteleztem magam a jogász-képzés színvonalának emelése mellett. Egyre összetettebb világban élünk, amely egyszerre tágul és zsugorodik. Tágul, mert életünkre egyre nagyobb hatással vannak olyan távoli események és folyamatok, amelyek megértése – és ha lehet, befolyásolása nélkül – a társadalmi és gazdasági életben aligha állhatunk sikeresen helyt. Ám zsugorodik is, mert az internet és a fapados járatok az eladdig távolinak tűnő pontokat is közel hozzák vagy visznek közel minket hozzájuk. A globali-

zációt kormányozni és szabályozni kell, különben a folyamat (ön)pusztítóvá válik. Ennek egyik legfontosabb eszköze a jog. A jog olyan a gazdaság, mint a matematika a fizika számára: nyelv, amelyen le lehet írni, átláthatóvá és kiszámíthatóvá tenni a gazdasági és társadalmi jelenségeket.

E sorokat a Bonum publicum című folyóirat számára írom. A cím jelentése: közjó. Ez világos hitvallást fejez ki a Nemzeti Közszolgálati Egyetem részéről. Ám míg a magánjavak és magánérdekek létezése nyilvánvaló, addig a közjó létezéséhez szükséges, hogy legyenek, akik hisznek benne, képesek és készek is képviselni. A közjó ezért elválaszthatatlan a közbizalomtól: attól a hittől, hogy a közintézmények a közjót

és közérdeket, nem pedig magán- és részérdekeket képviselnek, és hogy a jog is ennek szolgálatában áll. A jogrend iránti bizalom nem elvont, hanem végső soron a jogászokba és a közigazgatásban dolgozó más szakemberekbe vetett bizalomtól függ. Ennek erősítéséhez mind szakmai, mind emberi kvalitásaikat tekintve magas fokon álló jogászokra van szükség. Akik az OKTD-n tudásukat összemérik, vállalták, hogy megmutatják – talán legfőképpen önmaguknak –, hogy a csúcsra vezető úton meddig jutottak.

Kívánok mindenkinek sikeres, de legfőképpen építő és tanulságos vetélkedést!

ságot szereztek. Lehetőséget kapnak a bemutatkozásra és a versenyben való részvételre a határon túli magyar egyetemisták, valamint a kiemelkedő középiskolás kutató diákok is. 30 évvel az NKE egyik jogelőd intézménye, az Államigazgatási Főiskola szervezése után, az OTDK Állam- és Jogtudományi Szekciójának szervezési feladatai visszatérnek az NKE Közigazgatás-tudományi Karára. Az versenyt március 31. és április 2. között tartják.

„Az oktatók csak az ajtót nyitják ki, belépned neked kell.”

(Kínai mondás)

Az állam- és jogtudományok szakmai konferenciája a diákköri mozgalom legelső előtti pillanatától a felsőoktatási szakmai versenyek elsőszámú rendezvényének számít. 1952 óta jöttek létre a jogi kari diákkörök, amik két évvel megalakulásuk után, még az OTDK hivatalos megrendezése előtt, konferenciát szerveztek, amelyen a három akkori jogi kar legalaposabb diákmunkáit vitatták meg. Ezt követően 1963-ig összesen hét állam- és jogtudományi konferenciára került még sor, azonban nem mindig az OTDK

égisze alatt. Az 1965-ös VII. OTDK volt az első olyan, amely mellett már nem volt külön joghallgatói konferencia, és ettől kezdődően a joghallgatók szakmai megmérettetési egyértelműen az OTDK-k körében zajlottak le. A konferenciák történetének első időszakában a karok csak 2-3 dolgozattal szerepeltek, amelyek részletes megvitatására, alapos elemzésére akár több óra is rendelkezésre állt. 1967-ben, Pécsen már 50 dolgozatot mutattak be, itt kellett először tagozatokra bontani a résztvevő pályamunkákat. Ettől kezdve a dolgozatok száma fokozatosan nőtt, ma már 200 felett van a bemutatott pályamunkák száma, amely azzal is járt, hogy egyre több tagozatba osztották szét az egyes dolgozatokat, s egyre kevesebb idő jut prezentációra. Amíg régen egy-egy jogi OTDK valódi tudományos műhelybeszélgetést jelentett szerző és bíráló, azaz hallgató és professzor (és más hallgatók) között, akik egyenrangú vitapartnerként beszéltek meg a dolgozatban foglaltakat, addig ma már mindössze 15 perc áll a versenyzők rendelkezésére. A szervezők azonban igyekeztek megőrizni a műhelymunkajelleget, így eltérően más tudományos szekcióktól, az állam és jogtudományban máig kötelező szabály a „hallgatói opponencia” néven ismert bírálat, azaz az a gyakorlat, hogy a pályaműveket – természetesen a zsűri oktató tagjai általi „hivatalos bírálat” mellett – 1-1

társakról érkező, felkészült opponens is véleményezi, értékeli. A dolgozatok bírálata és minősítése két részből tevődik össze: egy hivatalos, három tagú zsűri által alkotott véleményt (pontozással meghatározott, összehasonlítható eredményt) egy hallgatói opponensi előadás egészíti ki, amelynek szerzője valamelyik más kar jogász- vagy igazgatási szakon tanuló hallgatója. »

Tudta-e, hogy a Pro Scientia Aranyérem Kocsis Előd szobrászművész alkotása?

Az ezüst anyagú érem egyik oldalán a Geniust szimbolizáló, míg a másik oldalán egy virág dombormű látható. Az előbbivel a Pro Scientia, míg az utóbbival az Országos Tudományos Diákköri Tanács 1988 felirat díszleveg együtt. Az éremmel együtt jár egy aranyozott-tűzzománc kítűző, valamint egy oklevél, amelyet a díjat elnyerő fiatal által megnevezett témavezető tanár is megkap.

30 év után újra OTDK a Közigazgatás-tudományi Karon

FORRÁS: BALOGH JUDIT ÉS MÁTHÉ GÁBOR

FEJEZETEK AZ ÁLLAM- ÉS JOGTUDOMÁNYOK ORSZÁGOS KONFERENCIÁINAK TÖRTÉNETÉBŐL CÍMŰ TANULMÁNYA
FOTÓ: VESSEY ENDRE

11 egyetem, 30 tagozatban, 295 pályamunkával száll versenybe és méri össze tudását a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Ludovika Campusán a XXXII. OTDK Állam- és Jogtudományi Szekciójában.

„A tebetség nem örökkévaló adottság, munka nélkül elapad, mint a forrás. Tebát dolgozni kell és örülni a kis eredményeknek is.”

(Győry Kálmán matematikus)

Az Országos Tudományos Diákköri Konferencia (OTDK) több mint hat évtizede az ország legnagyobb, Európában is egyedülálló számító tudományos fóruma a tehetséges fiataloknak. Jelentőségét még a felsőoktatási törvény is elismeri, rögzíti. Az OTDK azontúl, hogy bemutatkozási lehetőséget biztosít a fiatalok számára, az egyetlen olyan megmérettetés ma hazánkban, ami országos nyilvánosságot és elismertséget jelent a diákköri tudományos tevékenységnek. Az OTDK-k szervezéséért az Országos Tudományos Diákköri Tanács (OTDT) felel, aki a mindenkor oktatásért felelős minisztériummal, a Magyar Tudomá-

nyos Akadémia fővédnökségével, valamint a felsőoktatásban érintett tárcákkal, országos hatáskörű intézmények és szervezetek támogatásával minden második év tavaszán, 16 tudományterületen, szekciókra bontva hirdeti meg az OTDK-t. Az egyes szekciókon belül a hasonló témájú pályamunkák pedig tagozatokban mérkőznek meg a dobogós helyezésekért. A megmérettetés rendszerint több ezer pályázó hallgató, bíráló, konzulens, valamint támogató részvételével zajlik. Az országos döntőbe azok a fiatalok nevezhetnek, akik a megelőző intézményi, kari konferenciákon erre teljesítményükkel jogosult-

Oszd meg a tudásodat másokkal: ez az egyik módja annak, hogy balbatatlan légy.”

(Dalai láma)

Az állam- és jogtudományi szekcióban részt vevő intézmények körét éppúgy a változó jogszabályi környezet alakította és alakítja, miként a dolgozatok tematikáját. A folyton változó összetételű szakterületen mégis viszonylagos állandóságot, kiszámíthatóságot biztosítanak a Szakmai Bizottság által lefe-

tett elvi állásfoglalások. Az Állam- és Jogtudományi Szakmai Bizottság nyolc jogi képzési hely (az intézmények alfabetikus rendjében a Debreceni Egyetem, az Eötvös Loránd Tudományegyetem, a Károli Gáspár Református Egyetem, a Miskolci Egyetem, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem, a Pécsi Tudományegyetem, a Szegedi Tudományegyetem, valamint a Széchenyi István Egyetem jogi karai), továbbá a Nemzeti Közzolgálati Egyetem Közigazgatás-tudományi és Rendészettudományi Kara elismert szakembereiből áll. E karok a Szakmai Bizottság által meghatározott kvóta alapján küldenek dolgozatokat a szekcióba.

A jogtudományi diákköri konferenciákon kezdetben csak a budapesti, a pécsi és a szegedi egyetem hallgatói vettek részt. A három kar egymás között nagyjából forgórendszerben osztotta meg a szervezés gondjait.

A konferenciákon részt vevő intézmények száma azonban szerencsésebben alakult, 1973-tól a rendőrök, majd az újonnan alapított miskolci jogi kar hallgatói is részt vettek az eseményen. 1985-1997 között csatlakoztak az NKE jogelőd intézményei, az akkori Államigazgatási Főiskola, majd a Rendőrtisztviselő Főiskola a szervezőkhöz; az Államigazgatási Főiskola kétszer, míg a Rendőrtisztviselő egyszer kapta meg a rendezés jogát. Ekkor már hatra nőtt a

pályamunkákat küldő intézmények száma, majd 1997-ben a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Kara is csatlakozott.

1990-es évektől, a felsőoktatás jelentős átalakulásával párhuzamosan új jogi karok születtek, így összesen 11 intézmény 12 kara (két határon túli egyetemmel) vehet részt az Állam- és Jogtudományi Szekció rendezvényein, sőt rotációs sorrendben az új karok kapták meg a szervezés jogát, és a Szakmai Bizottság kvótarendszere határozza meg, hogy egyes tagozatba mennyi dolgozatot küldhetnek az egyes képző intézmények. Ahogy a szocializmusban minden, a tudományos diákköri tevékenységek is az oktatási tárca és a Kommunista Ifjúsági Szövetség (KISZ) alá volt rendelve, amely még a bemutatandó dolgozatok témájára is kitért.

Az 1990-es években ez az öngazgatás lépett előtérbe, és az OTDK létrehozta a Szakmai Bizottságait, amelyek jelenleg is a legfontosabb szakmai döntéshozó fórumok. A jogtudományi területen a Szakmai Bizottság összetétele kezdettől fogva rögzített – előbb Nagy Árpád, majd Máthé Gábor vezetésével –, fokozatosan dolgozta ki a szervezés alapvető követelményeit. Ezek között legfontosabbak a karok együttlátásának kötelező esetei, amelyek a korábbi konferenciák legproblémásabb területeit fedik le. Ilyen döntések például a tagozatok és a zsűrik

beosztása, a részvételi díj mértéke, a dolgozatok terjedelmi korlátai. Szintén a Szakmai Bizottság fektette le az etikai elveket, amelyek lehetővé teszik, hogy mindig a lehető legkevesebb számú jogorvoslati kérelem érkezzon, amit többnyire gyorsan és megbízhatóan lehet rendezni. Ilyen etikai alapelv határozza meg azt is, hogy a karnak (és képviselőiben az Ügyvezető Elnöknek) a felelőssége, hogy a dolgozatokat főszabály szerint abba a tagozatba sorolja be, amelybe a hallgató a nevezéskor kérte. Ennek érdekében már az országos felhívásban megjelennek a tervezett tagozatok, így a hallgatók tudatosan készülhetnek egy-egy tagozati szereplésre. Fontos az is, hogy az esélyegyenlőség elvének megfelelően, valamennyi kialakított tagozatban hasonló számú dolgozat szerepeljen. Szintén a szakmai bizottság rögzítette, hogy doktorandusz vagy oktató nem lehet opponens, továbbá olyan szerző, aki maga is dolgozattal indul, csak egy másik tagozatban lehet opponens. Ennek érdekében, hogy a karokra háruló mind nagyobb anyagi terhen könnyítsen, a Szakmai Bizottság kiállt azon gyakorlat mellett, hogy egy opponens több dolgozat véleményezését lássa el.

A zsűriket a rendező intézmény a résztvevő karok által jelölt zsűritagokból szakmai alapon állítja össze, törekedve arra, hogy a zsűri lehetőleg valamennyi tagja minősített, tudományos fokozat-

tal rendelkező oktató vagy a szakma valamely szakterületének kiemelkedő, elismert művelője legyen. Ugyanakkor a Szakmai Bizottság felel a zsűrik személyi összetételének és munkamódszerének rögzítéséért. Eszerint ki kell zárni a személyes érintettség miatti összeférhetetlenséget, azaz a pártatlan és független bírálat érdekében nem lehet a tagozatban zsűritag olyan személy, aki valamely, a tagozatba besorolt dolgozat konzulenseként működött közre. A bizottság fektette le a transzparencia elvét, amelynek értelmében a zsűrik fentiek szerint készített véleményét egységes időpontban az interneten nyilvánosságra kell hozni. A zsűrik kialakítása tekintetében mindemellett is óriási felelősség hárul a rendező intézményre, hiszen az ügyvezető elnök és titkár köteles gondoskodni arról is, hogy a karok a részvételi kvótahoz közelítő arányban képviselhesék magukat a zsűriben is.

„A felsőoktatásban kétféle ember van: az, aki TDK-s volt, és az, aki az szeretett volna lenni.”

(Prof. Dr. Szendrő Péter)

Az OTDK története során számos hajdani sikeres diákkörös hallgatóból lett ma már legendás professzor. Harmathy Attila akadémikus, Vékás Lajos akadémikus, Kukorelli István vagy Pokol Béla – és még sokan mások – mind az OTDK-n kezdték pályafutásukat. Ma már egyértelművé vált az a tétel, hogy az eredményes diákköri tevékenység hozzájárulhat a sikeres tudományos pályához. A PhD-hallgatói felvételinél is jelentős súllyal esik latba a tudományos önképzőkörben nyújtott teljesítmény. >>

Tudta-e, hogy a Nemzeti Közzolgálati Egyetem hallgatói nem csak az Állam- és Jogtudományi Szekcióban mérik meg magukat?

Az NKE Közigazgatás-tudományi Kar 8 diákja a Károli Gáspár Református Egyetem által szervezett Társadalomtudományi Szekcióban nevezett dolgozattal, egy hallgató pedig a Közgazdaságtudományi Szekcióba adott be pályázatot, az utóbbi versenyt a Budapesti Gazdasági Főiskola rendezte. A XXXII. OTDK Had- és Rendészettudományi Szekciója a Szent István Egyetem Gazdasági és Társadalomtudományi Kara és a Nemzeti Közzolgálati Egyetem közösen szervezésében valósul meg április 15-17. között, Gödöllőn. Ebben a szekcióban 147 hallgató indul 9 intézményből. A Szakmai Bizottság és a szervezők a beküldött pályamunkákat 16 tagozatra bontották. A versenyen több mint 100 NKE-s hallgató vesz részt. Emellett a Hadtudományi és Honvédtisztviselőképző Kar egy hallgatója a Műszaki Tudományok Szekcióban, ketten pedig a Tanulás-, Tanításmódszertan, Tudástechnológiai Szekcióban adtak be pályázatot és nyerték el az indulás jogát.

Tudta-e, hogy a Nemzeti Közzolgálati Egyetem Közigazgatás-tudományi Karán Kína-kutatási Tudományos Diákkör is működik?

Az egyetemünknek kiterjedt kínai kapcsolatai vannak, és díjmentesen lehet kínai nyelvet is tanulni. A TDK munkája felöleli a kínai delegációk fogadását, a filmklubokat, a közkezdelt kínai karácsony megrendezését, amelyen az érdeklődők teázgatással és ételkóstolóval egybekötve élvezhetik a tai-chi és kung-fu bemutatókat és az oroszlantáncot. A kínai nyelvet tanuló diákok 10 hónapos kínai ösztöndíjra is pályázhatnak, ahol testközelből ismerhetik meg a nyelvet és a kultúrát.

Az Állam- és Jogtudományi Szekció több mint fél évszázados történetében szinte már minden területet feldolgoztak, de folyamatosan jelen vannak az aktuális jogalkotási vagy jogalkalmazási kihívások, a hallgatók követik, elemzik és értékelik a társadalmi-jogi változásokat, s ez a tagozatok kialakításában is megjelenik: szinte minden konferencián születik új tagozat, mint pl. 2011-ben Infokommunikációs és Médiajogi Tagozat. Bár a témaválasztás egyéni érdeklődés mentén születik, de megkerülhetetlen az oktatók szerepe. A szekció érdekessége, hogy a jogi képzés folyamán több tantárgyi dolgozatot kell

írniuk a hallgatóknak, a diákköri munkák azonban ezeken messze túlnőnek alaposágukban, módszertanukban és következtetéseikben is. A hallgatók szívesen vállalkoznak ilyen dolgozatok elkészítésére, hiszen a kutatómódszertan, a dolgozatkészítés elméleti és gyakorlati alapjait csak így lehet megtanulni. A módszertan is sajátosan állam- és jogtudományi: a legtöbb dolgozat elemző-összehasonlító módszerrel születik, de ma már nem ritka az empirikus kutatáson alapuló, új tudományos eredményt produkáló munka sem, amelyek többnyire egyszerűsek.

„Az OTDK olyan esemény, amely miatt a magyar Alkotmánybíróság is elbalasztja ülését.”

(Prof. Dr. Szendrő Péter)

Az Állam- és Jogtudományi Szekció munkáját jól jellemzik a hallgatók által megszerezhető elismerések, díjak, helyezések, és az ezek mögött álló szakmai és közéleti érdeklődés is. A szekció joggal büszke arra, hogy rendezvényei a szakmai szervezeteknek, valamint a gazdaság szereplőinek széles körét képes megmozgatni, hiszen szinte mindenki ott van a konferencián. Ugyanígy maga mögött tudhatja a szekció az illetékes és érintett minisztériumok támogatását is, akik rendszeresen ajánlanak fel különdíjakat, a miniszter vagy államtitkár megtisztelti a megnyitót vagy a záróünnepséget jelenlétével. Jeles szakmai szervezetek is sokszor anyagi vagy különdíjak felajánlásával állnak be támogatóként a rendezvény mellé. A versenyen díjazottak számára az Állam- és Jogtudományi Szekcióban hosszú ideje az elismerés egyik formája a tudó-

mányos szakfolyóiratokban, kiadványokban való publikációs lehetőség. Ma már az egyetemek is igyekeznek publikációs lehetőséghez juttatni a fiatal hallgatókat, mégis óriási rangot, sikert jelent a versenyen résztvevőknek, ha egy rangos szakmai folyóirat szerkesztői alkalmasnak találják dolgozatukat vagy az abból készítenő tanulmányt megjelentetésre.

A XXXII. OTDK ÁLLAM- ÉS JOGTUDOMÁNYI SZEKCIÓJÁNAK JELENTŐSÉGÉT ÉS RANGJÁT MUTATJA, HOGY MINDEN KIEMELT SZAKMAI SZERVEZET FELSORAKOZOTT AZ ESEMÉNY MÖGÖTT.

A verseny főtámogatói az Igazságügyi Minisztérium és a Gazdasági és Versenyhivatal. Ezen felül még több intézmény és szakmai szervezet is úgy döntött, hogy támogatja a rendezvény megszervezését úgy, mint a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium, a Médiaszolgáltatás-támogató és Vagyonkezelő Alap, a Nemzeti Választási Iroda, a Magyar Országos Közjegyzői Kamara, a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság, valamint a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal.

A tehetséges és kiemelkedő pályamunkát benyújtó hallgatók teljesítményét különdíj formájában is elismerhetik, és számos felajánlás érkezett pénzügyi támogatás, tárgyjutalom, illetve szakmai támogatás formájában. Különdíj felajánlók: Honvédelmi Minisztérium, Belügyminisztérium, Kúria, Gazdasági és Versenyhivatal, Legfőbb Ügyészség, Magyar Ügyvédi Kamara, Alapvető Jogok Biztosának Hivatala, Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala, Országos Bírósági Hivatal, Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala, Nemzeti Választási Iroda, Média- és Hírközlési Hatóság, Önszabályozó Reklám Testület, Magánjogot Oktatók Egyesülete, Magyar Alkotmányjogászok Egyesülete, Magyar Katonai Jogi és Haddijogi Társaság, Magyar Jogász Egylet Biztosítási jogi szakosztálya. ●

A Pro Scientia Aranyérem

Az OTDT 1988-ban alapította a Pro Scientia Aranyérmet és Pro Arte Aranyérmet, hogy az egyetemisták és a főiskolások alkotókészségének kibontakozását, szaktudásának elmélyítését segítse, a tehetséget elismerje. A tudományos diákköri tevékenységet folytató, középiskolás korban kimagasló eredményeket elérő diákok elismerésére Junior Pro Scientia Aranyérem kitüntetést hozott létre.

MESTERTANÁR ARANYÉREM KITÜNTETÉS

Az OTDT 1997-ben döntött arról, hogy nem csak a résztvevőket, hanem a felkészítő tanárokat, a kiemelkedő témavezetői és tudományos diákköri szervezői munkát is elismeri, így méltányolva a minőségi felsőoktatás érdekében kifejtett munkát. A Mestertanár kitüntetést mindazon oktatók és kutatók kaphatják, akik a kötelező tananyag elsajátításán túlmutató, tudományos diákköri, szakkollégiumi vagy egyéb önképzési formában megvalósuló tudományos tevékenységének elősegítéséért és elismeréséért témavezetőként és a tudományszervezés terén, éveken át kiemelkedően eredményes, áldozatos munkát végeztek.

A Mestertanár Aranyérem kitüntetést az OTDK elnöke az oktatásért felelős tárca vezetőjével közösen adja át az elismert oktatóknak, kutatóknak az aktuális Országos Tudományos Diákköri Konferencia záró ülésén. Az ünnepi esemény színhelye hagyományosan a Magyar Tudományos Akadémia Díszterme.

Az OTDT két évente még számos díjat ítél oda, mint például a Honoris Causa Pro Scientia Aranyérem, amelyet szintén professzoroknak, kutatóknak, közéleti személyiségeknek adnak, akik példamutatóan segítették a magyar felsőoktatás műhelyeiben folyó diáktudományos munkát, de a tanács díjazza mindazon újságírókat is, akik tevékenységükkel hozzájárultak az OTDK népszerűsítéséhez. ●

Tudta-e, hogy eddig mely években voltak a legváltozatosabb tagozatok az Állam- és Jogtudományi Szekcióban?

A 2013-ban Szegeden megrendezett XXXI. OTDK-n a hagyományos Alkotmányjogi, Polgári és Munkajogi, Büntetőjogi és Nemzetközi Jogi Tagozatok mellett a hallgatók olyan új területeken is mutattak be pályaműveket, mint az infokommunikációs jog, amely már lefedte az internet-, média- és hírközlési jogot is. A 2011-es jubileumi pécsi OTDK-n az Európai Közjogi Tagozat jelent meg, amely az azt megelőző konferenciákon nem különült el. A 2009-es, az ELTE által szervezett diákköri konferenciától a tagozati lista pedig a Versenyjogi és Fogasztóvédelmi Jogi Tagozattal bővült. Vajon 2015-ben milyen újdonságokra számíthatunk?

A tudományos diákköri tevékenységnek meghatározó szerepe van az egyetemi képzésben

SZÖVEG: MANDAK FANNI ÉS AUER ÁDÁM

A több évtizedes múltú, két évente megrendezett OTDK-konferenciák a hazai tudományos utánpótlás-képzés meghatározó elemét jelentik. Az NKE rektora, Prof. Dr. Patyi András maga is régi OTDK-s versenyző, de pályafutása során már ügyvezető elnökként és zsűritagként is komoly tapasztalatokat szerzett a megmérettetésről. Idén az általa vezetett intézmény lesz a házigazda.

○ Egyetemünket az a megtiszteltetés érte, hogy 2015-ben a Ludovika Campus ad helyet a XXXII. OTDK Állam- és Jogtudományi Szekciójának. Ön szerint milyen helye, szerepe, jelentősége van a tudományos

diákköri tevékenységnek az egyetemi képzésben?

Prof. Dr. Patyi András: Az Országos Diákköri Konferencia Állam- és Jogtudományi Szekciójának megrendezése nem csupán megtiszteltetés, hanem főleg munka, hi-

szén rendkívül nagy szervezést igénylő és költséges rendezvényről van szó. Az OTDK szervezésének ezenkívül – az Országos Tudományos Diákköri Tanács által meghatározott – szigorú protokollja van, aminek célja az, hogy a verseny tisztos-

séges, fair legyen: valamennyi résztvevő intézmény, versenyző, opponens, zsűrielnök, zsűritag, felkészítő és kísérő tanár színvonalas és tiszta megmérettetésen vegyen részt. Ezért is nemcsak a rendező intézmény belátásán múlik, hogy pontosan milyen lesz a verseny. Természetesen a kísérőprogramokat mi szervezzük, de magát a konferenciát az országosan egységes előírásoknak és standardoknak megfelelően kell megtartani.

A tudományos diákköri tevékenységnek az egyetemi képzésben meghatározó szerepe van, illetve meghatározó szerepe kell, hogy legyen. Ez nemcsak a jogászképzésre igaz. A magyar jogászképzésről ugyanis tudni kell, hogy az egyciklusú, 5 éves osztatlan mesterképzésen túl, a törvény erejénél fogva nagyon hosszú ideje doktori címmel elismert egyetemi végzettséget nyújt. A képzés államvizsga-sorozattal záródik, amelyet megelőz a szakdolgozat önálló – külön az államvizsgáktól, záróvizsgától – történő vége. A jogászképzésnél ebből következően nagyon fontos a tudományos képességnek a támogatása, hiszen az alapvégzettségben is vissza kell igazolni az önálló szakmai, tudományos munka végzésére való képességet. Ez a tulajdonság nagyon fontos az osztott képzésekben is, de természetesen a diákköri tevékenység megszervezését egészen máshogy lehet megvalósítani egy 3 vagy 4 éves BA, BSc vagy a még ennél is rövidebb Ma, MSc képzések során. Mindezeketől függetlenül kiemelt szerepe és jelentősége van a tudományos diákköröknek, mert egyrészt ez a tehetséges fiatalok gondozásának, a tehetség kifejlesztésének egy sajátosan magyar módszere, másrészt olyan tevékenység, amely az átlagos, a szakmához amúgy megfelelő képességekkel rendelkezőknek is adhat többletet; harmadrészt pedig a kötelező tananyag elsajátítását olyan mértékben támogatja, amire más rendszer vagy más módszer nem, vagy csak nehezen képes.

○ Egyetemünk két kara nem jogi karként vesz részt az Állam- és Jogtudományi Szekcióban. Az NKE és a Közigazgatás-tu-

dományi Kar speciális helyzete, adottságai milyen új, más jellegű hozzáadott értékkel gazdagíthatják a versenyt szervezőként?

P. A. Nem idén vesz részt először az egykori Államigazgatási Főiskola utódaként működő Ménesi úti kar, és nem most vesz részt először a Rendészettudományi Kar az OTDK-n, hanem ezek az intézmények évtizedek óta hagyományos résztvevői az Állam- és Jogtudományi Szekciónak, a KTK korábban rendezett is már. Ennek a szekciónak az elnevezése is kettős tartalommal bír: hiszen egyszerre államtudományi és jogtudományi. Alapvetően az államtudományi tagozatokban indulhatunk eredménnyel, de úgy gondolom, hogy nem kell szerénykednünk a hagyományos jogtudományi tagozatok: a büntetőjog vagy az alkotmányjog területén sem. A jogelőd intézményeinknek a meghívása, és ebbe a szekcióba sorolása is azt a rendkívül szoros összetartozást mutatja, amellyel a magyar jogászképzés, illetve a közvetlenül az állami karrierpályákra történő közigazgatási szakemberképzés, rendészeti, rendvédelmi tisztképzés egymáshoz kapcsolódik. Azzal, hogy a Nemzeti Köszolgálati Egyetem Közigazgatás-tudományi Kara rendezi most a konferenciát, kissé kidomboríthatja a kettős jellegén belül az államtudományi ágát. Valójában azonban a verseny konkrét jellegét, a tagozatok számát, nevét és arányát a jelentkező dolgozatoknak az összetétele határozza meg: mondhatjuk azt is, hogy az intézmények által már zsűrizett és nevezett dolgozatoknak a versenyét kell megrendezni, nem pedig a rendező kar egyéni intézményi szempontjai szerint valamilyen szint adni ennek a versenynek.

○ Ön nem csupán most a XXXII. OTDK Állam- és Jogtudományi Szekcióját szervező intézmény vezetőjeként került kapcsolatba a tudományos diákköri munkájával. A nagysikerű, Győrben megrendezett XXVII. OTDK Állam- és Jogtudományi Szekció is az Ön nevéhez kötődik. Milyen korábbi tapasztalatokkal készül a mostani rendezvényre?

P. A. A 10 évvel ezelőtti, 2005. évi OTDK-hoz képest teljesen eltérő a pozícióm. A győri versenynek az ügyvezető elnöke voltam, és természetesen személyesen is sokat dolgoztam rajta, hogy a rendezvény sikeres legyen. A sikert azonban soha nem szabad kisajátítani, hiszen ki kell emelni társelnökként Dr. Papp Imre akkori egyetemi adjunktus, helyettes államtitkár szerepét, illetve az ügyvezető titkár, Dr. Sulyok Gábor akkori egyetemi adjunktus, ma már habilitált egyetemi docens támogatását. Közreműködtek és hozzájárultak a rendezvényhez a hallgatói támogatók, a Széchenyi István Egyetem Rektori Hivatala, a Gazdasági és Műszaki Főigazgatósága, így azt mondhatjuk, hogy ez a fiatal győri Universitas összegyetemi sikere volt. Érdekes, hogy az volt az első olyan OTDK, amely nagymértékben vonta be az alkotmánybírákat az egyes zsűri munkájába, köztük az Alkotmánybíróság akkori elnökét, Dr. Holló Andrást is. Annak idején országos hír volt, hogy az OTDK versenynapján nem tudott ülésezni az Alkotmánybíróság, mert több alkotmánybíró Győrben zsűrizett. Egyetemi szinten pedig azért volt nagy tétje a rendezvénynek, mert akkor még Győrben a közgazdász-képzéssel közös Jog- és Gazdaságtudományi Kar működött, így nagyon fontos volt, hogy az egyetem a társkarok, a társintézmények felé fel tudja mutatni: nemcsak magas színvonalú jogászképzést nyújt, hanem a tehetséggondozásban, azaz a diákköri munkában is jó, és egyébként képes arra, hogy megszervezen egy majdnem ezer főt mozgató rendezvényt is. Most viszont az intézmény rektora vagyok, nekem azt a pénzügyi és szervezési háttérrel kell biztosítani, amely az OTDK megrendezését sikeressé teheti. A szervezésben közvetlenül nem veszek és nem is vehetek részt, ez nem a rektor feladata. Nemcsak azért, mert a rendező a Közigazgatás-tudományi Kar, hanem egy szigorúan felépített és kiosztott szereprend működik az OTDK-ban – az ügyvezető elnök, a titkár, >>

illetve a Kar felelőssége a szervezés –, de úgy érzem, hogy a logisztikai, pénzügyi és elvi szakmai háttér megteremtése az én feladatom. Természetesen ilyenkor el kell látni – egyáltalán nem terhes – protokoll-feladatokat is: nagyon sok olyan egyetemi tanártársam, rektorok, dékánok, kollegák érkeznek majd ide, akikkel nagyon szívesen találkozom. 1994 óta dolgozom a jogászképzésben, sok kollégával voltam, vagyok kapcsolatban, így nagy öröm velük találkozni, még akkor is, ha ennek a találkozásnak van egy kis tétje, hiszen ez végül is egy verseny.

○ Egy 1000 fős rendezvényre készülünk, amely csak a résztvevők számát tekintve is komoly munka. A szervezési feladatok közül melyiket tartja a legnagyobb kihívásnak?

P. A. A legnagyobb kihívás egyértelműen az, hogy színvonalas és a versenyzőknek tartós és nyilván pozitív élményt biztosító fair versenyt rendezzünk. Számomra nem az a legfontosabb, hogy például jó lesz-e az előzenekar az esti koncerten vagy finom a szendvics a büfében. Mivel a jövő jogász-, közigazgatási és rendészeti szakember-generációja van a kezünkben, itt olyan fiatalok versenyeznek majd, akik később talán bírók, osztályvezetők vagy rendőr-, esetleg pénzügyőr-tisztek lesznek. Nagyon fontos éppen ezért, hogy a felsőoktatási életük során olyan élménnyel gazdagodjanak, amely akkor is pozitív nyomot hagy majd bennük, ha esetleg nem ők győznek. Mert azt mondhatják, hogy objektív volt a pontozás, korrekt volt a zsűrizés, nem érte őket semmilyen méltánytalanság és a hangulat, a versenyen kívüli program is jó volt.

○ Milyen élményei, tapasztalatai voltak hallgatóként, majd oktatóként az egyetemi TDK-hoz és az OTDK-hoz kapcsolódóan? Melyik versenyre, konferenciára emlékszik vissza a legszívesebben?

P. A. 1991-ben versenyeztem az OTDK-n, akkor a Jogtörténeti Tagozatban 2. helyezést értem el. Bennem akkor is megfogalmazódott egy kérdés és ma is feltehető, hogy vajon egyforma eséllyel versenyez-e egy harmadéves joghallgató és egy akkor már végzett doctor juris, aki a szakdolgozatát mutatja be. Ő nemcsak két év előnyvel rendelkezik, hanem ez azt is jelenti, hogy egy már megvédett, megmértetett dolgozattal indul. Azóta egyébként a szabályok (és a jogászképzés rendje is) már változtak. Csak 2005-ben kapcsolódtam be újra az OTDK munkájába. Ezt követően felkészítő tanárként, konzulensként vettem részt, illetve 2011-ben, a XXX. OTDK-n, Pécsen zsűriztem is. Szép emlékeim vannak, és az előző, szegedi OTDK-t is nagyon színvonalas rendezvénynek

tartottam. Minden rendező kiemelten figyel arra, hogy korrekt és jó verseny folyjék a tagozatokban. A verseny igazából egy nap alatt lezajlik. Korábban volt arra is példa, hogy egyes tagozatok működése áthúzódott a következő napra. Mi ezt annak idején Győrben tudtuk először úgy megszervezni, hogy feszes időbeosztást készítettünk: a zsűri kiemelten felelt azért, hogy minden versenyzőnek, bírálóknak, opponensnek ugyanannyi ideje legyen, így minden vita azonos ideig tartson. Ez az esélyegyenlőségnek a térbeli és fizikai háttérét is jelenti. Azt tudom mondani, minden OTDK-ra szívesen emlékszem vissza, amelyiken részt vettem.

○ Mit üzen a XXXII. OTDK Állam- és Jogtudományi Szekciójára készülő versenyzőknek, illetve azoknak a hallgatóknak, akik eddig még nem kapcsolódtak be az OTDK előszobájának tekintett intézményi tudományos diákköri munkába?

P. A. Természetesen sok sikert kívánok, hiszen nem szabad elfelejteni, hogy ez egy megmérettetés, amelyen nem győzhet minden induló. A versenyzőknek elsősorban azt üzenem, hogy minden tudásukkal, energiájukkal és idegszálukkal arra koncentráljanak, hogy minél jobb eredményt érjenek el. Ugyanakkor ezt mindig fair és tisztességes eszközökkel tegyék, és örüljenek az elért eredménynek. Akinek esetleg nem sikerül jól, ne legyen csalódott, hanem csak egy kicsit szomorú, és vigasztalódjon a színvonalasnak ígérkező programokon. Használja ki mindenki azt, hogy itt sok száz joghallgató, illetve NKE-s diák találkozhat a programokon. Ugyan még nem cserélnek névjegyeket, de cseréljenek telefonszámot, e-mail címet, kössenek barátságokat. Kicsit talán rövidnek tűnhet a rendezvény, de ez alatt is hosszú időre szóló, jó kapcsolatok alakulhatnak ki. Természetesen a kollegáknak azt üzenem, hogy érezzék jól magukat itt nálunk. Őszintén remélem, hogy a hallgatók, a zsűri és a szervezők együtt olyan rendezvényt hoznak majd létre, amelyre minden résztvevő szívesen emlékezik majd vissza. ●

A hírek közvetítésének szerelmese

Interjú Gázsó L. Ferencsel, az MTI vezérigazgatójával

SZÖVEG: SZŐÖR ÁDÁM
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

*40 éve dolgozik a sajtóban, a megújuló közmé-
dia egyik meghatározó vezetője. A Magyar Táv-
írató Iroda (MTI) vezérigazgatójaként, valamint
a Nemzeti Közzolgálati Egyetem (NKE) és a
közmedia együttműködését koordináló bizott-
ság elnökeként eddig is részt vett az NKE nép-
szerűsítésében, mostantól azonban közvetlenül
is segítheti az intézmény fejlesztését mint a
Mentorok Kollégiumának vezetője. Gázsó L. Fe-
rencsel a közmedia és az egyetem együttműkö-
désének eddigi eredményeiről és a nyomtatott
sajtóorgánumok jövőjéről is beszélgettünk.*

○ Február elején alakult meg az egyetem mentor-oktatóiból álló testülete, amelynek az élére a tagok – Patyi András rektor javaslatára – Önt választották meg. Az NKE fejlesztését segítő Mentorok Kollégiumában számos kiváló, állami vezetői pozícióban lévő szakember is helyet kapott. Mit gondol, miért éppen Önre esett a választás? Gázsó L. Ferenc: Amikor értesültem arról, hogy én is mentor-oktatója lehetek az NKE-nek, akkor ebben az egye-

tem és a közmedia közötti jó együttműködés egyfajta visszaigazolását éreztem. Tavaly tavasszal került sor egy négyoldalú megállapodás megkötésére az egyetem, az MTVA, az MTI és a Közzolgálati Médiaakadémia Alapítvány között, a közös munkát koordináló programfejlesztő bizottságnak pedig én lettem a vezetője. Valószínűleg az itt végzett munkámnak is köszönhető az újabb feladat, ezúttal a Mentorok Kollégiumának élén.

○ Az említett együttműködés számos területre kiterjed. Melyek azok a részei, ahol már konkrét eredmények is felmutathatók?

G. L. F. Ez egy keretjellegű, stratégia megállapodás, ami mindig annyit ér, amilyen tartalommal a felek megtöltik azt. Mi egy dolgozó testületet alakítottunk ki, így hamar megmutatkozhattak az első eredmények. Létrehoztuk az egyetem és a közmedia közös oktatási központját, a Naphegy téren. Itt kezdő- >>

Tudta-e, hogy az Országgyűlési Könyvtár igazi aranybánya a jog- és államtudományi vagy politikatudományi szakterületen kutatóknak?

Az 1867-es kiegészítés nyomán létrejött kétkamarás törvényhozás munkájának támogatására létrehozott intézmény 1902-ig az Ideiglenes Képviselőház – a mai Olasz Kulturintézet – épületében szolgálta a törvényalkotási munkát. A könyvtár egészen 1952-ig kizárólag a képviselők és a politikai elit számára nyújtott szolgáltatásokat, azóta nyílt, mindenki által hozzáférhető közgyűjtemény, a magyar országgyűlési dokumentumok legteljesebb gyűjteménye – a kora újkortól egészen napjainkig. Ám nemcsak a hazai törvényhozás anyagaihoz férhetünk itt hozzá: a Külföldi Parlamenti Gyűjteményben viszonyossági alapon számos ország parlamenti dokumentumai között kereshetünk.

dött el a tavalyi parlamenti választásokat követően, az egyetem felkérésére, az államigazgatás felsővezetőinek kommunikációs tréningje.

○ **Az állami vezetők többsége mint közszereplő már rutinos nyilatkozónak számít a médiumokban. Mire kell még megtanítani őket, miben fejlődhetnek?**

G. L. F. Azoknak az állami vezetőknek, akiknek munkájukból és pozíciójukból adódóan rendszeresen kell szerepelniük a nyilvánosság előtt, elsősorban verbális képzést nyújtunk. Ez azt jelenti, hogy stúdiókörülmények között tudnak helyzetgyakorlatokon részt venni. Ehhez a körhöz tartoznak az államtitkárok, a helyettes államtitkárok, az országos hatáskörű szervek első számú vezetői, a rendőrség, a honvédség irányítói. Több mint ötvenen végeztek már ezen a három alkalomból álló, összesen 12 órás kurzuson. A képzés elején a résztvevők – kiscsoportos foglalkozásokon – megismerkedhetnek a modern közszolgálatiással kapcsolatos tudnivalókkal, a közmédia működésének alapjaival, de például személyiségjogi ismeretekre is szert tehetnek. Ez utóbbi különösen fontos, hiszen az interjúalanyoknak tisztában kell lenniük azzal, hogy milyen jogaik és kötelezettségeik vannak a közszerepléseik során. Emellett az állami vezetők egy gyakorlatias ismereteket nyújtó foglalkozáson is részt vesznek, ahol például beszédtechnikai ismeretekről vagy öltözködéssel kapcsolatos általános tanácsokról is szó esik. Ezen a téren a közmédia Montágh Testülete is bekapcsolódik a munkába, tudásukat, tapasztalatukat – az eddigi visszajelzések alapján – kiválóan használják a képzésben résztvevők.

○ **Ma még mindig a sajtótájékoztató szervezése az egyik legnépszerűbb kommunikációs eszköz az intézmények, szervezetek kezében ahhoz, hogy az információkat a közvélemény**

felé továbbíthassák. Például egy ilyen rendezvényen való szereplésre is fel tudják készíteni őket?

G. L. F. Természetesen ez is szerepel a képzési programban, amelynek keretében például rögtönzött sajtótájékoztatót tartanak a résztvevők egy általuk megjelölt témában, de készítünk velük interjút és portrét is. Ezek már egyénre szabott, személyes képzések, amelyek során négyfős szakmai stáb foglalkozik egy-egy emberrel, majd közösen értékelik a teljesítményüket. Azért is beszélhetünk személyre szabott képzésről, mert előzetesen alapos profil készül minden résztvevőről, tehát már felkészülten fogadjuk a hozzánk érkező vezetőket.

○ **Az állami vezetők általában nagyon elfoglalt emberek, elég kevés szabadidővel. Mennyire voltak együttműködők, aktívak a képzés során és az eredményeket értékelve mi a tapasztalatuk a résztvevők kommunikációs felkészültségét illetően?**

G. L. F. Előzetesen többen jelezték, hogy valószínűleg nem tudják a képzés teljes idejét kitölteni. Ehhez képest pozitív megerősítés, hogy sokan a megadott keretet túllépve, több időt is szántak a közös munkára. A kialakult kép egyébként nagyon vegyes. Bár a maguk területén kiváló szakemberekről van szó, kommunikációban sokuknak van még mit fejlődniük. Leginkább a szakzsargon túlzott használata lehet zavaró a közszereplésnél, ennek átformálása az egyik legfontosabb feladatunk. A képzéssel kapcsolatban eddig pozitívak a visszajelzések, olyannyira, hogy legutóbb a Magyar Nemzeti Bank vezetői is bekapcsolódtak a tréningbe. Emellett az egyetemmel közösen bővítjük a kört azokkal is, akik a felső államigazgatásban középvezetői szinten, szakmaszerűen foglalkoznak a kommunikációval.

○ **A Nemzeti Közszerületi Egyetem milyen formában vesz részt a közös képzésben?**

G. L. F. Magát a képzést az NKE szervezi, a konkrét lebonyolításhoz pedig a közmédia adja a szakmai hátteret. Emellett az egyetem konzulenszt is biztosít a programhoz, aki a négyfős szakértői csoport tagja.

○ **Úgy tudom, hogy a projekt keretében zajlik egy másik típusú képzés is.**

G. L. F. Valóban, ez inkább írásbeli, kommunikációs szervezéssel foglalkozó tréning az MTI falain belül, amelynek során többek között megismerkedhetnek az MTI adatbázisainak kezelésével, használatával éppúgy, mint krízishelyzetek kommunikációs kezelésével. Ezáltal közelebb tudjuk vinni a vezetőket ahhoz, hogy sikeresebbek legyenek a kommunikáció szervezésével, bonyolításával kapcsolatos döntések meghozatalakor. A közmédia és az NKE együttműködése azonban túlmutat az állami vezetők kommunikációs képzésén, hiszen éppen most készítünk elő egy nagyszabású közös konferenciát a modern közszolgálatiásról, valamint összefogásunk nyomán márciusban elindul az NKE keretében egy posztgraduális kommunikációs képzés is.

○ **Visszatérve a Mentorok Kollégiumához: mi lesz a testület feladata, és ez hogyan segíti majd az NKE fejlődését?**

G. L. F. Az új testület munkáját is szeretnénk minél több tartalommal megtölteni. Ehhez folyamatosan konzultálunk az egyetem vezetőivel, szakembereivel, hogy az igényeket pontosan fel tudjuk mérni. Már van is egy konkrét témánk, amihez az apropót az adja, hogy a magyarországi privatizáció 1988 és 1998 közötti időszakát az egyetem önálló kutatási program szintjére emelte. A mintegy egyéves kutatómunka eredményeképpen remélhetőleg megvalósul egy olyan tudományos megalapozott-ságú értékelése, összegzése a magyarországi privatizáció folyamatának, amely komplexitása és az eredmények mediatizálása révén egyedülálló lehet

az eddigi hasonló témájú kutatások sorában. A közmédia közreműködik majd abban, hogy a kutatás eredményét minél szélesebb körben megismerhesse a közvélemény. A Mentorok Kollégiuma ajánlásaival, javaslataival nagymértékben hozzásegíthet bennünket a közös munka sikeréhez.

○ **A Mentorok Kollégiuma ezek szerint tekinthető egyfajta tanácsadó testületnek?**

G. L. F. Kezdeményező, javaslattevő, tanácsadó céllal jött létre a kollégium. Egyelőre 32 mentor-oktatóból áll a testület, amely várhatóan további tagokkal bővül majd. Ez a grémium nagyon komoly szürkeállományt és kapcsolati hátteret jelent az intézmény számára. Egyben lehetőséget kínál arra, hogy a segítségével, az egyetem falain kívül, a nyilvánosság jobban megismerhesse az ott zajló oktatási-kutatási-társadalmi tevékenységet, annak eredményeit.

○ **Őn mintegy 40 éve dolgozik a hazai sajtóban. Ez a négy évtized számos feladatot és eredményt is hozott az életében. Ezek közül melyekre emlékszik vissza a legszívesebben?**

G. L. F. Első diplomámat az ELTE jogi karán szereztem, de alapvetően média szakembernek tekintem magam. 1992 óta látok el a magyar sajtóban különböző vezetői pozíciókat. Két időszakban is főszerkesztője voltam a Magyar Hírlapnak, de kiadóvállalati vezérigazgatóként is dolgoztam. Életem legnagyobb feladata 2010-ben jött el, amikor a teljesen átalakuló közmédia rendszerében vezetői felkérést kaptam. Először a Kossuth Rádió intendánsaként, ezzel párhuzamosan az MTVA közéleti főszerkesztőjeként dolgoztam, majd pedig tartalomért felelős vezérigazgató-helyettesként. Az MTI – amelynek 2013 őszén lettem a vezérigazgatója – szinte keretezi szakmai életutamat, hiszen annak idején itt kezdtem gyakorlati pályámat.

Gazsó L. Ferenc

*Kedvenc film • Martin Scorsese: A keresztapa trilógia
Kedvenc könyv • Gabriel García Márquez: Száz év magány
Hobby • sportolás, történelmi regények, koncertek*

○ **Vezetőként meg tudott-e valamennyire maradni az alapszakmájánál, az újságírásnál?**

G. L. F. Annak ellenére, hogy elég sokat tévéztam és rádióztam pályafutásom alatt, az írás végigkíséri az életemet. Zelei Miklós szerzőtársammal a rendszerváltás éveiben összesen 7 szociografikus riportkötetet jelentettünk meg, és nemrégiben egy megtisztelő, kiadói felkérésre újra a könyvesboltokba került az Elrabolt emberöltő című, 22 évvel ezelőtt megjelent könyvünk bővített, javított kiadása. Sok érdekes, megírásra váró téma lapul a fiókom alján, remélhetőleg ezek publikálására is jut majd időm a jövőben. Ez a négy évtized egyébként annyi tapasztalattal szolgált, amit kutya kötelessége az embernek átadni a jövő újságíró-generációjának. A tanítás során azt tapasztalom, hogy ma már korszerű képzést kapnak az újságírást tanulók, mégis a közszolgálati elkötelezettségüket, mentalitásukat rendkívül fontos még időben a helyére tenni, amit hivatásomnak tekintek.

○ **Az elmúlt években jelentősen átalakult a hazai médiapiac szerkezete. Ön szerint jó irányba mutatnak ezek a változások?**

G. L. F. Elsősorban az internet térhódításának köszönhetően óriási a fejlődés. A médiahasználat szabadságfoka jóval nagyobb lett, hiszen az interneten pillanatok alatt szinte minden információhoz hozzá lehet jutni. Ezzel párhuzamosan a médiában dolgozók felelősége is megnőtt, aminek nem mindenki

tud maradéktalanul megfelelni. Mi, az MTI berkein belül arra törekszünk, hogy ne csak a sokat emlegetett sajtószabadság értékei mentén dolgozzunk, hanem figyelembe vegyünk munkánk során egy másik fontos szempontot, az emberek tájékozódáshoz való jogát. Szerintem ez legalább annyira fontos, mint a sajtószabadság. Egy hírnek szakmailag minden szempontból meg kell felelnie az elvárható követelményeknek, de az is lényeges, hogy azt elkülönítve tálaljuk a különböző álláspontoktól. Így mindenki pontos információk birtokában, szabadon alkothat véleményt a témáról és ezt vetheti össze a véleményvezérek gondolataival. Azt gondolom, hogy manapság ebből a szempontból deficit van nemcsak Magyarországon, hanem az egész világon. Mi azon dolgozunk, hogy ez a deficit csökkenjen.

○ **Az internet előretörésével sokan már temetik a nyomtatott sajtóorgániumokat. Ön szerint hogyan alakul a papír alapú újságírás jövője?**

G. L. F. Úgy látszik, hogy ez az életrendje: kevesebb nyomtatott sajtótermékre van szükség, mint korábban. Ugyanakkor az igazán komoly értéket képviselő lapok szerintem fennmaradnak. A hírszolgáltatás átkerül az újságok online platformjára, és a „papíron” elsősorban a háttér, a vélemény, az igazi hátradőlős olvasmány jelenik meg. A tartalmak, az arányok és a formák változhatnak, de nem hiszek azoknak, akik a Gutenberg-galaxis megszűnését vizionálják. ●

A földönkívüli magyaroktól Afrika szarváig

SZÖVEG: SZABÓ TIBOR

Szilárd Leó szerint a magyar az, aki utánad lép be a forgóajtón, de előtted lép ki onnan. De valójában milyenek vagyunk mi? Milyen az országképünk a nagyvilágban? Többek között erre kereste a választ dr. Kis Norbert, az NKE rektorhelyettese a Ludovika Szabadegyetemen tartott előadásában; míg dr. Marsi Viktor a konfliktusok által szabdalt Szomáliába kalauzolta el a népes hallgatóságot.

Milyen a magyar? Hogyan ítélik meg országunkat a nagyvilágban? Dr. Kis Norbert, az NKE rektorhelyettese előadásában erre a kérdésre kereste a választ. Kis Norbert korábban felsőoktatásért és tudománypolitikáért felelős helyettes államtitkárként dolgozott, az UNESCO Nemzetközi Egyetemi Szövetség igazgatósági tagja volt, és mintegy húsz éve építi a nemzetközi oktatási és kulturális kapcsolatokat. Tizenkét könyv és több tucat publikáció szerzője. A magyarságunk alapkérdéseiről beszélve az előadás fő céljaként azt fogalmazta meg, hogy segítsen minket, magyarokat a helyes önképünk kialakítása és ezáltal az önbecsülésünk erősödése felé vezető úton. Az identitás kérdését hangsúlyozta, megemlítve, hogy a magyar olyan szinten érzékenyebb, mint más népek, hogy már-már identitás-komplexusról beszélhetünk. Számos nagyságunk, többek között Szerb Antal vagy Babits Mihály is foglalkozott a kérdéssel, hogy az eltelt évszázadok sodrában mi maradt a magyarból a számos etnikai keveredés miatt. Mindketten úgy jellemzik a magyart, mint állandóan keveredő, más etnikumokat asszimiláló, magába olvasztó népet. Babits Mihály arra a következtetésre jutott ezzel kapcsolatban, hogy ebben a keveredésben a magyarság már nem

fizikai, hanem inkább szellemi jelenséggé vált. A rektorhelyettes Márai Sándor gondolatát idézte, aki a következőt írta: „Magyarnak lenni feladat és vállalás kérdése.” Kis Norbert előadásában kitért a világ egyik legismertebb magyar írójára, Arthur Koestlerre, aki szerint van egy kollektív neurózis a magyarságunkkal, az identitásunkkal kapcsolatban. Ez alatt azt a kivételes magányosságérzést, izoláltságot értette, ami a magyarokat jellemzi Európában, és szerinte ez okoz neurotikus tüneteket. A rektorhelyettes a fiatal magyar író, Lackfi János, Milyenek a magyarok? című könyvéből is idézett, amely egyfajta vicces önkarikatúra rólunk, magyarokról: „Milyenek is a magyarok? Kevés beszédű magányos cowboyok, kocsmái hengegők, hátrafelé nyilazók és cekkerben bontott csirkét cipelők. Alkoholisták? Dehogy alkoholisták, csak megisszák a magukét. Folyton panaszkodók és forrófejűek. Valamikor nagyon tudtak focizni, most nagyon tudnak rá emlékezni. Ha meg akartak halni, akkor mindig lerántottak magukkal egy törököt is.”

Kis Norbert emlékeztetett arra, hogy van egy különleges érzés is a magyarságban, amelyről nagyon szépen ír Paul Lendvai európai hírű publicista a magyarokról szóló könyvében. Lendvai szerint a nyelvünk, a sajátos földrajzi helyzetünk, az állandó túlélésért folytatott küzdelmünk, a történelmi sorscsa-

pások edzették ilyené a magyart. Lendvai összefüggésbe hozza a viharos magyar történelmet és az ebből kialakuló lelkiületet azzal, hogy a magyar tehetséges és van egyfajta magyar szellem, géniusz. Próbáljuk meg az önképünkbe beépíteni és a nagyvilágot is emlékeztetni arra, hogy van magyar tehetség. A világ egyik leghíresebb sci-fi írója, az orosz származású amerikai író, Isaac Asimov szerint „A Földön két létforma létezik, az emberi és a magyar.” Ezzel a kijelentésével Asimov arra utal, hogy a magyarokban van valami földönkívüli, valami nagyon különleges. Mint például Bárány Róbert, aki orvosi Nobel-díjat kapott a belső fülben lévő egyensúlyszerv kórtanával kapcsolatos kutatásaiért, és aki később Svédországban futott be nagyon sikeres pályát. Egy makói származású ember, Galamb József nevéhez fűződik a híres T-modell, ugyanis Henry Ford azzal a feladattal bízta meg, hogy tervezzen egy egyszerűen kezelhető, minél olcsóbban előállítható autót. A világon ebből az autóból mintegy 15 millió darabot adtak el. Galamb József sikerét jól mutatja, hogy az 1940-es években már akkora volt a fizetése, mint az amerikai elnöknek. Gábor Dénes, a holográfia felfedezője 1971-ben kapott fizikai Nobel-díjat. Kármán Tódor híres gépészmérnök és fizikus nevéhez fűződik a szuperszonikus repülőgépek kifejlesztése. Tudományos tevékenységét számos kitüntetéssel díjazták, amelyek közül a legrangosabb az Egyesült Államok Nemzeti Tudományos Érdeme, amit alapításakor, 1963-ban, elsőként vehetett át John F. Kennedy elnöktől. Kármánt, aki egyetemen is tanított az USA-ban, annyira imádták a hallgatói, hogy létrehozták az „Öngyilkosok Klubját”, amelynek az volt a célja, hogy Kármán Tódor által kifejlesztett legújabb repülőeszközöket kipróbálják, amely nem volt veszélytelen vállalkozás, és halálos áldozatokat is követelt. A Nobel-díjas Wigner Jenőről, az atomreaktor egyik megalkotójáról Kis Norbert elmondta, hogy legendás volt a szerénysége és udvariassága. Egyszer, amikor a neves tudós egy parkban ült a kollégáival, akik látták, hogy hangyák mászkálnak a lábán és csipkedték, megkérdezték tőle, hogy miért nem üti agyon a hangyákat. Erre Wigner azt válaszolta, hogy azért nem bántja a hangyákat, mert nem tudja, hogy melyik csípte meg. A rektorhelyettes a Nobel-díjas Szent-Györgyi Alberttről is beszélt, aki az 1930-as évek elején izolálta a C-vitamint. Szent-Györgyi felemelte szavát az általa értelmetlennek tartott vietnami háború ellen és élesen bírálta az amerikai kormányt. A nagy magyar géniuszok között szó esett az előadáson a 20. század egyik legnevesebb matematikusának tartott és hallatlanul különc Erdős Pálról is, akit „prímbernek” is neveztek. Erdős gyakorlatilag egy bőröndből

élt, ugyanis állandóan utazott, mindig ismerősöknél lakott. A The Economist Erdős Pálról azt írta, ha a földönkívüliek felvonnák a kapcsolatot a bolygónkkal, akkor egy ember jöhetne számításba nagykövetként: Erdős Pál, mert csak ő tudná megértetni magát az idegen bolygó lakóival.

Az országképünkkel kapcsolatban az előadó hangsúlyozta, hogy a nemzetközi szervezetek néha talán tudatosan rossz színben tüntetnek fel minket, magyarokat. Ezzel kapcsolatban említette Kis Norbert a Happy Planet Indexet, amely a boldogságot, az étellel való elégedettséget méri az egyes országokban, eszerint a mért 151 országból hazánk a 104. helyen áll, ami azt sugallja a világnak, hogy a magyarok nagyon boldogtalanok. A rektorhelyettes kitért az OECD-nek az étellel való elégedettség mérésére, amely szerint Magyarország a mért 34 ország közül a legboldogtalanabb, itt a legelégedetlenebbek az emberek. Érdekességként említette a Központi Statisztikai Hivatal által nemrégiben készített felmérés egyik eredményét, miszerint a magyar férfiak idegesebbek és boldogtalanabbak, mint női honfitársaik. Kis Norbert konklúzióként azt fogalmazta meg, hogy legyünk optimisták, ne zárkózzunk be, mert a magyarok mindig akkor voltak sikeresek, amikor benne éltek a világáramlatban és nyitottak voltak.

Dr. Marsai Viktor Szomália – Konstruktivizmus és nomád klán-állam Afrika szarván címmel tartott előadást a Ludovika Szabadegyetemen. Az NKE Nemzetközi és Európai Tanulmányok Kar oktatója az ELTE történelem-esztétika szakán szerzett diplomát, majd elvégezte a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem biztonság- és védelmi politikai szakának mesterképzését. Szomália modern kori történetéből írta doktori disszertációját. Fő kutatási területe Szomália mellett az afrikai kontinens biztonsági folyamatainak vizsgálata, a kalózkodás és az iszlám radikalizmus térnyerése. Kutató útjain többször járt Kenyában, Szomáliában és Kamerunban.

Marsai Viktor előadásában hangsúlyozta, hogy az afrikai államok társadalma általában rendkívül heterogén összetételű, ezzel szemben Szomáliáé homogénnek mondható. A hazánknál hétszer nagyobb kelet-afrikai országot ugyanis a somálik lakják, akik somáli nyelven beszélnek, somáli kulturális identitás jellemzi őket és az iszlám követői. Szomáliában nincsenek ugyan törzsek és más etnikumok, de vannak úgynevezett klánok, klán-családok, amelyek teljesen szétagolják az ország társadalmát és az élet minden terü-

letét meghatározzák. Szomália alapvetően egy nomád társadalom, mindenféle állami hagyomány nélkül. Az állam, a központi hatalom az európai gyarmatosítókkal együtt jelenik meg a 19. század végén, amikor Szomália északi része brit, déli része pedig olasz közigazgatás alá került. A gyarmatosítók erőfeszítései az államiság kapcsán nem vezettek eredményre, nem tudták meghonosítani a klasszikus értelemben vett állami berendezkedést az afrikai országban. Meghatározó az iszlám térnyerése Szomáliában, ezen belül is az úgynevezett vahabita csoportoké, amelyek az iszlám egyik irányzatoként a Korán eredeti tanainak feltétlen érvényesítését tűzték zászlajukra. A vahabíták úgy tekintettek Szomáliára, mint Afrika iszlamizációjának egyik hídfőjére. A vahabita irányzat képviselői mind a mai napig komoly összegeket áldoznak arra, hogy Afrika szarváról kiindulva folytassák az iszlám térnyerését Kelet-Afrikában hol kulturált, hol kevésbé kulturált eszközökkel. Egyaránt támogatják az iszlamista karitatív szervezeteket, illetve a szélsőséges iszlamista felkelőcsoportot, az al-Sababot, amely az anarchiába süllyedt Szomália irányítását tűzte ki célul. Az ország történetében meghatározó esemény volt, amikor Szomália 1960-ban kivívta függetlenségét, egyesítve az egykori Brit Szomáliföldet és az Olasz Szomáliföldet. 1960 és 1969 között demokratikus kormány irányította az országot. A demokratikus berendezkedésnek azonban 1969. október 15-én Abdi Rasid Ali Sermarke köztársasági elnök meggyilkolásával vége szakadt, és hat nap múlva Mohamed Siad Barre tábornok vezetésével a katonaság és a rendőrség puccsal magához ragadta a hatalmat. A puccsnak köszönhetően katonai kormány kerül hatalomra. Siad Barre a tudományos szocializmus alapjain álló államberendezkedéssel kísérletezik. Marsai Viktor szerint ennek a kísérletezésnek lesznek is eredményei, például Szomália fővárosa, Mogadishu is ekkor indul fejlődésnek, és az afrikai állam ebben az időszakban külpolitikai szempontból ismét „felkerül a világtérképre”. Szomália a hidegháború során az USA számára meghatározó volt geostratégiai szempontból, ezért az Amerikai Egyesült Államok támogatta a szomáliai diktátor ha-

talmát, főleg akkor, amikor a térségben Etiópia 1977-ben szakított a nyugati partnerséggel, így az USA-val is. Az elhúzódó etióp-szomáli háborúból Szomália vesztesen került ki, gazdasága is mélypontra került. A klánok között is kitört a háború, és az 1991-es puccs után az ország több évtizedes anarchiába süllyedt. Ebben az időszakban figyelhető meg a radikális iszlám térnyerése és Szomália teljes külpolitikai elszigeteltsége. A nemzetközi közösség érdektelensége miatt az afrikai állam teljesen magára maradt, belső viszályok alakultak ki, ugyanis a helyi hadurak mindent elkövettek azért, hogy megszerezzék a politikai hatalmat. A Sólóyom végveszélyben című amerikai film jól illusztrálja ezt az időszakot. A film 1993 októberében játszódik, amikor amerikai ejtőernyősöket dobtak le Mogadishuban, Szomália fővárosában. Az amerikai katonák célpontjai a polgárháborút szító hadúr és szárnysegédei voltak. A háromnegyedóra tervezett villámakció végül egy majdnem egynapos vérfürdőbe torkollott. A sikertelen akció a szomáliai amerikai beavatkozások beszüntetésére hangolta az USA közvéleményét.

Az előzőekben vázolt viszonyok között megerősödik az iszlamista szervezetek befolyása, amelyek egyfajta kiutat jelentenek a szomáliai lakosoknak az anarchiából. Ekkor lép színre az al-Sabab iszlamista terrorszervezet, tehát elmondható az, hogy az államiságot ekkor az iszlamista befolyás jellemzi. 2009-ben elindulnak azok a konszolidációs folyamatok, amelyeknek köszönhetően létrejön a mai kormány és megszületik az ország alkotmánya. 1991 és 2014 között összesen tizennégy nemzeti megbékélési konferenciát tartottak Szomáliában, de az eddigi tapasztalatok azt mutatják, hogy a belpolitika meghatározó szereplőinek nem érdeke a megállapodás. A politikai elitre a korrupció a jellemző, hiányzik a közigazgatás, a haderő bevetésége minimális. Marsai Viktor összegzésében elmondta, hogy 2016-ban választások lesznek Szomáliában, ahol eldől, hogy a szomáli elit önzése lesz-e a meghatározó, vagy önmérsékletet tanúsítanak, és sikerül 2016-ban konszenzussal új kormányt alakítani Afrika szarván. ●

Doktori iskolák a HHK-n

SZÖVEG: SZABÓ TIBOR
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

A Nemzeti Közszolgálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Karának doktori iskolái ez év januárjában újabb öt évre kaptak működési engedélyt a Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottságtól. Prof. Dr. Haig Zsolt ezredes, a Katonai Műszaki Doktori Iskola vezetője és Dr. habil. Szelei Ildikó, a Hadtudományi Doktori Iskola tudományos titkára a doktori iskolákban folyó tudományos munkáról és célkitűzésekről mondták el gondolataikat a Bonum Publicumnak.

A Nemzeti Közszolgálati Egyetem Katonai Műszaki Doktori Iskolájában folyó kutatások elsősorban a honvédség és a tágabb értelemben vett védelmi szféra korszerű, új eljárás- és eszközrendszereiben, illetve a haditechnikai fejlesztésben és korszerűsítésben öltenek testet. A Magyar Honvédség alkalmazásának célja Magyarország biztonságának szavatolása, külső katonai fenyegetésekkel szembeni védelme, ami egyben azt is jelenti, hogy a fegyvereket védelmi céllal alkalmazzák, abban az esetben, ha az elkerülhetetlen. A kutatások is a haditechnikai eszközök ilyen irányú alkalmazását célozzák – nyilatkozta lapunknak Prof. Dr. Haig Zsolt ezredes, a doktori iskola vezetője. A Hadtudományi Doktori Iskolával együtt ez a tudományos műhely is ez év januárjában kapott újabb öt évre működési engedélyt a Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottságtól. A működő doktori iskolák esetében a MAB meghatározott időközönként akkreditációs eljárást folytat le, amelynek célja annak megállapítása,

hogy megvannak-e a doktori képzés és fokozatszerzés személyi, infrastrukturális és kutatási feltételei, illetve a megvédett doktori disszertációk és az elért tudományos eredmények megfelelnek-e az adott tudományág elvárásainak. A 2002-ben alapított Katonai Műszaki Doktori Iskola sikeresen jutott túl ezen a megméretetésen, és teljesítette a meghatározott követelményeket – emelte ki az ezredes.

A doktori képzés az oktatók, kutatók tudományos felkészítése mellett azért is elengedhetetlenül fontos az egyetem számára az ezredes szerint, mert ez biztosítja az alap- és mesterképzés megfelelő színvonalát. A tudományos eredmények oktatásba való bevitelével lehetővé válik, hogy a hallgatók a legfrissebb ismereteket szerezzék meg tanulmányaik során. Ennél fogva a doktori képzés és a doktori

iskola léte emeli a képzés két megelőző stációjának szakmai színvonalát. Ha a doktori iskola eddigi működésének kézzelfogható eredményei közül kellene kiemelni egyet, Haig ezredes a 12,7 milliméteres Gepárd névre hallgató, M1-es mesterlövész puskát nevezné meg, amelyet Dr. Földi Ferenc nyugállományú ezredes kezdett kifejleszteni még a Haditechnikai Intézetben. A fegyver akár ezer méter távolságban is igen nagy pontossággal célba talál. A géppuskát azóta a Magyar Honvédségben és néhány más ország haderejében is használják. Földi Ferenc az alapoktól kezdte a fegyver megtervezését, munkája során például a cső hátrasiklásával vagy a csőszájfék újszerű kialakításával kapcsolatban hozott létre olyan innovációt, amellyel a pontos célzás megvalósítható, és a kezelő személyzetre ható terhelés csökkentésével a sérülések elkerülhetők. A Gepárdnál még egy kevésbé gyakorlott lövész is akár több száz méterről eltalálhat egy lőszerhüvelyt. A Katonai Műszaki Doktori Iskolában jelenleg hozzávetőleg nyolcvan PhD-hallgató készül a kutatói pályára, különféle képzési formákban. Általában elmondható, hogy a tudományos műhelyben jellemzően nem alap kutatások folynak, inkább az alkalmazott kutatások kerülnek előtérbe. A katonai műszaki tudományág elsősorban azt vizsgálja, hogy a többi műszaki tudományág által már felszínre hozott eredményeket miként lehet a hadviselés és a tágabb értelemben vett védelmi szféra szolgálatába állítani.

Ezen szerteágazó alkalmazott kutatások közé sorolhatók például a helikopterek hajtóműveinek teljesítményét és hatásfokát növelő vizsgálatok. Ma rendkívül népszerű a robotika: a doktori iskolában e téren arra keresik a választ, hogyan lehet a robotok nyújtotta lehetőségeket kihasználni a harctevékenységek vagy éppen a környezeti katasztrófák elleni védekezés során. Egy másik slágertéma a pilóta nélküli repülőgépekre irányuló kutatás, amely már több mint tíz éve zajlik a Kato-

nai Műszaki Doktori Iskolában – mondta Haig ezredes. A földi és légi robotokkal összefüggésben többek között az autonóm irányítás és a pályatervezés terén mutathatnak fel jelentős eredményeket a doktori iskola kutatói. Ahogy a polgári életben, úgy a katonai műveletekben is egyre nagyobb jelentősége van a kibertér használatának, az itt működő rendszerek támadásának és védelmének. Ezt felismerve, az NKE szakmai műhelyében a kiberhadviselés és a kiberbiztonság kérdéseinek vizsgálata is kiemelt kutatási terület. Nemrég számoltak be az illetékesek az Óbudai Egyetemmel közösen folytatott kritikus infrastruktúra-védelmi kutatássorozat eredményeiről. Kritikus infrastruktúrának nevezhetők azok a létesítmények, rendszerek, hálózatok, amelyek létfontosságúak a társadalom működése szempontjából. Ide sorolhatók többek között az energiaellátás, a közlekedés, a közigazgatás, a bank- és pénzügyi szektor vagy a távközlés és az internet zavartalan működése. Felismerve ezek fontosságát, a modern hadviselésben egyre nagyobb hangsúly tevődik az ellenség kritikus infrastruktúrájának támadására és védelmére. Így ez a terület is a doktori iskola egyik kiemelt kutatási irányát jelenti. Haig Zsolt ezredes fő kutatási területe az elektronikai hadviselés, ezen belül a rádióelektronikai felderítés és elektronikai zavarás új kihívásai. Ezenkívül a professzor több

mint tíz éve foglalkozik az információs hadviselés és információs műveletek kérdéseivel, ezen belül az elmúlt években a kiberhadviseléssel. A modern hadviselésben a fegyverek alkalmazása során a pontosság, az emberélet megóvása, az épített környezetben okozott kár minimalizálása kerül előtérbe – hangsúlyozta az ezredes. Ez éles ellentétben áll például a második világháborúban alkalmazott fegyverhasználat, bombázásokkal, amelyek során a járulékos veszteségeket csak igen csekély mértékben volt mód kiküszöbölniük a harcoló feleknek. A professzor úgy véli: a haditechnikai kutatás és fejlesztés során arra is törekedni kell, hogy a katonai műveletekben alkalmazott fegyverek használatakor azok a lehető legkevesebb kárt okozzák az emberéletben. Ezt teszik lehetővé a precíziós felderítés, céltervezés és csapásmérés eszközei és eljárásai. A Katonai Műszaki Doktori Iskola vezetője szerint gyakran tapasztalható nézet, hogy a civilek sok esetben inkább háborúpártiak, mint a katonák. Azok ugyanis, akik pontosan tudják, hogy milyen károkat okozhatnak a fegyverek, könnyebben válnak pacifistává. 1996-ban alapították az NKE HHK Hadtudományi Doktori Iskoláját, amely idén januárban 2019. december 31-ig kapta meg a Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottságtól (MAB) a további működési engedélyt, tudtuk meg dr. Szelei Ildikó egyetemi docenstól, a Hadtudományi Doktori Iskola tudományos titkárától. A MAB összességében jó véleményt írt a doktori iskoláról, egy-két olyan javaslatot tettek, amelyek a működési terület javítását szolgálják. Ezzel kapcsolatban már elkészült egy cselekvési terv, amelyet május végére megvalósítanak. Az értékelésből kitűnt, hogy a felvett hallgatók hetven százaléka szerez abszolutóriumot, míg országos átlagban ezt csupán a hallgatók fele teljesíti. Szelei Ildikó kiemelte azt is, hogy a hallgatók közel fele kap fokozatot, amely szintén jobb, mint az országos átlag. A MAB vizsgálta a Hadtudományi Doktori

iskola szabályzatait is, és azt állapították meg, hogy a doktori iskola működése mindenre kiterjedően szabályozott. Amiben az iskolának még fejlődnie kell, az, hogy a hallgatók minél szélesebb körben, nemzetközi szinten is publikáljanak. Szelei Ildikó ehhez hozzáfűzte: követelmény az abszolutóriumhoz az, hogy a hallgatók öt tanulmányt készítsenek, amiből egyet idegen nyelven kell megírniuk. Jelenleg is széles körben publikálnak, tehát ez igazából nem jelenthet problémát. A doktori iskola speciális helyzetben van abból a szempontból, hogy a hadtudomány művelése elég széles spektrumot fed le. Jelentős változás a korábbiakhoz képest az, hogy nagyobb teret, több időt biztosítanak a kutatáshoz. Szelei Ildikó elmondta, hogy eddigi működésük során összesen 739 hallgatót vett fel, közülük 513-an szereztek abszolutóriumot, 278-an fokozatot, és jelenleg 76 hallgatójuk van. Számos tudományos konferenciát szerveznek. Ezek közül kiemelkedik „A hadtudomány és a 21. század” elnevezésű doktorandusz-konferencia, amelyet idén már nyolcadik alkalommal rendeztek meg. A Hadtudományi Doktori Iskola és a DOSZ Hadtudományi Osztálya együtt szervezte az eseményt. A konferenciának egyébként kettős célja volt, egyfelől minél több alkalmat szeretnének biztosítani a hallgatóknak a nyilvános szereplésre, a tudományos szárnypróbálgatásra. Másfelől azzal, hogy a szervezők a védelemhez hasonló

helyzetet teremtettek az eseményen, a doktorandusz-hallgatók segítséget és tanácsot kaptak ahhoz, hogy eredményesen elkészíthessék disszertációjukat, és sikeres legyen majd a nyilvános védésük. Ennek az eseménynek nem titkolt célja az is, hogy egy olyan fórumot biztosítson a résztvevő oktatóknak, hallgatóknak és érdeklődőknek, ahol lehetőség van a hadtudomány különböző területeit érintő kérdésekről való közös elmélkedésre, gondolatcserére. A nemrégiben megrendezett konferencián 21 hallgató mutathatta be kutatásának egy részét, közülük négyen az Óbudai és a Szent István Egyetemről érkeztek, és mind a négyük témája szoros kapcsolatban áll a hadtudományhoz. A kétnapos rendezvényen a bemutatott témák a hadtudomány széles palettáját ölelték fel. Többek között szó volt a fiatal generáció honvédelmi ismereteinek fejlesztéséről, a 8. honvéd huszárezred szerepéről a gorodoki lovasrohamban, a titkos információgyűjtés múltjáról, de például a menekültek helyzetének civil és katonai eszközökkel történő kezeléséről válságövezetekben, valamint az Amerikai Egyesült Államok kül- és biztonságpolitikai percepcióiról Kelet-Közép-Európában a hidegháború végétől napjainkig. Szelei Ildikó elmondta, hogy az előbb említett rendezvénynek köszönhetően olyan hasznos információkhoz jutottak a hallgatók, mint például hogyan kell nyilvános védésen prezentálni, mire kell odafigyelniük. A Hadtudományi Doktori Iskola elsődleges célja a minőségi oktatás, képzés. Fontos az is, hogy olyan tanárok, oktatók, legyenek náluk, akik teljes mértékben megfelelnek a szabályzatban leírt követelményeknek, elvárásoknak. Az oktatóknak rendelkezniük kell két évnél nem régebbi publikációval, illetve a kutatási terület vezetője által jóváhagyott tantárgyi programmal, folyamatosan frissített adatlapjuknak elérhetőnek kell lenni a doktori.hu honlapon. Arra kell törekedni, hogy a hallgatók minél szélesebb körben publikáljanak, ezzel összefüggésben

nemzetközi szinten is bemutatkozzanak. A tervek között szerepel idegen nyelvű nemzetközi doktorandusz-konferencia szervezése a jövő évben, ahová külföldről is szeretnének meghívni előadókat, de a Hadtudományi Doktori Iskola hallgatóinak is jó alkalom lenne arra, hogy idegen nyelven adjanak elő, fűzte hozzá Szelei Ildikó. A doktori iskola szoros kapcsolatot tart fenn a Honvédelmi Minisztériummal, a Magyar Honvédség törzseivel és csapataival, mindazon szervezetekkel, amelyek a hadtudományi kutatásokban részt vesznek (rendőrség, katasztrófavédelem, büntetés-végrehajtás, titkosszolgálatok stb.). Emellett a tudományos társaságokkal is együttműködik (pl. Magyar Hadtudományi Társaság), illetve egyes területeken és témákban kapcsolatot tart fenn más egyetem doktori iskoláival. A Hadtudományi Doktori Iskola nemzetközi elismertségét és kapcsolatainak bővülését jól bizonyítja, hogy évről évre egyre több külföldi hallgató vesz részt a képzésben, az elmúlt években tanultak itt amerikaiak, osztrákok, és palesztinok is. A jövővel kapcsolatos célkitűzésekről Szelei Ildikó elmondta, hogy továbbra is a minőségi képzés biztosítása a fő cél. Hangsúlyozta, tapasztaltuk szerint az oktatói állományukban potenciális tudás, tapasztalat, innováció rejtőzik, amit jobban ki kell használni. A másik irány a fejlődésben az interdiszciplináris kutatási vonal erősítése, az egyes kutatási területek esetleges integrálása. A képzésben erősíteni kell az áthallgató doktoranduszok lehetőségét, a nemzetközi vonalat, növelni kell a hallgatók hazai és nemzetközi tanulmányútjainak támogatását. Az iskola oktatóinak kiváló kapcsolatai vannak hazai és külföldi egyetemekkel, kutatóintézetekkel, és ezeket a jövőben szeretnék jobban kihasználni, a hallgatók szolgálatába állítani. A Hadtudományi Doktori Iskola eredményeit hatékonyabban kell kommunikálni, és el kell juttatni a szakmai közönséghez, felhasználókhoz is, Szelei Ildikó szerint ezek a legfontosabb célkitűzések. ●

A túlélésért folyik a harc Kárpátalján

SZÖVEG: SZABÓ TIBOR
FOTÓ: NEMES JÁNOS, MTI

A kelet-ukrajnai harcok miatt további több tízezer férfit sorozhatnak be idén Ukrajnában, köztük magyarokat is. A behívottak nagy része családfenntartó, akiknek távozásával a családjaik kilátástalan helyzetbe kerülhetnek. Egyre több kárpátaljai magyar dönt úgy, hogy nem veszi át a behívóját vagy külföldre menekül a katonai szolgálat elől. Jelenleg több ezer eljárás folyik Ukrajnában a behívóparancsok megtagadása miatt. Beregszász polgármestere szerint napról napra romlik a helyzet a településükön, egyre többen vannak olyanok, akiknek napi egy euróból kell megélniük, és ha ez így megy tovább, szociális katasztrófa helyzet alakulhat ki a kárpátaljai városban.

Babják Zoltán, Beregszász polgármestere a Bonum Publicumnak elmondta, hogy eddig négy beregszászi katona esett el a kelet-ukrajnai harcokban és több mint száz férfit hívtak be a városból az általános mozgósítás keretében, amelyre a 18–60 év közti férfiaknak kellett bevonulniuk. Hangsúlyozta, hogy minden családra kihatással van ez a helyzet, hiszen senki sem szeretné, hogy a család fő, hozzátartozó meghaljon a kelet-ukrajnai konfliktusban. Elmondta, hogy a behívások, a mozgósítások továbbra is folytatódnak, és nagyon sokan elhagyták már a várost azok közül, akik behívót kaptak. Ők

vagy Magyarországra, esetleg Moldáviába, Belorussziába vagy Nyugat-Európába, más európai uniós országba mentek, hogy szerencsét próbáljanak. A munkaképes férfiak kivándorlása miatt komoly munkaerőhiány kezd kialakulni Beregszászon, emiatt a város gazdasága is széthullóban van, és egyre válságosabb a helyzet. Babják Zoltán hozzáfűzte, hogy az ukrán hadkiegészítő parancsnokság illetékeseivel felvette a kapcsolatot, és arra kérte őket, hogy az önkénteseket mozgósítsa, és ne azoknak a szakembereknek küldjön behívót, akiknek a távozásával a még működő cégek leállnak és ellehetetlenülnek, ugyanis ezeket az embereket nem lehet pótolni. Beregszász első

embere szerint szociális katasztrófa alakulhat ki, ha nem kapnak valamilyen külső segítséget. Hozzáfűzte, hogy gondok vannak a fűtéssel, a fizetések vásárló értéke az utóbbi egy-két hónapban a harmadára csökkent, gyakorlatilag minden beregszászi család a túlélésért küzd. Az itt élők a gázt, a villanyszámlát fizetik be először, de a vízdíjat nagyon sokan már nem tudják kifizetni, ezért elképzelhető az is, hogy Beregszászon olyan katasztrófa helyzet alakulhat ki, hogy korlátozni kell a vízellátást, amire tíz éve nem volt példa. Ez azt jelenti, hogy reggel, illetve este két óra hosszára tudják csak biztosítani az ivóvízellátást és emiatt még tovább romlik majd a városban élők szociális helyzete.

Az egekbe szökött a gyógyszerek ára is, és egy családnak az átlagos havi tíz-, tizenötezer forintos jövedelme csak arra elegendő, hogy kifizesse a rezsit. Babják Zoltán hangsúlyozta, hogy Beregszász sokkal nehezebb helyzetben van, mint a környező falvak, ahol nagyon sok helyen háztáji gazdaság van, ezért az ott élők könnyebben hozzájuthatnak az alapvető élelmiszerekhez, tejhez, tojáshoz és még akad a falusiaknak valami rejtett tartaléka. Egyre inkább fellendülőben van a bevásárló turizmus, emiatt nagyon sok élelmiszert kisöpörtek a polcokról. A polgármester elmondta, keresik a megoldást arra, hogy stabilizálódjon a helyzet a településen, ezért szeretnének a rászorulóknak ingyen konyhát, melegedőt létrehozni, és naponta legalább háromszáz adag meleg ételt szétosztani, hogy az emberek ne erőszakkal vegyék el egymástól az ételt. Problémát jelent a közbiztonság is; este már nem működik a közvilágítás, elnéptelenednek az utcák a városban. Beregszászon a polgármesteri hivatal döntése alapján azok, akik katonai szolgálatot teljesítettek a kelet-ukrajnai harcokban, földterületet kapnak, amivel mindenki azt tesz, amit jónak lát. Megművelheti, bérbe adhatja vagy eladhatja, ezt tudja az önkormányzat adni a háborús megpróbáltatásokért cserébe. Babják Zoltán hozzáfűzte, külső segítségre van szükség ahhoz, hogy a helyzet valahogyan normalizálódjon. Az egyházaktól a város eddig is sok támogatást kapott. A reformátusok élelmiszer-csomagokat juttattak el a Beregszászból behívott katonák családtagjaihoz, ez összesen ötven családot jelent. Eddig egyébként száz családot érintett a mozgósítás a kárpátaljai városban. A polgármester szerint azonban több mint ezeröttszáz embernek kellene meleg ételt biztosítaniuk.

Csiki Tamás, az NKE Stratégiai Védelmi Kutatóközpont tudományos segédmunkatársa, biztonság- és vé-

delempolitikai szakértő a Kárpátalján kialakult helyzetről elmondta, hogy a kárpátaljai magyarokat több szempontból is érinti a kelet-ukrajnai válság. Egyrészt az országon belüli többség és kisebbség nem éppen felhőtlen viszonya, gondoljunk csak a kisebbségek nyelvhasználatáról szóló törvény módosítására, amikor Janukovics hatalmának felszámolása után az ukrán parlament első lépésként eltörölte a 2012-es nyelvtörvényt, amely minden olyan régióban engedélyezte a kisebbségi nyelvhasználatot, ahol a kisebbség részaránya meghaladta a tíz százalékot. Ami viszont sokkal kézzelfoghatóbb probléma, az egyrészt katonai, másrészt pedig gazdasági vonatkozású. A katonai vonulat nagyobb hangsúlyt kap a híradásokban is, hiszen ez a látványosabban megjelenő probléma, és ebben a megközelítésben elsősorban a bevezetett honvédelmi kötelezettség érinti a magyarokat. Csiki Tamás szerint itt döntően arról van szó, hogy az etnikai identitás, esetünkben a magyar identitás ütközik azzal az állampolgári identitással, amit az ukrán állampolgárnak a saját országa védelméhez kapcsolódóan éreznie kell. Ez az a fajta lojalitás, amit egy állampolgárnak a saját államával kapcsolatban mutatnia kell. Ez feloldhatatlan ellentmondást eredményez. Amire ebben a helyzet-

ben figyelnie kell az adott ország, jelen esetben Ukrajna kormányának az, hogy aránytalanul egyik kisebbségi csoportot se hozza hátrányos helyzetbe, vagy terhelje akár mozgósítás vagy hadkötelezettség kapcsán. Ez az, ami nagyon komoly problémákat eredményezhet a későbbiekben. Természetesen az, hogy ez egy normális jogi kötelezettség, nem vigasztalja azokat a családokat, akiket ez érint, mert családfenntartókat, édesapákat, férjeket, gyermekeket soroznak be, akik részt vesznek a harcokban, ezért itt egyéni tragédiákról van szó. Az államközi kapcsolatokban, a biztonságpolitikai folyamatok szempontjából, amire Magyarország figyelni tud, és aminek az érdekében közben tud járni az, hogy aránytalanul ne sújtsa ez a kötelezettség a magyarokat. Például munkácsi katonai csoportokat, haderőket ne csoportosítsanak át Kelet-Ukrajnába, és ne vessék be őket a legkeményebb harcokba. Kárpátalján gyakorlatilag mára már olyan helyzet alakult ki, hogy az egy napra eső kereset, munkabér vagy bármilyen állami ellátás, például nyugdíj egy euróra esett vissza. Ez olyan mélység, amiből képtelenség megélni, családot fenntartani, időseket támogatni. Ebből következik, hogy az alapvető élelmiszerek ára az egekbe ugrott, például a kenyér mint-

egy nyolcvan százalékkal drágult az utóbbi két hétben Kárpátalján. Arról már készültek beszámolók, hogy nem is írják ki a boltokban az árakat, mert azok napi szinten változnak, mondhatni szinte óráról órára. Amiben Magyarország vagy az Európai Unió segíteni tud, azok a segélyszállítmányok, humanitárius segélyek, amivel a helyi lakosságnak, a helyi közösségeknek a mindennapjait meg lehet könnyíteni. Ezek lehetnek tartós élelmiszerek és fogyasztási cikkek. Ha nem fordul jobbra a helyzet Kárpátalján, akkor elkezdődhet egy elvándorlás, ami magyar vonatkozásban érdekes és izgalmas kérdés, hiszen a magyarok egy EU-n kívüli országból egy európai uniós országba vándorolnának ki. Másrészről megvan az az erős nemzeti, etnikai kötelék, ami a határon túli magyarokat az anyaországi magyarokhoz köti. Az ukrainai magyarok esetében az áttelepülés nem jelent olyan automatizmust, mint például egy felvidéki magyar esetében, aki minden probléma nélkül át tud települni Szlovákiából Magyarországra. Egy kárpátaljai magyarra, aki az ottani élelhetlen körülmények elől akar elmenekülni Ukrajnából, sokkal nagyobb adminisztratív terhet ró az áttelepülés. A legideálisabb megoldás erre a kialakult helyzetre nyilván az lenne, ha a kelet-ukrainai konfliktus rendeződne, a béke és a stabilizálódás felé mozdulna el a történet. Összességében azonban nagyon rosszak az ukrán gazdasági kilátások, a katonai konfliktus teljesen padlóra küldte az országot és a jól termelő kelet-ukrainai nehézipar pontosan azon a területen helyezkedik el, ahol a leghevesebb harcok folynak. A biztonság- és védelempolitikai szakértő szerint az egyetlen megoldás ebben a helyzetben az lehet a kárpátaljai magyarok válságos helyzetére, ha akár a magyar állam, akár a civil szervezetek, akár az Európai Unió segélyszállítmányokkal tudja könnyebbé tenni az érintett közösségek életét. ●

„SEMMI KÖZÜNK EHHEZ A HÁBORÚHOZ”

Gábor 37 éves, aki Beregszásztól néhány kilométerre él egy faluban. Nemrégiben neki is kézbesíteni akarták a behívót, de nem vette át. Gábor arra kért minket, hogy ne írjuk le a teljes nevét, mert nem szeretné, ha bármilyen kellemetlensége adódna abból, hogy nyilatkozott lapunknak.

○ **Gábor, a családja mit szól ehhez a helyzethez, nem félnek attól, hogy az ukrán hatóságok még jobban bekeményítenek?**

Igaz, nem vettem át a behívót, és valószínű, hogy emiatt egy bizonyos idő után átadják a hatóságoknak az ügyemet. Ha nem vesszük át a behívót, később majd a bíróságra kerül az ügyünk, és pár év felfüggesztett börtön lehet a büntetésünk a szolgálatmegtagadás miatt, de még mindig jobb, mint a fronton harcolni egy értelmetlen háborúban. A sógorom, aki jóval fiatalabb, mint én, hamarabb kapta meg a behívóját, ugyanis nem korosztály szerint küldik ki. A családom fél attól, hogy mi lesz majd ebben a helyzetben. Minden bizonytalan. Megszabták, hogy 25 éves kortól 50 éves korig hívják be az embereket. Elsősorban azok kapnak behívót, akik már teljesítettek sorkatonai szolgálatot, azaz voltak katonák. Én már körülbelül húsz éve teljesítettem ezt a másfél évet. Tudomásom szerint egyelőre olyanokat nem értesítenek, akik még nem voltak katonák. Úgy érzem, hogy semmi közünk sincs ehhez a háborúhoz, igaz itt Ukrajnában mindenki ukránnak számít, legalábbis papíron. Épp ezen vagyunk fennakadva, hogy a kisebbség minden tekintetben el van nyomva.

○ **Hogyan él meg a magyarok ezt a helyzetet Kárpátalján?**

Mindenki próbálja valahogyan megúszni. Általában bujkálnak. Vannak olyanok, akiket a munkahelyen keresnek a hatóságok, hogy átadják neki a behívót. Eddig még nem tudok olyan emberről itt a településen, akit elvittek volna. Volt olyan munkahely is, ahol a cég főnöke elbújtatta a férfiakat, hogy a hatóság emberei ne tudják átadni nekik a behívóparancsot. Általában a katonák szoktak kimenni a házakhoz, de már rendőröket is küldenek az értesítéssel. Tudok olyan esetről, amikor a szolgálatos rendőr mondta azt, hogy ő inkább felmond, minthogy kihordja a behívókat. Riasztjuk egymást, ha tudomásunk van arról, hogy valakit keresnek és kézbesíteni akarják neki a behívót. Úgy működik ez, mint egy riadólánc. Mindennap bujkálva megyünk haza a munkából, valahogy próbálunk itt létezni, amíg lehet, túlélni ezt az egész helyzetet.

○ **Gondolkodott azon, hogy átjön Magyarországra, hogy ne tudják elvinni Kelet-Ukrajnába harcolni?**

Bevallom őszintén, hogy már gyorsított eljárásban készülnek a kettős állampolgársághoz szükséges hivatalos papírjaim, mert itt a férfiaknak soron kívül megcsinálják. Hallottam olyat is, hogy mivel ukrán útlevelem van, az ukrán határőrök kötekedhetnek velünk az ukrán-magyar határon, igaz mostanában nem próbáltam átmenni Magyarországra. Ha a helyzet már annyira rosszra fordul, és nem lesz más lehetőségem, akkor valahogy megoldjuk és átmegyek a határon. Ha esetleg odáig fajulna a helyzet, hogy a családomat retorziók érnék azért, mert nem vettem át a behívót, akkor kimennénk külföldre. A fiatalok többsége egyébként már nincs is itthon.

Ágnes-pelenkától a hőkameráig

SZÖVEG: DR. TÓTH NIKOLETT ÁGNES

FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

Az elmúlt időszakban a rendőrség központi bűnügyi helyszínelő egységét 120 millió forintból a legkorszerűbb eszközökkel szerelték fel: talajradar, háromdimenziós lézerszkennerek, speciális helyszínelő buszok és optikai nyomkutató eszközök segítik a bűnügyi helyszínelők munkáját. A magyar rendőrök szakértelmére külföldön is számítanak: nemrég egy 2001-es gyilkossági ügy megoldásában kérték a hazai helyszínelők segítségét. Dr. Gárdonyi Gergely r. alezredessel, a Bűnügyi Szakértői és Kutatóintézet Bűnügyi Technikai Főosztályának vezetőjével, az igazgató bűnügyi helyettesével, a Rendészettudományi Kar külsős oktatójával az eszközbeszerzésről, a bűnügyi helyszínelők munkájáról, a nyomkutató eszközökről, a verziók felállításáról, a sikerekről és a jövőről beszélgettünk.

○ **Miért volt szükség erre a fejlesztésre?**

Gárdonyi Gergely: Az volt a cél, hogy legyen egy olyan helyszínelő egysége az országnak, amely világszínvonalú, a csúcstechnológiát képviseli és képes az eszközöket néhány órán belül az ország bármely pontjára – akár a megyei egységek támogatására – speciális helyszínelő buszokkal szállítani.

○ **Mit tudhatunk a Bűnügyi Szakértői és Kutatóintézetéről?**

G. G. Hazánkban a modern kriminalisztikai vizsgálatok széles körű bevezetése az intézet jogelődje, a Bűnügyi Technikai Intézet 1961-ben történő megalapításá-

val kezdődött. Első igazgatója Kertész Imre volt, aki a kriminalisztika egyik elismert képviselője Magyarországon, a rendszerváltásig ő vezette az intézményt, amelynek feladatköre a technikai fejlődéssel haladva fokozatosan bővült. 2011 óta vezetői döntés alapján az intézet az országos rendőrfőkapitány közvetlen irányítása alá tartozik, így a rendőrség saját független szakértőin keresztül tudja vizsgáltatni a nyomokat. 2011 februárjában kértek föl a Bűnügyi Technikai Főosztály vezetésére, ahol ez a kiemelt helyszínelő egység jött létre. 2001-ben végeztem a Rendőrtiszt Főiskolán, azóta ezen a szakterületen dolgozom.

○ **Miért ezt a hivatást választotta?**

G. G. Hatéves koromban már rendőrnek készültem. Főiskolásként a nyári gyakorlatomon nyomozóként dolgoztam >>

Siófokon. Amikor megnéztem az első helyszínt, akkor úgy döntöttem: ezt akarom csinálni. Kezdetben Budapesten voltam felelős a helyszíni szemlék lefolytatásáért. A munkám során a helyszínt egészében kellett látnom, kapcsolatban voltam a nyomozókkal, társszervekkel, a helyszínbiztosítást közben tartottam.

○ **Milyen adottságok elengedhetetlenek ennek a feladatnak az ellátásához?**

G. G. Szakmai tudás, jogszabályok ismerete, határozottság és irányítási képesség.

○ **Számos televíziós sorozat témájául szolgál a bűnügyi helyszínelés. Mivel foglalkoznak a helyszínelők?**

G. G. Fő feladatunk, hogy a tárgyi bizonyítási eszközöket, nyomokat, anyagmaradványokat megpróbáljuk felkutatni, rögzíteni és olyan állapotban csomagolni, hogy az később szakértői vizsgálatra alkalmas legyen. Összefüggéseket keresünk tárgyak, személyek és helyek között. Magyarországon háromszintű

a helyszínelés. A több mint százötven városi kapitányság nyomoz az egyszerű bűncselekményekkel kapcsolatban, és a technikai csoportjuk helyszínel. 2012 óta minden megyei rendőr-főkapitányságon van bűnügyi technikai osztály, amelyek komoly fizikai és kémiai, valamint egyszerűbb optikai nyomkutató eszközökkel felszereltek. A mi szervünk az Országos Rendőr-főkapitányság helyszínelő egysége. Azokban az esetekben, amikor a Nemzeti Nyomozó Iroda vagy az Országos Rendőr-főkapitányság bűnügyi szerve nyomoz, a szemleterevenységet intézetünk munkatársai végzik. Az összes magyarországi bűnügyi helyszínelő szakmai irányítása a Bűnügyi Technikai Főosztály feladata.

○ **Ki lehet helyszínelő?**

G. G. Hivatásos állományú rendőrtiszt vagy tiszthelyettes, akinek el kell végeznie egy három hónapos speciális szaktanfolyamot a Rendőrségi Oktatási Központban.

○ **Milyen szakértők segítik a Bűnügyi Technikai Főosztály munkáját a kutató-intézetben?**

G. G. Kiemelt jelentőségű a genetikus szakértők, biológusok, fizikusok, vegyészek és orvosok, valamint a klasszikus kriminalisztikai vizsgálatok terén az ujjnyomatszaktörők, fegyverszakértők, írás-, okmány- és nyomszakértők munkája, akik a Szakértői Főosztályunkon dolgoznak. Kiemelt helyet foglal el a bűnügyi helyszínelő és a szakértő között a nyomozó. Az eljáró, nyomozó szerv a jogszabály keretei között, saját szakmai döntése alapján határozza meg, hogy az adott anyagmaradvány vizsgálatára mely szakértőt rendel ki. A mi dolgunk az, hogy szakértői vizsgálatra alkalmas módon felkutassuk és csomagoljuk az anyagmaradványokat. A kábitószergyanús anyagok vizsgálata, a daktiloszkópiái és egyes ballisztikai vizsgálatok csak az intézetben végezhetőek el.

○ **Mit jelent az, hogy negatív nyom?**

G. G. Ha az elkövető megfűr egy zárat, alatta a folyamat természeténél fogva fém, fa vagy műanyag anyagmaradványnak kell lennie. Sok esetben azért nincs ott, mert az elkövető eltakarította a helyszínről. Nekünk ezekre a negatív jelenségekre is figyelemmel kell lennünk, hiszen informatívak számunkra.

○ **Köztudomású a verziók felállítása a szemle során.**

G. G. A bűncselekmény lefolyásával kapcsolatban a szemlebizottság verziókat állít fel. Ehhez szükség van a szemle eredményeire. Hogy milyen módszerrel kutatunk, azt is a meglévő verziók alapján döntjük el. Az adatokat elemezzük, értékelni és a helyszíni nyomokkal alátámasztani kell.

○ **Mennyi ideig tarthat egy helyszíni szemle?**

G. G. Egy-két órától akár napokig is eltarthat.

○ **Ha jól tudom, a magyar helyszínelők szakértelmére külföldön is számítanak.**

G. G. Nemzetközi kapcsolatokon keresztül hírünk ment. Két országban is folytattunk több alkalommal talajradarral vizsgálatokat.

○ **Történt olyan bűncselekmény, ami megrázta, érzelmileg megviselte a munkája során?**

G. G. Megrázott egy 12 éves gyermek halála, akit az apukája ölt meg, aki végül öngyilkos lett. Így akart bosszút állni a feleségén. Nem a helyszínen viselt meg igazán, ott elfoglalt a munka. A televízióban láttam egy interjút, amelyet az anyukával készítettek, az volt rám hatással érzelmileg.

○ **Egyszer azt nyilatkozta, hogy háromféle módon lehet meghalni jogi értelemben. Mit érthetünk ez alatt?**

G. G. További rendőri eljárást nem igényel a természetes haláleset. Az úgynevezett rendkívüli halál egyik esetében, ha ide-

genkezőség merül föl, büntetőeljárás indul. A másik esetben a rendőrség például a véletlen baleseteket és öngyilkosságokat közigazgatási eljárás keretében vizsgálja.

○ **Hozzá lehet szokni a bűncselekmény helyszínén talált feldúlt környezethez, zaklatott hozzátartozókhoz és a több hetes holttest látványához?**

G. G. Egyértelműen igen a válaszom.

○ **Egy bűnügyi helyszínelő szabadjében teljesen el tud vonatkoztatni a szakmájától? Ilyen jellegű könyvet olvas, híradásokat, filmeket néz?**

G. G. A szakmámtól teljesen el tudok vonatkoztatni. A jó minőségű krimi szívesen megnézem, elolvasom. A Columbo a kedvencem, izgalmasnak tartom, a néző a nyomozás egészét látja a képernyőn.

○ **Tudomásom szerint PhD-képzésben abszolutóriumot szerzett. A témája kapcsolódik a munkájához?**

G. G. A szemle szerepe a bizonyításban a kutatási témám, a bűnügyi tudományok >>

TECHNIKAI ESZKÖZÖK

Németh Zsolt r. alezredes, Oldal Zsolt r. főhadnagy
Bűnügyi Technikai Főosztály

A **HÁROMDIMENZIÓS LÉZERSZKENNER** a tárgyak egymáshoz viszonyított pillanatnyi helyzetét is rögzíti, amely a rekonstruálhatóság garanciája. Sok esetben az eljárás során derül ki, hogy mely információ lesz a későbbiek során releváns, amely ezzel az eszközzel visszakereshetővé válik. Az eszköz lézernyalábbal dolgozik, gyakorlatilag beszkenneli az adott helyiséget, illetve területet. Egy videokamerához képest több látószöveget is biztosít, akár milliméteres felbontásokkal. Ezzel a technikával gyakorlatilag utólag „bejárható” egy szoba.

A **TALAJRADAR** egy kanadai gyártmányú eszköz, amely a talaj szerkezetváltozását jelzi, harminc méter mélységig tudja vizsgálni a talaj szerkezetét. A földben elásott tárgyak vagy holttestek felkutatására alkalmas. Legutóbb egy tizennégy éve elásott tetemet találtak meg a segítségével külföldön, ahol nem állt

rendelkezésre ilyen eszköz. A készülék az eltérést azonnal jelzi, majd egy szoftver segítségével utólag elemzi. Ezzel az eszközzel eddig három holttestet sikerült megtalálni.

Az optikai eszközök között található olyan **LÁMPA**, amelynek egy előszűrővel változtatható a fénytartomány, egy különleges fény kibocsátására, a talajon lévő különböző nyomok felkutatására alkalmas. A nagyteljesítményű lámpákkal a kibocsátott fény hullámhossza változtatható, ezek segítségével rögzítik a nyomokat. Látens, nem látható nyomok, akár az emberi testnedvek felkutatására használatos eszközök, UV-fény segítségével.

A normál **HŐKAMERA** Celsiusban is mér. Nagy előnye, hogy az aktuális vizsgált témát lehet vele fotózni, párhuzamosan elkészíti a normál fotót és a fényképet a hőmérséklet megjelölésével. Különbözőbb képzést nem igényel, például egy emberölés esetében megmérhető a testhőfok és a környezet hőmérséklete, amelyek együtt, egy fényképfelvételen rögzíthetők.

A **VIDEOPOLEKAMERA** nehezen hozzáférhető, nehezen megközelíthető helyeknek a kamerás felderítésére szolgál. A kamera mellett található egy kisebb lámpa, ami a sötétebb helyeket megvilágítja. Annyiban innovatív, hogy a bűnügyi helyszínelésben eddig nem volt használatban.

Három **HELYSZÍNELŐ BUSSZAL** rendelkezik az intézet, amelyek összerékmeghajtásos, nyolc centiméterrel megemelt, erős motorral, két akkumulátorral, aggregátorral felszerelt gépjárművek. Oldalfénnel rendelkeznek két irányban és hátrafelé, amely nagy területet bevilágít, akár tíz méter átmérőjű körben. A buszban lévő bűnügyi technikai eszközök sora és a ciánakirillatos nyomrögzítő kabin szolgálja a nyomkutatókat, amely labortervekenységre is képes. Zárt internetkapcsolata van.

Androvicz Gábor, a Rendőrmúzeum történésze

A **HULLAKERESŐ SZONDÁT** a földre ledugva levegőt lehetett felszívni, majd ezeket a levegőmolekulákat elemezve megállapítható volt, hogy a földben van-e holttest.

A **SZAGMINTATÁROLÓ ÜVEG** segítségével a bűnügyi helyszínelők szagnyomot tudtak rögzíteni – a tanúk elmondása és egyéb információk alapján –, ahol véleményezhető volt, hogy pl. ott ült, feküdt az illető. Azt a helyet egy steril Ágnes-pelenkával takarták le, erre ráraktak egy alumíniumfóliát, és rajtahagyták 2-3 óráig. Az ott lévő szagmolekulák – amelyek az elkövetőtől származtak – beleszívódtak az Ágnes-pelenkába, ez után egy steril befőttes üvegbe rakták és bűnjelcímkével látták el, hogy hol lett rögzítve ez a szagnyom. Az elfogást követően a gyanúsítottól szagmintát vettek,

oly módon, hogy kézmosást követően huzamosabb ideig (2-3 óra hosszát) kellett egy Ágnes-pelenkát fogniuk, amelybe testszaguk, kipárolgásuk beleszívódott. Ezt steril befőttesüvegbe helyezték el és bűnjelcímkézték, majd a szagazonosító kutyák több befőttesüvegben lévő szag közül tudták kiválasztani az elkövetőtől rögzített szagot.

Dr. Balláné Prof. Dr. habil. Füzster Erzsébet r. ezredes, a Rendészettudományi Kar Kriminalisztikai Tanszék vezetője arra a kérdésre, hogy a beszerzett új eszközök oktatása hogyan építhető be a tananyagba, elmondta, hogy dr. Gárdonyi Gergely r. alezredes évek óta magas színvonalú évfolyam-előadásokat tart helyszíni szemle témában, így virtuálisan be tudja majd mutatni a hallgatók számára az innovatív beszerzés eredményeit. Minden rendőri szakirány évente egyszer szakmai látogatáson vesz részt a Bűnügyi Szakértői és Kutatóintézetben, ahol az eszközök megtekintésére is lehetőségük lesz. Majd bemutatta röviden a tanszék gyakorlati képzési struktúráját: a hallgatóik hatvan órás olyan gyakorlati foglalkozáson vesznek részt a képzés során, amikor manuálisan is megtanulják alkalmazni a legfontosabb technikai eszközöket, megismerkednek a Magyarországon elérhető legmodernebb kép- és nyomrögzítési, valamint nyomkutatósi eszközökkel. A Kriminalisztikai Kabinet laboratóriummal és egy taktikai szobával is rendelkezik.

rendszerében megtalálható bizonyítási eszközökről írok. Azzal foglalkozom különösen, hogy a szemlén gyűjtött nyomok, anyagmaradványok, tárgyi bizonyítási eszközök később hogyan és mitől állják meg a helyüket a bíróságon, és milyen szerepük van a bizonyításban.

Ha ez nem sikerül, annak mi az oka.

○ **A bűnügyi helyszínelők valódi tevékenységét tükrözik a televízióban látható amerikai sorozatok?**

G. G. Az eszközök, amelyekkel dolgoznak, a valóságot tükrözik. De nem olyan szakértelemmel és sebességgel tevékenykednek, mint ahogyan a valóságban. Az amerikai és a magyar helyszínelő közötti fő különbség az, hogy nálunk nem nyomoz a helyszínelő.

○ **Milyen fizikai és kémiai nyomkutatási eszközökkel dolgoznak?**

G. G. A 20. század eleje óta létezik a daktiloszkópiai nyomok felkutatásának módszere, amely alapvetően fizikai eljárás volt, később jelentek meg a kémiai eljárások. Néhány éve már optikai úton is fel tudjuk kutatni ezeket a nyomokat, aminek kettős jelentősége van. A por fölvitele a felületre körülményes, nagy mennyiségben nem egészséges és nyomot hagy maga után. Az optikai módszerek forradalmi változást hoztak az életünkbe, hiszen ezáltal jobban tudjuk orientálni a fizikai és kémiai nyomkutatási tevékenységet és az operatív eljárások alatt, a titkos szemlék során is használhatók.

○ **Szóba hozta a daktiloszkópiai nyomok felkutatásának a múltját. A bűnügyi technika hazai történetéről mit tudhatunk?**

G. G. Amikor 1961-ben az intézetet megalapították, először látták el felszereléssel a bűnügyi technikusokat. A szemle már az 1843. évi törvényjavaslatban is szerepelt. A dánosi rablógylósság volt az első olyan magyarországi emberölés 1907-ben, ahol ujjnyom alapján azonosították az elkövetőt. Pekáry Ferenc főkapitány-helyettes annak idején

A BŰNÜGYI HELYSZÍNELŐK SZEMÉLYISÉGJEGYEIRŐL ÉS STRESSZTŰRŐ KÉPESÉGŰKRŐL DR. FARKAS JOHANNA PH.D. SZAKPSZICHOLOGUS, A RENDÉSZETTUDOMÁNYI KAR ADJUNKTUSA OSZTOTTA MEG TAPASZTALATAIT.

A rendvédelmi területen dolgozó szakembereknek az átlag állampolgárokhoz képest lényegesen több stresszfaktorral kell megküzdeniük. Fokozottan veszélyeztetett helyzetben vannak a bűnügyi helyszínelők és a katasztrófavédelmi dolgozók, mert az élet egyik legszomorúbb történéseivel, a halállal kell szembesülniük nap, mint nap. Ezért pszichológiai szempontból a személyiségükre a vulnerabilitás jellemző, a sérülékenység fokozott szerepet kap. Az érzelmileg megterhelő helyzetek törvényszerűen frusztrációt eredményeznek a személyiségen belül, amely annak instabilitásához, szélsőséges esetben akár betegség kialakulásához vezethet. Ezért hangsúlyosabb és szigorúbb az ezen a területen dolgozók alkalmasság-vizsgálata és kiválasztása annak érdekében, hogy ténylegesen azok végezzenek ilyen jellegű munkát, akik megfelelő stressztűrő képességgel és coping mechanizmusokkal rendelkeznek. Fontos kiemelni, hogy a csoportra jellemző a magas kohéziós erő, valamint a szociális kapcsolatok támogató funkciót látnak el ebben a folyamatban, ezáltal a traumatikus helyzetekkel való szembesülés és feldolgozás is könnyebben valósulhat meg. Akik fokozott stresszel járó munkát végeznek, azok speciális védekezési mechanizmusokat működtetnek annak érdekében, hogy személyiségüket megkíméljék a rá háruló tehertől. Létezik tehát a személyiségnek egy olyan aspektusa, ami a védelmét szolgálja, és rugalmas ellenállást, illetve alkalmazkodást tud megvalósítani a kialakult szélsőséges események hatására is. Ez tulajdonképpen a reziliencia, amely feltételezhetően magas szintű e területen dolgozók körében. Ezáltal valósulhat meg, hogy azokban a helyzetekben, amikor a személyiségükre jelentős mennyiségű negatív élmény hat, az nem sérül.

Londonban járt, és ott ismerkedett meg ezzel a rendszerrel, majd bevezette hazánkban is.

○ **Ebben a korban minek a segítségével helyszíneltek?**

G. G. Tárgyi bizonyítási eszközök és nyomok vezették el a rendőröket az elkövetőkhöz. Amikor a 18. században jószágokat hajtottak el, a patanyomokat követték, amelyeket két faág alkalmazásával mértek meg. Szent László a törvényében deklarálta, hogy az állatok nyomait követni kell. Vannak történelmi előzmények, de a szemle a 20. században kapott lendületet.

○ **Mi volt a legnagyobb siker, amit elért egy ügy kapcsán?**

G. G. Egy idős hölgy meggyilkolásának felderítése tíz évvel ezelőtt. Fel sem merült esetében az emberölés gyanúja, amikor a helyszínre érkeztem. Nem volt külsérelmi nyom a záron, és sérülés sem volt látható a hölgyön. Azonban feltűnt, hogy a járókeret messzebb volt

az ágyától, mint ahogyan természetes lett volna, innen indult a kriminalisztikai gondolkodás. Soron kívüli boncolást rendeltünk el, amelynek során világossá vált, hogy idegenkezűség történt.

○ **Azzal, hogy leültem a fotelba, mennyi nyomot és anyagmaradványt hagytam itt?**

G. G. Kriminalisztikai értelemben és kifejezéssel élve szagot, szag- és mikroméretű anyagmaradványt. A fizikai kölcsönhatás során a ruha is vesz át a székéről, a szék is a ruháról elemi szálat, amelyeket szakértő vizsgál meg. Daktiloszkópiai nyom is keletkezik a karfa megfogásával, és DNS-anyagmaradványt is lehet rögzíteni.

○ **Most már valóban retteghetnek a bűnözők Magyarországon ennek az innovációnak a segítségével?**

G. G. Sokkal nagyobb az esélye annak, hogy nyomokat kutassunk fel ezekkel az új technikai eszközökkel, mint ezt megelőzően. ●

Antikorrupció felsőfokon

SZÖVEG: BÁRCZI MIKLÓS

A napokban jelent meg a hír a magyar sajtóban, hogy a budapesti Korrupciókutató Központ szerint az Európai Unióban Románia és Bulgária után Magyarország számít a legkorruptabbnak. Nem tisztünk eldönteni, hogy valóban így van-e, mindenesetre tény: a kormány 2010 óta az elmúlt 25 év legintenzívebb korrupcióellenes intézkedéssorozatát hajtotta végre. A Nemzeti Közszolgálati Egység jelentős erőforrásokat mozgósítva vette ki ebben a részét.

A korrupció a törvénytelen hazugságok körébe tartozik, amelyre a hatalom csábít. Alois Riklin a St.Gallen-i Egyetem egykori rektora és politikatudományi intézetének alapítója ír erről egyik előadásában, amelyet a politikai igazmondásról tartott (a kiegyensúlyozottság miatt felsorolta a törvényes hazugságok egyes minősített eseteit is ugyanitt). Az egykori kiváló politológus továbbmelve saját tipológiájában, az igazmondás etikai princípiumának ösztönzőit listázva a következő eredményre jutott: egy morálisan jó államszervezet jó tisztviselőknél és jó intézményeken, valamint ezek szükségszerűen jó eredményein keresztül mérhető. Valóban, ennek a logikus kijelentésnek az igazságtartalmával nehéz lenne vitába szállni. A nemzetközi együttműködés a korrupció-megelőzés, állami transzparencia, globális integritás terén egyébként már az 1980-as évek óta aktív, és a „küzdelem” módszertani megközelítése az 1990-es évek kezdetén bővült az etikai dimenzióval: Hans Küng – egykori katolikus pap, teológiai professzor és egyházkritikus – a globális integritás alapjául egy globális etika körvonalait vázolta fel a sokszor túlbuzgó, de egy idő után már tökéletesen hatástalan jogalkotási, szabályozási gyakorlatok alternatívájaként. Quid leges

sine moribus – mondták a rómaiak, és ennek a kijelentésnek az igazságával is nehéz vitatkozni. Az államtudósoknak, politológusoknak, jogászoknak és filozófusoknak meglehetősen nehéz a helyzete a korrupciós jelenségek és az ennek hatékony orvosságként javasolt integritás(-rendszer) megközelítésekor, tudományos meghatározásakor. Mindezzel párhuzamosan a korrupciós kockázatok kezelésére immár globális szintű politikai és szakmai (kutatási) kezdeményezések születtek, és ezek egyik közös – az állami működést érintő – gyűjtőterülete a jó kormányzás lett. A közszolgálati integritás megteremtésére irányuló folyamatoknak, és azok irányítóinak jóval kevesebb dologra és kevésbé terjedelmes „szakirodalomra” kell fókuszálniuk: az egyes hivatásrendek személyi állományának tudatos kiképzésére, felkészítésére, oktatására, az életpályák kidolgozására, intézményi, törvényi felügyelet megteremtésére stb.

Mindebből az NKE – létrejötte óta – jelentős erőforrásokat mozgósítva vette ki a részét. A 2011 nyarán bemutatott Magyar-program átfogó célként a hatékony nemzeti közigazgatás kialakítását jelölte meg. Ennek fontos alkotóeleme az elszámoltathatóság megteremtése és a korrupció felszámolása, valamint a közszolgálati életpályák kidolgozása – ahol a hivatásetikai normák- >>

nak, a képzési, továbbképzési és vizsgarendszernek és a rendszerirányításnak kulcsszerepe van. Az egy évvel később elfogadott programváltozat már nevesítette a korrupció-megelőzés konkrét beavatkozási pontját: „az államigazgatási szervek körében fokozatosan bevezetjük az integritásirányítás több eszközét. Így például a szervezetekben rendszeresen elemzük majd a korrupciós kockázatokot, és külön felelőst jelölnek meg a korrupció kezelésével kapcsolatos feladatok ellátására.” (Az ún. integritás-tanácsadó hatás- és feladatkörét az államigazgatási szervek integritásirányítási rendszeréről és az érdekérvényesítők fogadásának rendjéről szóló 50/2013. (II. 25.) Korm. rendelet 6. §-a szabályozza.)

Az integritás-irányítás(i rendszer) bevezetése már a 2000-es évek óta jelen van például az OECD fogalomtárában, és az integritási intézkedések körébe tartozik (ilyen például a bejelentővédelmi szabályozás is.) Magyarországon – holland példa „átvételével” – először az Állami Számvevőszék vállalkozott az integritásalapú közigazgatási kultúra terjesztésére – ugyanakkor fontos megjegyezni, hogy minden egyes állam a szociokulturális, vallási, politikai stb. hagyományai alapján maga alakíthatja ki ún. etikai infrastruktúráját, amely a hatékony és a közjót (a Jó Államot) szolgáló közigazgatás kialakításának egyik fontos keret- és eszközrendszerét alkotja. Az NKE 2012-ben együttműködési megállapodást kötött az Állami Számvevőszékkal, és ennek sarkalatos pontja az integritásszemlélet minél szélesebb körben történő beépítése a közzolgálati képzésbe és az NKE tudományos, kutatási tevékenységébe. Ebben a keretrendszerben az egyetem két nagyszabású EU-s projekt sikeres megvalósítására is vállalkozott: „A korrupció megelőzése és a közigazgatás-fejlesztés áttekintése, valamint a Humán erőforrás-gazdálkodás a központi közigazgatásban – Hivatásetikai képzés” alprojektjének a középpontjában hasonló elvek álltak: nem a korrupció, hanem az integritás, nem a represszió, hanem a megelőzés, nem a jogszabályok, hanem a szervezetek és folyamatok. A projektekkel az NKE átfogó célja a korrupció elleni védelem és az etikus hivatali kultúra megerősítése volt, amelyhez nélkülözhetetlen az integritás ismeretek beépülése az NKE képzési portfóliójába (egyetemi közös alapozó modul tananyagfejlesztései, közigazgatási alapvizsga tananyag frissítései). 2013 elején az akkori KIM megrendelői igénye alapján egyéves integritás-tanácsadó szakirányú továbbképzés indult az egyetemen köztisztviselők és kormánytisztviselők számára, amelyet összesen 120 fő végzett el. A jelenleg immár a 3. évfolyammal futó képzés célja olyan közzolgálati szakemberek kinevelése, akik alkalmasak és képesek arra, hogy egy közigazgatási szervezetben támogassák az integritás-irányítási rendszer erősödését, és hozzájáruljanak a korrupciómentes, etikus szervezeti kultúra megerősítéséhez. Az egyetem középtávú célja ugyanakkor az, hogy a közigazgatás egészében működjenek az NKE által kiképzett integritás-tanácsadók (ide értve például a helyi önkormányzatokat is). A szakirányú továbbképzés és a hozzá kapcsolódó korszerű tananyagok fejlesztése mellett az ÁROP 1.1.21-es projekt keretében lehetőség

volt a „Közzolgálati etika és integritás” egynapos tréningek során 2013–14-ben 8375 fő kormánytisztviselőnek nyújtott egynapos képzések lebonyolítására is. 2013 szeptemberében indultak el az „Integritásmenedzsment” 2,5 napos tréningek, amelyekre vezető beosztású kormánytisztviselőket hívtak meg. 2013–14-ben ez 751 főt jelentett. Az OECD – nemrég az NKE-n is bemutatott – vonatkozó országjelentése több helyen is kiemeli az egyetem fenti fejlesztéseinek eredményességét. „A hivatásetikai alapok képzés” című alprojekt (ÁROP 2.2.5) szintén teljesen új szakmai tartalomra épült: a KIM 2013 áprilisában készítette el az állami szerveknél érvényesítendő, etikai normákat összegyűjtő, ajánlás és útmutató jellegű Zöld Könyvet, amely több ezer kormánytisztviselő számára foglalja össze a követendő etikai elveket, normákat, kiegészítve a jogszabály által deklarált törekvéseket. Mindezek ismertetése speciális képzésfejlesztést igényelt, amelynek célja az volt, hogy a kormánytisztviselők megfelelően felkészüljenek a Kormánytisztviselői Hivatásetikai Kódex 2013. szeptember 1-jei hatálybalépésére. A minősített továbbképzési programot az NKE jelenléti képzés és e-learning formájában is elérhetővé tette, így összesen közel 4000 tisztviselő vehetett ezeken részt. Emellett az egyetem a Magyar Kormánytisztviselői Kar országos és területi etikai bizottságainak tagjai számára kétnapos eljárásrendi tréninget is szervezett.

Az új kormányzati szakpolitikai stratégiában az NKE-nek továbbra is kiemelt szerep jut a Belügyminisztérium által koordinált korrupció-megelőzési intézkedések végrehajtásának támogatása terén. Ennek leghatékonyabb módja a hazai gyakorlatot célzó kutatási szükségletek összegyűjtése és célzott kutatások elindítása a büntetőjog, a kriminalisztika és a hivatásetikai normarendszer hatásterületén. Az egyetem Államtudományi Intézetében működik az Integritás Tudásközpont, amelynek továbbfejlesztése, szakmai tevékenységének mélyítése és bővítése fontos, meghatározó feladata a 2020-ig tartó és az államreform-stratégiába illeszkedő ciklusnak – így az eddigi, nemzetközileg is elismert képzésfejlesztési, kutatási és oktatási eredményekre építve a szakmai portfólió szélesítése az intézet célja. A továbbfejlesztések tekintetében kiemelt szerepe van a Nemzeti Korrupcióellenes Programnak, amelynek végrehajtásában a fenntartók igényei szerint az egyetem is kiemelt megvalósítóként vesz majd részt. Fontos cél továbbá, hogy a kutatási platform hatékonyan szolgálja az oktatás (módszertani) fejlesztését és egyfajta tudásmegosztóként is működjön: a korszerű nemzetközi integritás szakirodalmat magyar nyelven is hozzáférhetővé kell tennie, és ezzel párhuzamosan saját eredményeit idegen nyelven megosztania. A korrupció megelőzését szolgáló továbbképzések minőségét csak folyamatos auditálás biztosíthatja, amely multidiszciplináris és többszintű megközelítést igényel a kutatótól: az állam transzparenciáját, intézményeinek, szervezeteinek integritását, valamint tisztviselőinek hivatásetikai elköteleződését pontosan meg kell határozni, „mérnie” és adatokkal alátámasztania – hiszen a jövőben ez lehet helyes önértékelésünk, „jó államiságunk” egyik alapja is. ●

„Az integráció jövője egymás kultúrájának megismerésén múlhat”

Interjú Navracsics Tiborral

SZÖVEG: ISOLA ANNA
FOTÓ: EU

Díszpolgári címet kapott a Nemzeti Közzolgálati Egyetem Szenátusától Navracsics Tibor uniós biztos. Az NKE alapításában is meghatározó szerepet játszó egykori miniszterelnök-helyettes az elismerést februárban vette át. Akkor úgy fogalmazott, az NKE létrehozásával, a közzolgálati életpályák átjárhatóságának megteremtésével Magyar Zoltán elképzelései válhattak valóra. Erről, a fiatalok tapasztalatszerzéséről, az európai sorsközösségről és uniós terveiről kérdeztük.

○ Nemrégiben vehette át a Nemzeti Közzolgálati Egyetem díszpolgári címét, mit jelent Önnek ez az elismerés? Navracsics Tibor: Elsősorban nagy megtiszteltetést és elismerést. Úgy gondolom, hogy még közigazgatási és igazságügyi miniszterségem alatt az egyik legnagyobb és legfontosabb ered-

mény volt a közigazgatás teljes reformja, élén a járási rendszer kialakításával. Talán Magyar Zoltán meg nem valósult álmát sikerült teljesíteni. Nélküle nem lehetne ma Magyarországon korszerű közigazgatás. ○ Február 1-jén elindult az NKE új kara, a Nemzetközi és Európai Tanul-

mányok Kar. Mit szól ehhez, milyen tanácsokat adna akár a hallgatónak, akár a kar oktatóinak, hogy milyen témákra, milyen kérdéskörökre helyeznék a hangsúlyt?

N. T.: Nehéz kiragadni egy-egy témát vagy kérdéskört, nemcsak azért mert mindenkinek más az érdeklődése, ha- >>

nem mert ezen a területen is egy széles, szerteágazó tudás szükséges. Fontosnak tartom, hogy a hallgatók minél több tapasztalatot szerezzenek már az egyetemi évek alatt, lehetőleg külföldön. Ismerjék meg az európai, nemzetközi szervezeteket, azok működését, a munkamechanizmusát, munkanyelvét.

○ **Eddigi uniós biztosi munkája alapján hogyan ítéli meg, milyen a súlya az Ön által vezetett oktatási, kulturális, ifjúsági és sportügyi tárcának, ugyanis kritikuskai szerint ez egy „gyenge” pozíció?**

N. T. Azok szerint gyenge portfólió ez, akik hisznek az egységes európai államban, azok számára viszont erős, akik az Európai Uniót a nemzetek közösségének tekintik. Ezen a szakterületen koalíciókat kell építeni, mert semmit nem lehet a tagállamok akarásával szembemelve véghezvinni. Emellett, ha az Európai Unióban csak a belső piacot, gazdasági együttműködést látjuk, akkor kisebb jelentősége van ennek a területnek. Ugyanakkor az ifjúság révén mégis jelentős, hiszen az ifjúsági munkanélküliség az egyik legnagyobb probléma az unióban. Számunkra, magyarok számára, akik büszkék vagyunk az oktatási rendszerünkre, kultúránkra, és úgy gondoljuk, Európa egy kulturális közösség is, jelentős a tárcá. Az integráció jövője egymás kultúrájának megismerésén is múlhat. De egyértelmű, hogy függ attól is, én mennyi energiát áldozom rá, mennyire tudok olyan programokat meghirdetni, amely Európa egésze számára kedvező, mennyire tudok mindenki számára vonzó célokat kijelölni.

○ **Milyen tervei, célkitűzései vannak uniós biztosként, milyen feladatokat kell elvégeznie? Melyek a legégetőbb problémák, amelyekre az Európai Uniónak hathatós válaszokat, megoldásokat kell adnia az Ön területét tekintve?**

N. T. A portfólióhoz tartozó területek közös jellemzője, hogy alapvetően nem-

zeti hatáskörűek, tehát az őket illető jogi szabályozás a nemzeti parlament, illetve a tagállamok kormányának kezében van. Elsődleges feladatomban az, hogy közvetítsek a tagállamok között, segítsek a tapasztalatok megosztásában, és a jó gyakorlatok minél szélesebb körben való megismertetésében.

Az előző bizottság által elfogadott, és idén tavasszal – félidőben – értékelt Európa 2020 programban az oktatás az egyik stratégiai ágazat, amelynek fejlesztésére és versenyképessé tételére komoly erőfeszítéseket kell tenni. Fontos a befektetési csomag is, amely szintén olyan területként jelöli meg az oktatást, ahova a magántőke és az uniós források fokozott felhasználását várják. A harmadik a bizottság 2015-ös munkaterve, ahol előrelépést akarunk elérni a digitális egységes piacot illetően. Ez nem képzelhető el a szerzői jogok reformja nélkül, ennek a mértéke és módja jelenleg viták tárgya.

○ **Ön korábban közigazgatási és igazságügyi miniszterként sokat tett a fiatalokért, a közigazgatási pálya népszerűsítéséért a Magyar Közigazgatási Ösztöndíj programmal, a Regenerációval. Van lehetőség hasonló programok megvalósítására jelenlegi pozíciójában?**

N. T. A bizottságnak is van gyakornoki programja, de emellett én magam is igyekszem mindent megtenni a fiatalokért. Fontosnak tartom az együttműködést az ifjúsági szervezetekkel, a folyamatos és személyes kapcsolattartást. Célkitűzésem, hogy közéleti aktivitásra ösztönözsem a fiatalokat, és támogassam az informális tanulásukat.

○ **Az NKE-n tartott Eu-Karrier Napon azt mondta, hogy egy „európai sorsközösség” van megvalósulóban, ez pontosan mit jelent, mire célzott ezzel?**

N. T. Azt gondolom, hogy sohasem lesz egy homogén, nyelvüket és hagyományait vesztő nemzetekből álló egységes, vegytiszta, semleges, színte-

len-szagtalan európai nemzet. A tolerancia, tisztelet és elfogadás jegyében, a nemzetek különböző karaktereit figyelembe véve, a nyelvi, a kulturális, a történelmi hagyományokra is figyelemmel egy európai sorsközösség van kialakulóban.

○ **Tervei szerint nem szeretett volna teljesen elszakadni a magyar közélet-től az uniós biztosi feladatok miatt. Sikerült ezt megvalósítani? Mennyire engedi ezt egyáltalán az EU? A tanítást is fel kellett adnia?**

N. T. Szerencsére nem szakadtam el, rengeteg meghívás érkezik hozzám Magyarországról és többnyire eleget is tudok ezeknek tenni. Emellett természetesen rendszeresen követem a magyar közélet alakulását. A tanítást sajnos fel kell függesztenem a biztosi megbízatásom alatt.

○ **Tervezi-e azt, hogy visszatér majd a belpolitikai életbe megbízatása lejárta után?**

N. T. Azt tervezem, hogy Magyarországra térek vissza, de a konkrétumokról még korai gondolkodni.

○ **Tavaly azt nyilatkozta, hogy Ön számára az az igazi siker, ha megválasztják parlamenti képviselőnek választókerületében. Ez sikerült is. Jelenlegi pozíciójában mit tart majd igazából sikernek?**

N. T. Nagyon örülnék annak, ha a magyar kreatív és innovációs szektor közvetlenül be tudna kapcsolódni az európai áramlatba. Jó lenne, ha minél több magyar pályázna sikeresen a központi brüsszeli lehetőségekre, minél több egyetem venne részt az Erasmus+ programban. De talán a legnagyobb eredmény az lenne, ha nagyobb lenne az unió elfogadottsága hazánkban.

Akkor leszek elégedett az öt év elteltével, ha azok, akikkel együtt dolgoztam, azt mondják majd, hogy köszönik szépen az együttműködést, ez egy sikeres öt év volt. ●

In memoriam Magyary Zoltán

Magyary Zoltán egyetemi tanár, iskolateremtő tudós, a közigazgatás tudományának művelője, akit nemzetközileg is komoly elismerés és tisztelet övezett. Egész életében a tudományt és az embereket szolgálta, Istenbe vetett hite minden nehézségen átsegítette. 1945-ben azonban őt és feleségét sem kerülhette el a szovjet csapatok „felszabadító” ereje, az elszenvedett megaláztatások miatt 1945. március 24-én önkézzel vetett véget az életének. Halálába vele tartott felesége is. Emlékének adózunk személyes búcsúlevelével, s néhány ma is érvényes gondolatával a köz igazi szolgálatáról.

„A közigazgatás jósága a tisztviselőknél fordul meg. Minden szervezeti és eljárás reform értéke attól függ, mennyit érnek a tisztviselők, akik végrehajtják.”

„A közigazgatás a közönségért van, – ebben mindenki egyetért. Hogy azonban a közigazgatás a közönség számára mindazt nyújtja-e, amiért van, ebben a tekintetben a véleményem nem ilyen egyöntetű.”

„A közigazgatás nem az egyes emberek hatalma a többiek fölött, hanem a nemzet szervezete közös céljainak megvalósítására, közös szükségleteinek kielégítésére. A közigazgatásnak nincs más létjogosultsága, nincs más mértéke, mint az emberek és a nemzet szolgálata.”

„A közigazgatás az emberekért van és nem megfordítva. A közigazgatásnak szüksége van arra, hogy az emberek nagy tömegével közvetlen, személyes kapcsolatban legyen, életüket és érdekeiket jól ismerje, hogy azokba bekapcsolódhassék és akcióját azokéval összefűzze.”

„... azt mondani, hogy a közönség, és az emberek véleménye a közigazgatásról közömbös, azt jelentené, hogy a közigazgatás mégsem az emberekért van, hanem önmagáért.”

„Változtatni nehéz, a közigazgatást egészében látni nem szoktuk meg, s mert minden reform ítélet a múlttal és így önmagunkkal szemben is, tehát ellenezzük.”

„A nemzetnek joga van elvárni azt, hogy közigazgatása a kor igényeihez és saját anyagi erejéhez mérten a legjobb legyen

„A közszolgálatban érdekelt tényezők szempontjai különbözők. A közönség azt hiszi, hogy túl sok az alkalmazott, a közigazgatás drága és nem jó. Az alkalmazottak azt tartják, hogy kevéssé vannak fizetve, nincs irántuk sem a szolgálatadó, sem a közönség részéről elég megértés és hogy a közszolgálat tekintélye, presztízse nem elegendő.”

„Minden szervezet eredményességében a legfontosabb tényező a főnök. Ezért azok a kritikák is, amelyek a közigazgatás ellen elhangzanak, jelentékeny részben a főnökre vonatkoznak. A szervezésben tehát a főnökök kiválasztására, a főnöki állások betöltésére a legnagyobb gondot kell fordítani, mert azokat a hibákat, amiket a főnök rossz kiválasztása okoz, nem lehet ellensúlyozni az alárendeltek még oly jó kiválasztásával sem.”

BÚCSÚLEVÉL

Héreg, 1945. III.34.

Kedves, jó Barátom!

A régi világ összeomlott. Mulasztásaiért, hála Istennek, nem érzem magam felelősnek. Nagyon mély változás lép helyébe, amelyet megértettünk. Feleségemmel együtt készülünk a nagy feladatra, hogy szerencsétlen országunk az új világba annak helyes felismerésével illeszkedjék bele. Az átmenetet a tatai „mintajárásban” akartuk átélni, amelynek fejlesztéséért teljes odaadással éltem. Fájdalom, a háború ezt a járást várakozásom ellenére kegyetlenül megtaposta, és itt a tegnapi napon a lelki megpróbáltatásnak olyan mélypontjára jutottunk, amely kizárja az átjutás útját és elveszi a jövőbeli eredményes közreműködés reményét. Tegnap reggel két vörös katona elrabolta pénzünk jelentékeny részét, és órákat és aranyat követelt. Mivel két óránkat előző nap rabolták el, nem adhattam. Erre kihajtottak az udvarra, felrobbantottak mellettem egy kézigránátot, és követelték, menjek odébb, mert rám akar egyet dobni. Mivel szilárdan állítottam, hogy nem adhatok, lassan belenyugodtak. Az egyik katona azonban estig a házunkban maradt. Délután egy tiszt és két másik katona jött hozzánk, és az itt lévő Gróf Pirit akarta magával vinni. Mivel az nem ment, a szobánkban, jelenlétünkben rálőtt, úgy, hogy a golyó a feje fölött a falba fúródott. Erre a tiszt, aki nem volt ugyan józan, kituszkolta a katonát. A reggel óta itt maradt katona közben Csabánéra vetett szemet, és azzal ment el, hogy éjjelre szeretne három más katonával visszajönni. Mondtuk, hogy nincs helyünk. Este kilenckor újból kopogtak, s bejött az a tiszt, aki délután volt itt, az a katona, aki rálőtt a Gróf Pírire, és még egy idősebb tiszt, aki mérnöknek mondta magát. Követelték, hogy G. P. és Cs-né menjen velük. Nem mentek. Közben kituszkoltak mindünket a konyhába, miközben a katona ököllel engem megvert. Mialatt a szobánkban a délutáni tiszt egy zsákra valót rabolt, kinn az idősebb tiszt szóval tartott minket, előzékenynek mutatkozott, mondván, hogy a másik kettő egy kicsit ivott. Közben erősen nézte Feleségemet, és elővette egy kiskunfélegyházi zenetanár feleségének fényképét és mutatta, hogy a Feleségem mennyire hasonlít rá. Mire a másik tiszt elkészült, az idősebb kijelentette, hogy két nőnek azonnal velük kell mennie, „dolgozni a konyhán”, amint a Szovjetben is mindenkinek dolgoznia kell, és pedig G. P.-nek és Ty. E.-nek, aki Diánék rokona. Újból pisztolyt vettek elő, azoknak menniük kellett, ők pedig „Viszontlátásra” köszönéssel távoztak. Ez az a helyzet, melyet Feleségemmel együtt nem idegösszeroppanásból, hanem a körülmények teljes áttekintésével olyannak érzünk, amelyet mély megaláztatás nélkül átélni nem lehet, s csak a között van választásunk, hogy azonnal önként

vessünk annak véget, vagy egy-két napon belül, esetleg egymástól elszakítva és megkínozva jussunk a végére. Tudod, hogy mennyire vallásosak és istenfélők vagyunk, és mély lelki elmélyüléssel, Isten kegyelmét kérve és összes bűneink újabb megbánásával határoztuk el a halálban való együttmaradást, abban a reményben, hogyha a katona a háborúban nem gyilkos, akkor a Jóisten előtt ebben a helyzetben mi sem leszünk öngyilkosok, és a Boldogságos Szűz Mária és arkangyal és szent imádságra „Partem aliquam et societatem donare dignebitur cum suis Sanctis Apostolis, Martiribus et omnibus Sanctis intra quorum non consortium non aestimater meriti, sed veniae largite admittebit.” Jóságos megítélésedre kell bízunk, hogy egyházi temetés tisztességében részesülhetünk-e és mindenesetre kérünk, hogy értünk Gyula barátunkkal együtt buzgón imádkozni és szentmisét mondani méltóztatatok. Dxxx Dxxx-nál hagytam a megmaradt pénzünköt, 3000 P-t azzal a kívánsággal, hogy azt Hozzád juttassa el. Arra kérlek, hogy abból egyszerű eltemetésünk költségeit fedezni és alkalmas időpontban arról is gondoskodni méltóztatással, hogy egy szekér a koporsóinkat Tatára, a környei úti temetőben lévő családi sírboltunkba átszállítsa. A megmaradó pénzt pedig légy szíves a héregi egyházközség céljaira fordítani legjobb belátásod szerint. Nem tudom, hogy Édesanyám, akit végtelenül szeretek, és 76 éves, valamit Öcsém, akinél most lakik, Budapesten élnek-e? Az a kérésem, hogy a mellékelt levelet, az első alkalommal hozzá eljuttatni méltóztatással. Lennél szíves ugyanakkor a Magyar Közigazgatástudományi Intézet (Kiss István és Elek Péter) is értesíteni, megmondván nekik, hogy állandóan a legnagyobb szeretettel gondoltam Rájuk és Többi kedves Tanítványaimra és imádkoztam mindig értük. Azt kérem, méltányolják, hogy méltatlan és megalázott életet élhetőnek nem tartok, és azt szeretném hinni, hogy életemet így sem fogják befejezetennek tartani. Dicsértessék az Úr Jézus Krisztus mindörökkön örökké. Amen!

Magary Zoltán

Kedves Plébános Úr! Ezt a levelet, amely az én érzéseimet 100%-ban tartalmazza, kérem, hogy egyszer kivonatatosan írja meg Hadzsy Olga szoc. test.társ. (Schalchta) rendtagnak (XI. Ábel Jenő u. 23. vagy Magyar Francia Pamutgyár), aki a legjobb barátom. Utolsó percemig nagy szeretettel gondoltam rá, s kérem, hogy imádkozzon ő is értünk. Tisztelettel, szeretettel (Annuskának)

Magary Zoltánné
Búcsúlevél Molnár Kálmánhoz (1945. március 24.)
MTA Könyvtár Kézirattára. Ms 10.640/3

Egyetemi eredmények a nemzetközi porondon

SZÖVEG: NAGY GÁBOR ÉS TAKÁCS PÉTER

A magyarországi egyetemek tudományos versenyei, mint az Országos Tudományos Diákköri Konferencia (OTDK), meghatározó jelentőségűek a hallgatók szakmai ismereteinek fejlesztése, kapcsolati tőkéjük bővítése terén. De nem csak itthon lehet bizonyítani; számos külföldi megmérettetés ad lehetőséget az egyetemistáknak arra, hogy kipróbálják magukat nemzetközi fórumokon is. Az NKE hallgatói már több versenyen értek el kiváló eredményt.

Nemcsak a megszerzett kiegészítő szakmai tudás, az egy témában való fokozottabb elmélyülés és kutatás, de a hallgatótársak inspiráló teljesítménye, a bíráló oktatók és professzorok építő kritikái is újabb lendületet adhatnak a hallgatók minél sikeresebb tanulmányi motivációjához az OTDK-n való részvételre. Nyugodtan kijelenthetjük, hogy a szakmai fejlődésen túl a konferenciák kínálta kapcsolatépítési lehetőség már csak „hab a tortán”. Ezek az előnyök hatványozottan igazak bármely tudományterület országos megmérettetéseiben, ahol az egyes oktatási intézmények legkiválóbb hallgatói vehetnek részt, akik a belső egyetemi versenyeken már kellő önbizalmat és elismerést szereztek.

Talán ennél is árnyaltabb képet adhat a hazai felsőoktatás sikeres belső integrációjáról, versenyképességéről, a nemzetközi folyamatokhoz való alkalmazkodásáról és az abban játszott szerepéről, hogy a magyar egyetemek hallgatói milyen ered-

»

A lövészet király kategóriája

Dinamikus sportlövészet

SZÖVEG: SZILÁGYI DÉNES
FOTÓ: NKE SE LÖVÉSSZAKOSZTÁLY

Idestova két esztendeje alakult meg a Nemzeti Közsolgálati Egyetem Lövészszakosztálya. Azóta számos siker fémjelzi működését: hazai és nemzetközi versenyeken szerzett aranyérmek, dobogós helyezések, bírók akkreditálása. Miként működik a szakosztály? Hogyan néz ki egy edzés? Milyen kategóriákban versenyeznek? Dinamikus sportlövészet gyorstalpaló Dr. Regényi Kund segítségével.

A lövészszakosztály a semmiből alakult, lévén sem a Rendészettudományi Karon, sem a Hadtudományi és Honvédtisztisképző Karon nem volt korábban hasonló. A keretek kialakításában Dr. Kovács Gábor rektorhelyettes vállalt kiemelt szerepet, a szakmai feladatokat pedig Dr. Regényi Kund, a Nemzetbiztonsági Intézet oktatója látja el elnökként. A szakosztály működésének alapfeltétele volt, hogy tagjai használhatják a rendészeti szervek kiképzőközpontjának lőterét. A fegyvereket, az egyetem Rendészettudományi Kara biztosítja számukra, míg a töltenyeket a RUAG-Armotech Hungarytól, Magyarország egyetlen lőszergyártótól kapják.

A Rendészettudományi Karon ezzel egy időben másik lövészszakosztály is alakult, ami eleinte a Szent György SE-ben tevékenykedett. Idén azonban megtörtént a fúzió, a két egyesület egybeforrt, de az RTK-s csoport – a sportszakmai önállóságát megőrizve – a szolgálati feladatellátáshoz szorosabban kapcsolódó lövészetet űzi. A túlnyomórészt civilekkel indult szakosztályban mára a hivatásos hallgatók vannak többségben. Az edzéseket kétheti rendszerességgel tartják, azokon tizennégy-tizenöt fő vesz részt. A lövészszakosztály összlétszáma harmincöt fő, amihez hozzáadódik a rendészettudományi csoport huszonöt tagja. Ez az a létszám,

amit még szakmailag lehetséges egyszerre átmozgatni.

SPORTLÖVÉSZET-TÖRTÉNELEM

A sportlövészet többszáz éves múltra tekint vissza Európában. Pontlövészetnek is hívják, mert a minél kisebb célpontokra leadott, minél pontosabb találat elérése a cél, minél nagyobb távolságról. A résztvevők külön erre a célra épített sportfegyvereket használnak, amelyek kisebb kaliberűek, mint a rendőrségi vagy katonai fegyverek. A versenyeken csak nagyjából van időkorlát, a távolság és a célok elhelyezése előre ismert, és nem variálható. Például, ha százhusz lövéses fekvő puskalövészetéről beszél-

lünk, akkor az azt jelenti, hogy huszonkettes kaliberű puskával ötven méterre, pontosan ismert méretű célra kell lőni. Egyúttal ismert a próbálövés és mért lövés időkorlátja is.

Ez a fajta lövészet távol áll a hadi vagy önvédelmi helyzetben alkalmazandó lövészetől, hiszen az utóbbi esetekben gyorsan, több lövéssel kell számolni, előre nem ismert célokra. Az 1970-es években Jeff Cooper, nemzetközileg elismert kézfegyver-szakértő alakította ki az IPSC-t (International Practical Shooting Confederation). Ez a sportlövészet azon ága, ahol az idő és a találat is számít, és ahol a célok elhelyezése minden pályán más és más. Az értéke-

lés alapja a találatok és idő hányadosa; a relatív sorrend felállításakor a legjobb kapja a száz százalékot. A lövésszám sosem korlátozott, általában célonként a legjobb két találatot értéklik. Az NKE Lövészszakosztályában is ezt a fajta dinamikus sportlövészetet sajátíthatjuk el.

A FEGYVER

Elérkeztünk a legfontosabb kérdéskörhöz, a fegyverhez. A legtöbb versenyen használatos fegyvert speciálisan erre fejlesztették ki: a tokok, a tártartók nem alkalmasak mindennapi viseletre. Vannak azonban olyan divíziók, ahol szolgálati fegyverrel is lehet indulni. Az is lehetséges, hogy egy versenyen öt

induló öt különböző fegyverrel szerepeljen. A dinamikus sportlövészetre azonban jellemző az egyértelmű kategória meghatározás. Az IPSC öntöltő pisztoly kategóriában ismeri az Open, a Standard, a Production és a Classic divíziókat. Ezek különböző fegyvereket foglalnak magukban, meghatározott külső mérettel, tárkapacitással és egyéb módosításokkal. A sportágban használatos minimális kaliber a 9x19 para. Ennél kisebb pisztollyal nem lehet lőni. Emellett meghatározták a faktort, egy számítási képletet, amely a lövedék minimális lendületét adja meg a tömeg (grain) és a sebesség (láb/szekundum) hányadosaként. Tehát lehet nagyobb a

lövédék, és mehet lassabban, vagy lehet kisebb és gyorsabb.

Vannak még puskás és revolverversenyek is, amik természetesen külön kategóriákat képeznek. A revolver esetében a töltés nem egyszerű feladat, hiszen nem lehet olyan gyorsan újra tölteni, mint más pisztolyt. Itt is vannak azonban különböző segítségek, például a moonclip, egy kis műanyag gyűrű, ami összefogja a hat darab lőszer, így egy mozdulattal cserélhetünk tárát. A puskás kategóriában is elkülönülnek az optikai irányzékkal rendelkezők, a félautomaták és az ismétlők.

AZ EDZÉS

Az edzés kérdéskörére áttérve: a sportágban nagyon fontos a biztonságos fegyverkezelés. Ezt bizonyos dolgok begyakorlásával lehet elérni: fegyverrelővétellel, tűzkésszé tétellel, tárcserével, fegyveres fordulatokkal. Ezeknek a pályán ösztönösen kell működni. Az edzés az átmelegedés, lélektani ráhangolódás érdekében mindig szárazgyakorlattal kezdődik, ami nagyjából tizenöt-húsz percet vesz igénybe. Utána következnek a lövészetek. Itt nagyon fontos a gyorsaság és a pontosság. Először a pontosságnak kell meglennie, utána lehet növelni a sebességet. A tagok edzésenként ötven löszert használnak el, ami az alsó határt jelenti. Ennél kevesebb löszerttel nem érdemes elkezdni a gyakorlást. Egy-egy világbajnok évente százötvenezer lövést ad le. A szakosztály tagjai ugyanennyi idő alatt csupán az egy-két ezret érik el. Ha minden egyes lövésnél tudatos észbeli folyamatra van szükség, az hátráltató tényező. A tudatos döntéseknek a célok leküzdési sorrendjét, a pályát kell követnie, a lövést pedig nagyrészt begyakor-

lottság folytán, ösztönös folyamatként kell végezni. Az edzéseken a nagyobb létszám miatt a mozgásban való lövészet korlátai kissé behatároltak, de ez is a felkészülés részét képezi. Gyakorlatok vannak billegő célokkal, fordulatokból való lövéssel, valamint különböző testhelyzetekből végzett tüzeléssel. A dinamikus sportlövészetet stabil pontlövő készség után érdemes elkezdni, mivel elengedhetetlen hozzá a biztonságos fegyverkezelés, a biztos töltés és ürítés, a cél eltalálása és a lőirány tartása. Kezdként, fél év kitarató és fáradságos edzés után akár már versenyeken is indulhatunk. A szakosztály félévente egyszer, versenyvizsgálával toborozza tagjait, ahonnan a legjobb egy-két ember kerülhet be a csapatba.

VERSENYBEN

Az utóbbi időben két rangos nemzetközi tornán, a Thunder on the Stage-en és a Geco Openen is első helyezést értek el a lövészsport szakosztály tagjai. A versenyek rangban közvetlenül a kontinenstornák után következnek, kis túlzással a Wimbledon Tenisztornához hason-

lítják ezeket sportlövész berkekben. A szakosztály tagjai a versenyeken segítőként is részt vesznek, hárman bírói vizsgát is tettek, és gyűjtik bírói pontjaikat. Ők az Európa-bajnokságon már bíróként vesznek majd részt. Idén Felsőtárkányban lesz az IPSC kontinenstornája, ahol a szakosztály egyik hölgy tagja indul. Magyar színekben, tisztos helytállással, büszkeséggel képviselheti az egyesületet és egyetemünket. A szabályzat változása miatt ugyanakkor az érme szempontjából kevésbé sikeres év várhat az NKE SE szakosztályára. A junior korosztály eddigi huszonegy éves korhatárát ugyanis tizenhét évre csökkentették, így az egyetem hallgatóira való támaszkodás miatt nem lesz lehetősége ebben a kategóriában indulni. Gyorsaság, pontosság, nagy erejű löszerek. Ezek adják a dinamikus sportlövészet sava-borsát. Emellett fizikailag is maximálisan kell teljesíteni, hiszen a versenyek szabadtériek, napsütésben, esőben zajlanak, akár egy tereprally. Férfias, embert próbáló, nehéz feladat. A sportlövészet király kategóriája. ●

A Devizahitelezés Nagy Kézikönyve, 2015

ALKOTÓSZERKESZTŐ: PROF. DR. LENTNER CSABA EGYETEMI TANÁR

A Devizahitelezés Nagy Kézikönyve című monográfia a devizahitelezés problematikájának kialakulását, majd a 2010. évet követő állami konszolidációját közpénzügyi, magyar jogi- és európai uniós szabályozási szempontból mutatja be. Magyarországon az első könyv, amely a devizahitelezés jelenségét tudományos módszerekkel, egyidejűleg közérthető formában mutatja be. Pénzügyi kormányzással, államigazgatással, jogi és gazdasági területekkel foglalkozó szakembereknek, devizahitelekben érdekelteknek, továbbá egyetemi hallgatóknak egyaránt ajánlható kézikönyv, amelyet Prof. Dr. Patyi Andrásnak, az NKE rektorának, Dr. Matolcsy Györgynek, az MNB elnökének és Dr. Darák Péternek, a Kúria elnökének ajánló fejezetei erősítenek.

A könyv tudományos tartalma fémjelzi az NKE államtudományok-közpénzügyek területén végzett magas színvonalú kutatómunkáját és tudományos szervező tevékenységét. A könyv megjelenését, tartalmi mondandójához alapot adó kutatások elvégzését közvetlenül a lakossági devizahitel problémájának közérdeklődés középpontjába kerülése indokolta. A 2002. évet követő időszakban a gazdaságpolitikai ígéretekkel ellentétben ugyanis az életszínvonal emelkedése nem a várakozások szerint történt, aminek áthidalására a nyugati világ bankhitelezési gyakorlatához igazodva Magyarországon is alkalmazták a lakosság túlzott, a hitelérő-képességét meghaladó banki kölcsönöket.

Az NKE Közpénzügyi Tanszékének és az NKE stratégiai partner egyetemeinek vezető kutatói, továbbá a monetáris kormányzóság felsővezetői részletesen bemutatják a lakosság és az önkormányzati szektor túlméretezett devizahitelezésének okait, felelősségi körét és következményeit. Kitérnek a 2011-től meginduló konszolidációs folyamatokra, amelyekkel Magyarország Kormánya többszáz ezer családot és több mint ezer önkormányzatot mentett meg a pénzügyi csódtól.

A könyv megírásánál fontos alkotószervezői szempont volt, hogy „ne csak” a pénzügyi kormányzásban, kutatásban és gazdasági bírósági ítélezésben járatos szakemberek tollából

szülessenek fejezetek, hanem a leendő értelmiség is szárnyait próbálgathassa, szakmai véleményét hallathassa. Így az NKE kutatási pályázatának támogatásával a Wekerle Sándor Közpénzügyi Tudományos Műhely keretei közé integráltuk az OSTRAKON Szakkollégium és az NKE Közpénzügyi Tudományos Diákkör tehetséges egyetemistáit is, akik empirikus kutatásokat végeztek. A Közpénzügyi TDK kutatói a lakossági felméréseik alapján kimutatták a konszolidáció sikerességét, kedvező társadalmi megítélését. A kutatásba vont Közigazgatás-tudományi Doktori Iskola PhD-hallgatója pedig nemzetközi összehasonlító elemzéssel igazolta a magyar devizahitel függőség „kimagasló” mértékét. Az OSTRAKON szakkollégistái a korabeli banki hitelkampányok, és hatósági jelentések tartalmát vették górcső alá.

A könyv egyik fő tudományos eszenciája annak igazolása, hogy a magyar lakossági devizahitelezés csak történeti síkban és nemzetközi kontextusban értelmezhető. A minimálisan gazdaságbefolyásoló, piaci szereplőket nem koordináló, nem szabályozó és ellenőrző neoliberális gazdaságpolitika keretei között az adósságállomány ugyanis emelkedő, egyidejűleg lakosság és önkormányzatok irányába terjedő, a fejlett piacgazdaságokban és Magyarországon egyaránt. Ez végső soron, egy bizonyos határt túllépve, az államműködést ellehetetlenítő hatású. A felelősség kérdése elsősorban a kormányzati szereplőké, amelyek a hiányt és adósságot generáló gazdaságpolitika alkalmazásával, fenntartásával, majd a hitelhez jutás feltételeinek lazításával visszafizethetetlen adósságtömeget keletkeztettek.

E nagymonográfia megírása az adott történelmi helyzetben, vagyis kedvezőtlen események kavalkádjára, majd a konszolidáció bekövetkezése után volt lehetséges, az NKE vezetése által biztosított nyugodt alkotói légkörben, az MNB szellemi feltöltékezést biztosító tudományos háttérével és szakalapítványának anyagi segítségével. Hálás köszönet tehát a támogatásért, de legfőképpen a közös együttgondolkodás e könyvben megjelenő felsőfokáért.

Az egyenruha mint tradíció

SZÖVEG: DR. TÓTH NIKOLETT ÁGNES
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

Az egyenruházat egy egységesen megállapított formájú és színű öltözet, amelynek célja az uniformist viselő más szervek, valamint a különböző országok rendőrségeinek egymástól való megkülönböztetése, illetve a rendőrséghez tartozás könnyű felismerhetősége. Emellett az öltözetnek ötvöznie kell a praktikumot az állam szimbólumaival, bizalmat és tekintélyt kell sugározni. Rendőr főhadnagyként és az öltözékek kedvelőjeként arra vállalkoztam, hogy mindazt az ismeretanyagot, amely a hivatásos állomány megjelenésével kapcsolatos, egy csokorba gyűjtöm a Bonum Publicum olvasói számára.

Zsolt Péter divatszociológus szerint a rendőröltözékek vonzerejüket egységességüknek és szervezeti jellegüknek köszönhetik. Egyenruhájukkal a rendőrök azt sugallják, hogy fontos, aki e ruha mögött van. Másfelől kifejezésre kerül benne az adott nemzet karaktere, formai érzékenysége, játékosága, minőségi igényessége. Ezt az egységességet a Belügyminisztérium erre vonatkozó rendelete teremti meg azzal, hogy rendelkezik a belügyminiszter irányítása alá tartozó szervek egyenruha-ellátásra jogosult személyi állományának ruházati és öltözködési szabályzatáról. Ennek megfelelően az egyenruha viselésére jogosultak öltözetének egységességét és a rendszeres ellenőrzést az állományilletékes parancsnok biztosítja. A rendelet hatálya kiterjed a rendőrségre, a büntetés-végrehajtási szervekre, a hivatásos katasztrófavédelmi szervekre, valamint a rend-

szeti szakközépiskolákra, a Szervezett Bűnözés Elleni Koordinációs Központ, a Belügyminisztérium Nemzetközi Oktatási Központ, ezeknek a szerveknek az egyenruha-ellátásra jogosult személyi állományára, az Alkotmányvédelmi Hivatal és a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat tábournoki rendfokozatú hivatásos állományú tagjaira, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar egyenruha-ellátásra jogosult személyi állományára és hallgatóira, az oktatási intézetek tanuló állományára, a vezényelt állományra, továbbá a hivatásos állományból nyugállományba helyezett személyekre.

Viselési alkalom szerint megkülönböztetünk szolgálati, gyakorló és társasági öltözetet, viselési időszak szerint pedig nyárit, téli és átmenetit. Az Országos Rendőr-főkapitányság Gazdasági Főigazgatóság Műszaki Osztályának ruházati előadója, Neményi Imréné elmondta, hogy a közvetlen szolgálati előjáró ellenőrzi, hogy a be-

osztott állomány ruházata megfelel-e az adott szolgálati követelményeknek, illetve a szervezet jellegének. A hivatásos állomány szolgálati és gyakorló öltözetet viselhet. Fontos szempont a komfortérzet, ezért mintegy száz fő bevonásával úgynevezett csapatpróbák során véleményt nyilváníthatnak az állomány tagjai. Csapatpróba nélkül ugyanis az alapanyagok és a kialakítás megfelelősége tapasztalatok hiányában nem igazolható.

A társasági, ünnepi öltözet a hivatásos állomány alkalmi ruházata nemzeti ünnepeken, kiemelkedő állami, rendőrségi rendezvényeken, illetve jelentős családi események alkalmával. A hivatásos egyen-, vegyes és polgári ruhás állomány speciális szolgálati feladatainak ellátásához szükséges feladatorientált ruházata lehet: motoros, vízi rendészeti, lovas, kutyavezetői, bűnügyi technikai, baleseti helyszínelő és kerékpáros. Díszöltözetet viselhet a Készenléti

Rendőrség Zenekara, valamint a Készenléti Rendőrség díszegysége állami, katonai, rendőri és társadalmi rendezvények vagy elrendelés alapján más alkalomkor, továbbá a díszőrség jelentős családi eseményeken.

A hivatásos állomány tagjait egyenruhás, polgári ruhás, vegyes ruhás, szenior, tábournoki normatípusokba kell besorolni. Nem engedélyezett az egyenruházati cikkek polgári ruházati cikkekkel – látható módon – történő vegyes viselése. Erről már a Belügyminisztérium 1961-ben kiadott öltözködési szabályzata is szólt. Tiltalmazott továbbá a Rendőrség tekintélyét sértő, ízléstelen, kopott, gyűrött, szennyezett ruházat viselése, a méretes ruházatoknak az előírástól eltérő formában való elkészíttetése, az öltözködési rendsz-

bályok önkényes leegyszerűsítése. Érdekes módon nem szerepel a tilalmak között az ékszerek viselése. Minden e tárgykörben megkérdezett válasza az volt, hogy óra, gyűrű, fülbevaló viselhető szolgálatban, mivel az öltözködési szabályzat nem zárja ki. Dr. Csanák Edit, az Óbudai Egyetem adjunktusa, ruházati formatervező művész szerint viszont mivel az ékszer az öltözködési kiegészítője, annak a részét képezi, így nem viselhető az egyenruhához. A kérdés kapcsán felmerült benne a kifejezetten az egyenruhás állomány számára viselhető ékszerek tervezésének gondolata, a hordható ékszerek méretét, stílusát, színvilágát meghatározó ajánlás megfogalmazását. A Belügyminisztérium egyik fontos feladatának tekinti a hivatásos állomány

egységes, kulturált megjelenésének biztosítását, az öltözködési fegyelem, ezáltal a testületek tekintélyének erősítését – hangsúlyozta Simon Nimród, a Belügyminisztérium Műszaki Főosztály főosztályvezető-helyettese. Ennek megfelelően legutóbb 2011-ben fogalmazódott meg annak szükségessége, hogy a belügyi szervek hivatásos állománya részére egységes, korszerű ruházati termékkört vezessenek be, valamint a beszerzés és ellátás központi kiegészítőkkel, egy központi ellátó szerven keresztül valósuljon meg, a költséghatékonyság megteremtése érdekében fogvatartottak bevonásával. A belügyi szervek szakmai képviselőinek bevonásával ruházati munkabizottságot állítottak fel. A szabályozott centralizált ellátás megteremtésével, >>

egy központilag felügyelt, rendszerként működő teljes logisztikai folyamat kialakítása megtörtént, amely komplexitásában a beszerzés tervezésétől a termékek kiosztásáig tart. Így biztosított, hogy az állomány részére csak kontrollált forrásból származó, ellenőrzött minőségű egyenruházat kerülhet ki.

A szolgálati öltözet megújítására vonatkozó koncepcióban az egyenruházattal kapcsolatban a legfőbb cél az volt, hogy egyszerű megjelenést kölcsönözzön a hagyományos egyenruházati stílusjegyek figyelembevételével, korszerű alapanyagból készüljön, alkalmas legyen a szolgálati feladatok ellátására és hazai gyártású legyen. A koncepció kidolgozásában és a tervek elkészítésében részt vett Dr. Csanák Edit is. Elsőként a színskála történetét, a formavilágot, az anyaghasználatot, a díszítőelemeket, a nadrágok szegélyezését és azok történelmi hátterét vizsgálta. Megállapította, hogy divattervezői szemmel a zseb íve, az úgynevezett fecskevonal a kezdetektől nagyon fontos szempont volt az egyenruhák történetében. A szolgálati öltözet újratervezése során erre nagy hangsúlyt fektetett. *„Divatos magyar rendőrt szerettünk volna alkotni, figyelembe véve a történelmi hagyományokat is”* – fogalmazott Dr. Csanák Edit. *„Mivel a tervezés során nemzetünk genetikai adottságára is tekintettel kellett lennünk, a sötétebb kék színnél maradtunk azért is, mert az a sztereotípiát alakult ki, hogy ha a rendőrről gondolunk, a kék egyenruhát keressük. A színek szimbolikája és azok pszichológiai ereje régóta közismert”* – mondta. A rendőr ugyanis a mindenkori államot jelképezi, az emberek számára az állam rendjét, annak biztonságát, oltalmazó és védelmező erejét jelenti. Az elcsépelte frázis, miszerint a ruha teszi az embert, az egyenruhás állományok esetében kivételesen igaz. Európában a tagországok mindegyikének rendőrsé-

ge az országimázst erősíti. Érdekes, hogy a háromkarikás hímezés sokáig vezérmotívum volt az egyenruházaton, ami a helytállást és a férfiasságot jelképezi.

Dr. Csanák Edit PhD-értekezésében leírta, hogy a történelem során egyetlen ruhadarab sem sarkallta oly mértékben a képzeletet, mint a farmer, amely egy ideig használatban volt ugyan és munkaruházatnak tekinthető, de már csak azért sem lenne jó választás a jövőben, mert a színe a mosás során változik, nem sugároz tekintélyt, a lázadást és a fiatalságot szimbolizálja.

A ruházat elkészítéséhez szükséges információkat minden ruhadarab esetében egy műszaki leírás tartalmazza, amely megfogalmazza a külalakleírást, a gyártmányrajzot, a felhasználandó anyagokat, az összeállítandó alkatrészeket, a gyártástechnológiai előírásokat, a kész- és részme- ret táblázatot, valamint a megjelölést, csomagolást is.

Dr. Münich Iván szerint kultúrafüggő, hogy egy ország milyen egyenruhát választ fegyveres testületeinek. A legtöbb ország esetében több száz éves demokratikus hagyomány határozza meg és szabályozza a hatóság megjelenését és arculatát. A funkcionálisnál és a formatervezésnél fontosabb a hagyomány.

Az egyenruha történetének gyökereihez a tradíciók, koncepciók, adott korszak sajátosságainak megértéséhez történészek és kutatók vezettek el. A Rendőrmúzeumban időutazáson vehettem részt. Dr. Baczoni Tamás őrnagy, a Hadtörténelmi Múzeum és Intézet főmuzeológusa kutatásai értelmében megállapítható, hogy a rendőrség hagyományosnak tekinthető egyenruhája 1872-re vezethető vissza. Az 1848-as rendőrök is atillát hordtak, illetve 1861-től a pesti városi rendőrség is vörös zsinóros kék atillába öltözött.

1872-től azonban a Fővárosi Rendőrség néven újjászervezett testület – a későbbi államrendőrség alapja – egységes egyenruhát kapott, kék zubbonyal és úgynevezett Kossuth-kalappal.

Androvicz Gábor, a Rendőrmúzeum történésze elmondta, hogy ezt megelőzően a vármegyék és a városi törvényhatóságok szervezték meg, irányították a rendőrséget, ekkor regionális szinten eltérő egyenruhák voltak, mivel nem szabályozta törvény. Cifra kavalkád uralkodott, volt, ahol civil ruhában teljesítettek szolgálatot a tisztek, és előfordult egy városban, hogy a kapitány egy dél-amerikai állam egyenruhája alapján varratott uniformist magának. Semmilyen megkötés nem volt még ekkor. 1892-ben született egy főkapitányi utasítás, amely részletesen leírta, hogyan kell kinéznie a rendőrnek. Ez még mindig csak Budapestre koncentrált, mert bár hosszú folyamat során előkészítették a magyar rendőrség államosítását, de aztán közbeszólt 1914-től az I. világháború. A Tanácsköztársaság bukása után, az 1920. évi I. tc. emelte törvényerőre a vidéki rendőrség államosítását és innentől kezdve a központi szolgálati szabályzat az egész országra érvényes volt, uniformizálódott a rendőrség.

Az első egyenruha kisebb változtatásokkal egészen a 20. század elejéig használatban volt. A rendvédelmi szervek egyenruhái erősen katonai gyökerűek, majd a századforduló idején kezdett el különválni a rendőrségnek és a többi rendvédelmi szervnek az egyenruhája a katonaságétól. A tábori rejtő szín legyen, a rendőré viszont azt, hogy messziről szemet szúrjon. A kék különböző árnyalatai, a sötét-kék, szürke, illetve a fekete jellemezte a rendőrséget. Egyfajta méltóságot, tekintélyt kölcsönöztek már akkor is ezek a színek. Nem csak Magyarországon volt ez így. 1908-ig mellszáma volt a

rendőrnek. Félhold alakú fémlemezen, láncon lógott a nyakukban a szolgálati, azonosító számuk.

1908-ban született meg a Szolgálati Egyenruha Szabályzat, ami fontos mérföldkő a rendőregyenruhák történetében. Boda Dezső akkori főkapitány egy historizáló festőművészt, Nemes Mihályt bízta meg azzal, hogy tervezzen új díszuniformist a rendőrség számára, ami kiemeli, daliásabbá teszi a testület tagjait. Ferencz József azt nehezményezte, hogy amíg Bécsben csakja van a rendőrnek, addig Magyarországon kalapot visel. Tekintélybeli kérdés volt és megvolt a praktikuma, hiszen a századfordulóra már megszokodtak a különböző tömegtüntetések, és egy alumíniumból készült és fémbordázattal megerősített sisak nagyobb védelmet nyújtott a vascső és a téglák ellen. Egészen 1945-ig a Nemes Mihály által tervezett egyenruha volt rendszeresítő a rendőrségnél apróbb változtatásokkal. 1909-ben történt az egyik leglátványosabb változás, ekkor vezették be a historizáló egyenruhát, amelyhez dísz-fejfedőként Zrínyi-sisak tartozott. A Zrínyi-sisak megtervezésében Beniczky Tamás rendőrfelügyelő nyújtott segítséget. Díszelgő és szolgálati öltözethez viselték. Megemelte a rendőr testmagasságát, messziről látható volt. Történt egyszer, hogy egy indiai nábob látogatott el Magyarországra, és amikor meglátott egy Zrínyi-sisakos rendőrt, azt hitte, hogy főúrral van dolga, mert nagyon díszes volt az öltözete. 1946-ban hordtak utoljára ilyen sisakot, amely a magyar rendőrség szimbólumává vált. Az eredete az Árpád-korra nyúlik vissza, egy jász-sziittya eredetű sisakhoz, a szigetvári hős Zrínyi Miklós is ilyen harci díszet viselt, Nemes Mihály egy bécsi múzeumban tekintette meg az eredetét. A tányérsapka 1945–46-tól használatos. 1945 előtt télen-nyáron a Zrínyi-sisakot kellett hordaniuk a rendőröknek.

Pszichológiai kísérletek sora vizsgálta, hogy mennyire van hatással az állampolgárookra az egyenruha. Pályaválasztás előtt álló fiatalok az egyenruha csábító erejét nevezték meg annak legfőbb okaként, hogy rendészeti oktatási intézményben folytatják a tanulmányaikat. Dr. Molnár Katalin kommunikációs tréner, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar Magatartástudományi Tanszékének főiskolai docense az egyenruha hatalmáról, tekintélyéről osztotta meg a Bonum Publicum olvasóival a tapasztalatait, tudományos kutatásainak az eredményeit.

Még manapság is sokan azért szeretnének rendőrök lenni, mert úgy gondolják, hogy az egyenruhának tekintélye van. Az egyenruha statikus, azaz az adott szituáción belül nem változó kommunikatív eszköz, szimbólum, s több szerepe is van. Egyrészt elválaszt: megkülönbözteti a rendőrt a civiltől. Másrészt összeköt: tágabban jelzi a szervezethez, szűkebben pedig annak egy-egy szakterületéhez való tartozást. E szerepek egyszerre két irányba hatnak: mindkét fél számára felismerhetővé teszik a szakembert. Ez egyszer kívánatos, például a rendőr látványa megnyugtató annak, aki bajban van és segítséget vár, vagy az egyik rendőr tudja a másiktól, hogy kolléga. Máskor épp ellenkezőleg: például a rossz szándékú bűnöző kerüli a rendőrt. Harmadrészt az egyes feladatokhoz különböző funkciójú ruhák és a hozzájuk tartozó felszerelés, valamint eszközök vannak rendszeresítve, amelyek védelmet biztosíthatnak, esztétikai funkciót tölthetnek be, mint a díszegyenruha, láthatóságot kölcsönözhetnek. Azonban soha nem önmagában az egyenruhának van tekintélye, hanem közvetlenül az azt viselő embernek, közvetve pedig annak a szerepnek, amit az egyenruhát viselő személy betölt. Az egyenruhát azonban viselni is tudni kell. Ha a fenti szempontoknak mindenben megfelel, akkor már csak az a kérdés, viselője tudja-e, hogyan illik viselkedni benne. Ha felveszi az egyenruhát, mi az, amit tehet, és mi az, amit nem. Mert az egyenruha bizony korlátozó is. A régi szlogen – tartalomhoz a forma – itt is érvényes.

Az új szocialista berendezkedés nem engedhette meg, hogy a régi rendszer rendőrképét viselje tovább a rendőr. A szovjetektől kaptunk galambszürke posztózubbonyokat, ekkor jelent meg a tányérsapka is – folytatta Androvicz Gábor történész. Innentől kezdve szovjet mintát kezdett el követni a rendőrség az egyenruházatban. 1951-ben jelent meg az akkor már magyar fejlesztésű acélkék vagy szilvakék egyenruha. A váll-lap is ekkor tűnt fel, mint rangjelző kiegészítő. Ezt megelőzően az állógallér hajtókáján hordták a rendfokozati jelzést a rendőrök. 1961-től a rendszer-váltásig galambszürke szolgálati öltönyöket viseltek. 1965-ben változott az állógallér fekvőgallérra. Ez maradt meg a rendszerváltásig. A rendszerváltás után a Népköztársaság címeres vörös csillagos sapkarózsáját felváltotta a piros-fehér-zöld trikolor, és kisebb változtatásokkal átvették a szürkés színt a rendőrkabátoknál.

Nők 1945-ben szerelhetek fel először a rendőrséghez. A II. világháború során rengeteg férfi, köztük rendőr is meghalt, így 1945 után a hiányzó létszám pótlására a Mosonyi-laktanya belső udvarában toborzások során nőket is felvettek. 1947-ben született meg a rendelet a női egyenruházatról. Először elsősorban forgalmi-rányítási feladatokra, később már más szakmai feladatokat is elláttak. Érdekes, hogy a nők a szolgálati öltözékük viselése során szoknyát hordtak, és retikült viseltek pisztolytartóval.

Nem véletlen a szólás, hogy az egyenruha „védi a mundér becsületét”, megsokszorozza a rendőr iránti tiszteletet, de az egyenruha hatalmát ki is kell érdemelni – mondta el Androvicz Gábor történész. Már az ókortól kezdve a megkülönböztetés és az egymáshoz tartozás volt az egyenruha fő üzenete. ●

Kivívni a sikert

SZÖVEG: SZABÓ TIBOR
FOTÓ: MAGYAR VÍVÓSZÖVETSÉG, NEMZETKÖZI VÍVÓ SZÖVETSÉG (FIE)

Másodszor nyerte el az Emberi Erőforrások Minisztériuma Magyar Sportsillagok Ösztöndíját a 21 éves Csaba Márton Bence, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Karának hallgatója, aki kardvívásban ért el kimagasló eredményeket. A fiatal tehetség Gerevich György tanítványaként kezdte sportpályafutását a Vasasban. Klubtársát, Szilágyi Áront tekintti példaképének, aki a 2012-es londoni olimpián nyert aranyat kard egyéniben.

○ A Magyar Sportsillagok Ösztöndíj célja a magyar felsőoktatási intézményekben aktív hallgatói jogviszonnyal rendelkező, olimpiai versenyrendszerben sportoló hallgatók támogatása, akik tanulmányaik alatt esélyesek arra, hogy az adott olimpiai versenyszámban Európa-bajnoki, világbajnoki vagy olimpiai érmet szereznek. Második alkalommal nyerted el a Magyar Sportsillagok Ösztöndíjat, de idáig azért hosszú volt az út. Mikor kezdted el a kardvívást és miért nem a focit választottad inkább, vagy más, népszerűbb sportágat?

Csaba Márton Bence: Európa-bajnoki éremre esélyes kategóriában ítélték meg nekem ezt az ösztöndíjat. Tulajdonképpen ez az elismerés pénzjutalommal jár, ami nagyon sokat segít a felkészülésben. Hétéves voltam, amikor elkezdtem a kardvívást, előtte fociztam és cselgáncsoztam az iskolában, de ezeket megmondom őszintén, nem igazán szerettem. Egy

távoli rokonom, Bárány Árpád, aki olimpiai bajnok volt párbajtőrben 1964-ben a tokiói ötkarikás játékokon, ajánlotta egy családi összejövetelen, hogy miért nem megyek el vívni. Édesanyám ezek után elvitt a Vasas Sport Clubba és ott ragadtam. Az első pillanattól fogva beleszerettem ebbe a sportágba. Az első edzőm Gerevich Gyuri bácsi volt (a hétszeres olimpiai bajnok és a harmincnégy-szeres magyar bajnok vívó, Gerevich Aladár fia), aki nagyon jó érzékkel foglalkozott a gyerekekkel és értett ahhoz, hogyan kell velük megszerettetni ezt a sportágat, hogyan lehet őket behozni a vívóterembe és itt is tartani. Elevenen él bennem, amikor először mentem edzésre, akkor Gerevich Gyuri bácsi épp beteg volt, ezért két hétig nem is volt edzés. Fél évig egyáltalán nem fogtunk fegyvert a kezünkben, csak a lábunkat gyakoroltuk, illetve koordinációs munkát végeztünk, és utána kezdtük el gyakorolni a vívó mozdulatokat. Imádtam edzésre járni, szüleim ma is sokszor emlegetik, hogy sosem kellett edzésre küldeni. Komolyan lehetett fenyegetni azzal, ha romlik a tanulmányi átlagom, akkor nem mehetek edzésre. Hozzá kell tennem, hogy költséges sportág a vívás,

bár kezdetben anyagilag ez nem volt megterhelő, hiszen a klubom biztosította a feltételeket és a szüleim is támogattak mindenben. Egy bizonyos szint után pedig a kardvívó válogatott nyújtott segítséget.

○ Mikor kezdted el versenyezni és milyen eredménnyel?

Cs. M. B. Másfél-két évvel a kezdés után már versenyeztem a gyerekkorosztályban. Azt hozzá kell tennem, hogy akik ebben a korcsoportban indultak, idősebbek voltak nálam. Később összeállt egy nagyon jó kis csapat a Vasason belül.

Két csapattársammal, akik egyidősek voltak velem, gyerek, újonc és serdülő korosztályban mindig egymás között osztottuk le a dobogót, ha lehet így mondani. Egyéniben sose nyertem ebben az időszakban bajnokságot az előbb említett korosztályokban, mindig ezüst- vagy bronzéremmel tértem haza, de a csapatbajnokságot mindig megnyertük. Csak később, a kadet korosztályban (10–15 évesek) szereztem először egyéni bajnoki címet, majd nemzetközi szintérré is kiléptem, ahol kadet európai körversenyt nyertem és ebben a korosztályban az Európa-bajnokságon bronzérmes lettem egyéniben.

○ Mire tanított meg téged ez a sportág, milyen pluszt adott neked?

Cs. M. B. Úgy gondolom, hogy a vívás nagyon jó volt arra, hogy nem voltak üres délutánjaim, hiszen az edzések miatt folyamatosan elfoglalt voltam. Minden egyes lépcsőfokért, amit megtettem, keményen meg kellett küzdenem a vívóteremben. Kezdetben délutánonként csak két-három órát kellett vívnom, később már délelőttönként is edzenem kellett, rengeteg izzadságos munka van abban, amit eddig elértem. A sport az életre nevel, arra, hogy a pofonok után fel kell állni, tovább kell csinálni, a rosszat és a jót is tudni kell feldolgozni. Nagyon örülök annak, hogy a szüleim elvittek sportolni, ezért örökre hálás leszek nekik.

○ Volt olyan pillanat vagy időszak, amikor úgy érezted, hogy feladod és nem csinálod tovább?

Cs. M. B. Voltak mélypontok az eddigi sportpályafutásom során. Egyik ilyen volt az, amikor a serdülő korosztályban nem kerülhettem be a válogatottba. Ekkor pedig nagyon jó helyen álltam

a kadet ranglistán, ahol negyedik voltam, ami nagy meglepetés volt és nemzetközi és hazai szinten is jól ment a vívás. Az egyik versenyen elszakadt a jobb lábamon a combizmom, és hónapokon át semmit sem tudtam csinálni, csak egyhelyben kézzel dolgozni, de versenyeken nem indulhattam, ezért nem kerülhettem be a válogatottba. Egy évem ment rá, hogy a sérülés után teljesen felépüljek. A sérülésem 2008-ban történt, és ebben az évben hunyt el az edzőm, Gerevich Gyuri bácsi, akinek nagyon sokat köszönhetek. Több tréner is foglalkozott velem Gyuri bácsi halála után, de egyik sem vezetett eredményre. Akkoriban tért haza külföldről Szabó Bence kétszeres olimpiai bajnok kardvívó, az ő irányításával tudtam újból jó eredményeket elérni. A másik holtpontom az volt, amikor 2011 januárjában harmadik voltam a junior ranglistán és közel álltam a válogatottsághoz, de akkor súlyos beteg lettem, annyira, hogy be kellett feküdnöm a kórházba. Mivel hosszú ideig tartott a felépülésem, ezért több hónapig nem tudtam edzeni. Volt egy egyhetes venezuelai jutalom edzőtáborunk, ahová nem mehettem, mert pont aznap indult el a csapat, amikor kórházba kerültem. A válogatott keret orvosa a jordániai világbajnokságról is letiltott, de a következő évben már vívhattam, és a junior VB-n csapatban bajnokok lettünk, ami átlendített a holtpontra.

○ Volt olyan momentum a sportpályafutásod során, amikor úgy érezted, hogy megérte a több éves belefektetett izzadságos munka?

Cs. M. B. Amit kiemelnék, az az eddigi legjobb eredményem, a 2012-es junior világbajnokság, ahol csapatban szereztünk aranyérmet. Azért is meghatározó számomra az előbb említett világvérseny, mert úgy állt össze a négy főből álló csapatunk, hogy a négy legjobb barát alkotta a nyerő csapatot és félelmetes ereje volt annak, ahogyan a VB-n egymásért küzdöttünk. Szeretném megemlíteni az aranyérmes kardcsapatunk többi tagjának a nevét, Szatmári András, Valkai Ferenc és Ravasz Etele. Jó barátok vagyunk, és nem csak a páston, az edzőteremben, hanem az életben is összetartunk. Egyébként a teljesítményünket Héradléusz-díjjal (2002 óta minden év elején Héradléusz-díjat kapnak az előző évben legsikeresebben szerepelt utánpótlás korú sportolók) jutalmazták.

○ Mik a terveid a kardvívásban, valamint a szakmai pályafutásodban, milyen célokat tűztél ki magadnak?

Cs. M. B. Ennek a szezonnak a végén lesz három verseny. Az egyik az U23-as Európa-bajnokság, aztán Bakuban az Európai Játékok, amelyet először rendeznek meg, ez egy úgynevezett kicsi európai olimpia, ha fogalmazhatok így. Nyár végén lesz az Universiade, amely az Olimpiai játékok után a világ legnagyobb sporteseménye, ahol egyetemi sportolók mérik össze erejüket. Azt tűztem ki célul, hogy az előbb említett három rangos nemzetközi versenyből kettőn mindenféleképp szeretnék ott lenni és jó helyezéseket elérni. Jelenleg bűnügyi nyomozó szakirányon tanulok az NKE Rendészettudományi Karán, ahol másfél év múlva végzek majd, és utána az Országos Rendőr-főkapitányságon szeretnék dolgozni nyomozóként vagy vizsgálóként. ●

Csaba Márton Bence

Kedvenc film • *Ponyvaregény*

Kedvenc könyv • *Robert Merle: Mesterségem a balál*

Kedvenc zene • *The Beatles, Red Hot Chili Peppers*

Hobbi • *Kardvívás*

A Görgei és Kossuth közötti ellentét margójára

SZÖVEG: VITEK GÁBOR TÖRTÉNÉSZ

„Ilyen volt hát ez a Görgey – minden erényével és hibájával férfiú a szó legszebb értelmében: hős.”

(Az aradi börtönben kivégzése előtt jegyezte le Leiningen)

Noha meglehetősen történelmietlen még csak a felvetés is, de adódik a kérdés: a katonai erőviszonyok ismeretében eleve reménytelen vállalkozás volt-e a magyar szabadságharc? Amennyiben a teljes függetlenség szempontjából vizsgáljuk a kérdést, a válasz egyértelműen igen. Ugyanakkor tisztán kell látnunk, hogy 1848 szeptemberétől a „fegyveres konfliktus” a birodalmon belüli önállóságért folyt, s nem a szuverenitás kivívásáért. Nyilvánvaló, hogy előbbi nem volt megvalósíthatatlan küldetés.

Ha manapság Görgeire emlékeznek, a ragyogó hadvezérre gondolnak, akinek tavaszi hadjáratát vagy mesteri visszavonulását a túlerőben lévő orosz csapatok között, külföldön is tanítják, például az amerikai West Point-i vagy a francia Saint Cyr-i katonai akadémiákon. „Közel másfél száz év múltán nyugodjunk bele végre abba, hogy nem Kossuth vélt vagy valóságos politikai intrikái, nem Görgey lázadása, hanem az európai erőviszonyok egyszerű mennyiségtani és statisztikai módszerekkel kifejezhető alakulása vetett véget történelmünk talán legdicsőségesebb és legromantikusabb nemzeti háborújának” – írta Pusztaszeri László.

Az ellentéttel összefüggésben a legfrappánsabban talán éppen Görgei fogalmazott visszaemlékezéseiben: „Az én kiáltványom próza volt; a Kossuthé – költészet. A közönségnek pedig, melyhez mind a ketten szoltunk, a nyers katona prózájához nem volt érzéke: a nagy agitátor költészetét viszont mohón fogadta. Ne kárhoztassuk emiatt a közönséget. Legfeljebb azt lehet sajnálni, hogy az agitátor nem volt katona, s a katona nem volt agitátor – és hogy ezért útjainknak szükségképpen szíjjel kellett válniuk.”

Közismert, hogy a címben feltüntetett témával több, mint másfél évszázada tusakodik a történészszakma, de még a politikusok, a publicisztika és a szépirodalom képviselői is hallatták hangjukat. A két férfi konfliktusával kapcsolatban napjainkban Hermann Róbert, a témakör jeles kutatója jegyezte le egy helyütt: „Ki a Kossuth–Széchenyi ellentét folytatását és a Kossuth–Deák ellentét előzményét, ki a forrófejű, önmagát is leszónokló prókátor és a hidegen mérlegelő hadvezér ellentétét; ki a forradalom mellett kitartó, s azt következetesen végigvinni akaró liberális nemes és a mind a forradalomtól, mind a liberalizmustól elforduló, nép- és nemzetáruló megalkuvó (birtoktalan) birtokos közötti küzdelmet látta benne. Ellentétük okaként hoztak fel karakterbeli különbségeket és politikai nézeteltéréseket; tekintették azt a katonák és politikusok közötti ellentét szokásos példájának.”

Előjáróban – mindenesetre – azt leszögezhetjük, hogy a kiváló stratégia és a politikus teljes vitaköre zömmel a mindenkor aktuális katonai helyzet és lehetőségek eltérő megítéléséből fakadt. Az ellentétek magva abban gyökerezett (predesztinálva ezzel kettejük kapcsolódási pontjait), hogy Görgei – érthető módon – a katonai szempontok érvényesítésére törekedett elsődlegesen a harcászathoz, Kossuth pedig – ugyancsak természetesen – a politikai szempontokat vette figyelembe a hadviselésben. Hermann Róbert megállapításával élve, a helyzet 1849 májusától annyiban változott, hogy Görgei úgy vélte, a politikus Kossuth tévedéseit neki mint katonának kell korrigálnia. Ezzel szemben Kossuth – legalábbis az írott forrásokból így tűnik – azt gondolta, hogy ő a katonáknál sokkal jobban tudja, mit kell tenni a harctereken.

No de lássunk – a teljesség igénye nélkül – néhány kiemelt sarokpontot az események tükrében.

1. A schwechati (Alsó-Ausztria) ütközetben (1848. október 30.) a honvédsereg vereséget szenvedett Windischgrätz túlerőben lévő csapataitól, s a magyar főerők szervezeten visszavonultak a határ mögé.

2. Az országgyűlés népgyűléssé bővült ülése a debreceni Nagytemplomban 1849. április 14-én egyhangúlag kimondta Magyarország függetlenségét és a Habsburg–Lotharingiai ház trónfosztását.

3. A katonai eredményeket követő politikai események közismertek. A közelgő orosz hadsereg haderejének ismeretében, amit akkoriban csak Európa csendőrének hívtak, az új haditerv megalkotása a magyar hadvezetésben újabb ellentéteket szült. Hiszen a további sikerekhez a nagyhatalmak semlegességére lett volna szükség, ez azonban nyilvánvalóan lehetetlennek ígérkezett. Görgei azzal érvelt, hogy az egyetlen megoldás az erők koncentrálása Komárom központtal. Noha Kossuth elfogadta a tervet, de Perczel és Dembiński helyrajzi módosításával korrigálva, az erők Szegedtől délre történő összpontosítását hagyta jóvá. A történelmi tények ismeretében ma már tudjuk, hogy mindez hibás elképzelésnek bizonyult, ugyanis ez lehetőséget biztosított az osztrák és orosz erők egyesülésére.

Ezeket a kiemelt pontokat tekintve, a továbbiakban lássuk árnyalva, utóbb hogy emlékezett vissza és érvelt Görgei – német nyelven 1852-ben íródott – Életem és működésem Magyarországon 1848-ban és 1849-ben című emlékirataiban.

1. Görgei a határtól való visszahúzódást, Kossuth a határvédelmet javasolta: Görgei önéletírásában részletesen kifejtette az egyes csapategységek hátrálásának ütemtervét; Győr, Moson, Pozsony „és a Fehér-hegység főbb szorosait tartsuk megszállva [...] az ellenséges túlerő előnyomulása esetében egyrészt Lipótvár, másrészt Komárom falai alá kell hátrálniuk; továbbá, hogy a hadsereget szervezzük újjá [...] Javaslomat elvetették, s vele szemben úgy határoztak, hogy az ország határait kell megszállva tartani.” Kossuth, amíg Pozsonyban tartózkodott, hajlott Görgei javaslatára, Pestre visszatérve azonban – mivel az osztrák támadás egyelőre nem indult meg – fokozatosan egyre szükségtelenebbnek ítélte a határ feladását. Érvek és ellenérvek sorakoztak, végül Görgei végső megállapítása: „Mihelyt Kossuth ebben a dologban megszabadul tévedéseitől, valószínűleg a haderő alkalmazásában is fontosabbnak fogja tartani a hadászati meggondolásokat a politikai érdekeknél.”

2. Görgei elhamarkodottnak ítélte a trónfosztást, s kétségbeesésének adott hangot: „Magyarországra vést hozó következményeinek elkerülhetetlen éles és csüggesztő megvilágítása, azoknak a további harcokban valószínűleg csak fél szívrrel részt vevőknek csüg-

gedése, akik, megoszolván a vélemények [...] meggyőződésük ellenére lesznek kénytelenek harcolni.” Majd alább: „Az a bizakodás azonban, hogy az április 14-i elképzelés meg is valósítható, legutóbbi győzelmek ellenére [utalás a tavaszi hadjáratra], melyek a határozatot nem ellenzőket éltették, a közelmúltra, jelenre és jövőre elfogulatlan katonai szemmel vetett egyetlen pillantásra merő ábrándra tetszett.”

3. „Az oroszok tömeges betörésével a tanácstalanság a honvédelem dolgában egyszerre nyilvánvalóvá lett, vagyis a dicstelen bukás veszélye megvolt. Ez a veszély pedig nézetem szerint – nemzeti és katonai szempontból ítélve – kivált abban rejlett, hogy az osztrákok imént megkezdett támadó hadjárata valószínűleg szakadatlanul győzelmes lesz, ha elmulasztjuk a Komáromnál kínálkozó kedvező alkalmat arra, hogy őket legalább még egyszer védekezni kényszerítsük – mielőtt ezt az oroszok meghiúsítják. Szilárd elhatározásom, hogy egyedül a főhadssereggel Komáromnál maradok, nem azon a reményen alapult, hogy Magyarország bukását ezzel feltartóztassuk, hanem a következő kettős meggyőződésen: hogy a főhadssereg, szem előtt tartván kötelességét az ország iránt, [...] önnön becsületének tartozik azzal, hogy csak végső ellenállás után hátrál meg az osztrákok elől; és hogy támadó visszacsapásaink az osztrákok ellen az ország egyetlen pontján sem lehetnek erőteljesebbek, mint éppen Komáromnál.”

„Az a meggyőződésem, hogy Kossuthal továbbra is egyetértésem erkölcsileg lehetetlen, [...] neki hímezés nélkül kijelenttem, hogy eddigi küzdelmeimnek is nem a kormány, hanem a nép érdekeinek szolgálata volt a célja, s én lennék az első, aki még a fegyvert is leteheti, ha ezzel a cél elérhetőbb.”

Amint az közismert; a sereg augusztus 13-án Arad közelében, a világosi síkon Rüdiger orosz tábornok előtt szemlét tartva letette a fegyvert. Az önvédelmi háborút leverték, s nem elbukott, azaz nem belső stratégiai hibái folytán vezetett a végső kudarc-hoz. A két inváziós sereg létszáma megközelítette a négyszáz-ezretet: Napóleon Oroszország elleni nagy armádiája óta nem mozgósítottak a világon ekkora fegyveres erőt. Megkezdődött a megtorlás, amelynek a forradalom iránti elementáris gyűlölet, a bosszú csupán egyik motívuma volt. Jellemző, hogy az osztrák minisztertanács azt fontolgatta, hogy Szibériában kellene területet kérni a cártól, ahol a legveszélyesebb tízezer magyart őriznék; ez volt a külföldön létesítendő koncentrációs tábor gondolatának első felbukkanása a történelemben.

A megbocsátásig „előbb még kicsit akasztgatnak” cinikus schwarzenbergi kijelentésből már jobban kiérződik az a ració-nális megfontolás, hogy a magyar politikai és katonai elit fizikai megsemmisítésére törek: a germanizálendő, beolvasztandó tartományban a jövőendő szellemi központjait óhajtották elpusztítani. ●

MÁRCIUS

TV

Kossuthkifli

1849. május 6-ára virradó éjjel Vödric Demeter (Haumann Péter) pozsonyi cukrászmester és udvari szállító váratlanul harminc rúd beuglira kap megrendelést Debrecenből. A hazafias érzelmű Swappach őrnagy (Lengyel Tamás), Vödric leányának (Trokán Nóra) kedvese azonban kémjelenést sejt a zsíros firkában. A szerelmesek egy púpos, unatkozó vénlány (Nagy-Kálózy Eszter) és egy titokzatos, hibbant kocsihajtó (Kálloy Molnár Péter) kíséretében postakocsin indulnak el, hogy a hadszíntérre vált országban át elvigyék a beuglit Debrecenbe, és egyúttal végére járjanak a rejtélynek. Hamarosan egy halottaskocsi szegődik a nyomukba, fedélzetén egy megtört és egy bosszúszomjas atyával (Reviczky Gábor). Mire száz veszélyen át a beugli célhoz ér, már késő. És a Kossuthkifli ideje is lassan lejár. 19. századi vadromantikus road movie hihetetlen kalandokkal, csodákkal, meneküléssel, összeesküvéssel, üldözéssel, robbanással, gyilkosságokkal, mindent elsópró szerelemmel, holt lelkekkel, tündérekkel, kísértetekkel, besúgó jelentésekkel röpködő galambokkal, áruló temetkezési vállalkozókkal és hazafias darvadozással.

A háború dúlta, ellenségeskedés szabdalta Magyarországot, ám kissé groteszk látképe, amelyet számtalan különös és elképesztő figura megjelenése lamelyet többek között: Kószegi Ákos, Kéry Kitty, Fátyol Kamilla, Scherer Péter, Törőcsik

Mari, Básti Juli, Szabó Győző, Kamarás Iván, Fenyő Iván, Szarvas József játszik), és nyelvi bravúrokban bővelkedő megszólalása tesz még mulatságosabbá, és egyben szomorúan ismerőssé.

A Fehér Béla 2013-ban Aegon-díjra jelölt azonos című regényéből készült filmsorozat március 15-től látható az M1-en.

KIÁLLÍTÁS

A magyar kard

A HM Hadtörténelmi Intézet és Múzeum és Máday Norbert magángyűjtő közös időszaki kiállítása

A hazai és külföldi közgyűjtemények, valamint Máday Norbert magángyűjteményének anyagára épülő időszaki kiállítás három teremben hat korszakra osztva nyújt betekintést a magyar kard történetébe a honfoglalástól egészen a közelmúltig. A magyar kard című kiállítás április 12-ig tekinthető meg a múzeum földszintjén. A kiemelkedő szépségű fegyverek mellett az adott korszakhoz kötődő egyéb tárgyi emlékeket, így szobrokat, kitüntetések, egyenruhákat, írott forrásokat és képi ábrázolásokat is láthatnak a látogatók. A kiállított műtárgyak között igazi ritkaságnak számít a Berlint 1757-ben megsarcoló Hadik András huszártábornok és a napóleoni háborúkban fontos szerepet játszó Simonyi József, a „legvitézesebb huszár” szablyája. Szintén a tárlat anyagát gazdagítja egy, a „legnagyobb magyarnak”, Széchenyi Istvánnak tulajdonított kard is. A gyerekek számára a kiállítás rendezői olyan foglalkoztató füzetet készítettek, amelyek segítségével játékos formában lehet megismerkedni a fegyverekkel. Emellett egy múzeumpedagógiai sarok is

várja őket, ahol különböző kard- és egyenruha-másolatokat próbálhatnak ki. A tárlatot Hende Csaba honvédelmi miniszter nyitotta meg, aki elmondta: „A kiállítás célja, hogy megismertesse a nagyközönséget és elsősorban a magyar ifjúságot az őseink által használt kardokkal és rajtuk keresztül a magyar virtussal. Az örökséggel, amelyet a következő generációnak nem csak ápolnia kell, de a maga helyén és idejében tettekre is váltania.” A honvédelmi miniszter hozzátette: a kard értékét nem az anyaga vagy külseje adja, hanem a cselekedetek, amelyeket végrehajtottak vele. A kiállításon szereplő kardok ezért nem csupán mint tárgyak fontosak, hanem rajtuk keresztül azokat a ragyogó személyeket keressük, akik nagy dolgokat vittek véghez a nemzetért. Ugyanis csak annak a nemzetnek lehet független, törvényre és jogra épülő hazája, amelynek tagjai, ha szükséges fegyverrel és az életük árán is megvédelmezik azt - fogalmazott a miniszter. Kovács Vilmos ezredes, a Hadtörténelmi Intézet és Múzeum vezetője a tárlat megnyitóján arról beszélt: a magyar kard nem csupán fegyver, hanem szimbólum, jelkép-rendszerek szerves része, iparművészeti remekmű és sporteszköz is. A kiállítás a kard évszázadok alatt végbement fejlődésének folyamatát mutatja be, azt, ahogyan a fegyver jelképpé, művészeti értékévé és sporteszközzé vált.

LUDOVIKA

SZABADEGYETEM

Folytatódik a Ludovika Szabadegyetem az NKE-n

*Kiberhadviselés Magyarországon
Paks és a nukleáris biztonság kérdései
Emberarcú versenyképesség*

Újabb érdekes témákkal várja hallgatóit a Ludovika Szabadegyetem!

A keddenként, 18.00 órától kezdődő előadások az Egyetemen folyó legérdekesebb kutatásokba engednek betekintést. Helyszín: Ludovika Campus Főépület, II. előadó (1083 Budapest, Ludovika tér 2.)

Program:

március 24.	Prof. Dr. Kovács László: Kiberhadviselés Magyarországon
március 31.	Prof. Dr. Csath Magdolna: Emberarcú versenyképesség
április 14.	Dr. P. Szabó Sándor: Kifulladás-e a kínai növekedés? – A kínai gazdaság aktuális helyzete és növekedésének fenntarthatósága
április 21.	Szalay Tihamér: A Ludovika feltámadása
április 28.	Dr. Pátzay György: Paks és a nukleáris biztonság kérdései
május 12.	Prof. Dr. Padányi József: A Muraköz pajzsa – Zrínyi-Újvár felfedezése

További információ és regisztráció:
www.uni-nke.hu/szolgalattasok/ludovika-szabadegyetem

Ludovika Szabadegyetem – Legyen nyitott a tudásra!

MEGJELENT

AZ EGYETEMI KIADÓ GONDOZÁSÁBAN

E szakkönyv kiadását számos tényező indokolja: a Magyarországon 2010 óta a vezető szellemi irányvonalba kerülő új közpénzügyi gondolkodás, illetve ennek bázisán a pénzügyi kormányzás, a magyar állam újjászervezése során alkalmazott adózási pénzügytani, az új típusú fiskális és monetáris koordinációs mechanizmusok, a hatékonyságra és transzparenciára ösztönző állami ellenőrzési eljárások és a megújított költségvetési normaszabályok tananyagba emelése.

A kiadvánnyal az a szándékunk, hogy részleteiben is megismertessük az államtudományi (közigazgatás-tudományi) és jogtudományi tanulmányokat folytató egyetemi és PhD-hallgatókkal, különösen a gyakorlati területeken dolgozó kormányszivetselőkkel a magyar kormány, az állami ellenőrzési intézmények, a költségvetési rend szerint gazdálkodók, valamint a monetáris fő-kormányzóság állampénzügyi és gazdálkodási mechanizmusrendszerét.

Megvásárolható az NKE jegyzetboltjaiban.

Megrendelhető a www.nkeszolgaltato.hu/termek/adozasi_penzugyan oldalon.